

BUDAPESTI NAPLÓ

Bevezető és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égtes évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Mimikri.

Budapest, augusztus 31.

(K.) Ha a vadász macskát lőtt, azt ugyan a püspök szakácsa sem főzi még nyulnak. Mégis az egész parlamenti szünet alatt azt az egyetlen graváment sikerült csak a kormány ellen fölhajhászni, hogy a Hentzi-ügyből nem tudott a nemzetnek izletes falatot főzni. Pedig hát a vadász rontotta el a dolgot s a szakács már nem tehetette jóvá. De ez az egyetlen gravámen nem is panaszkodhatik, hogy meg nem becsülik. Ugy őrzik és olyan becsben tartják, mint valamikor a nagykárolyi lanyok az aranyfűszagot. Egy fiatal emberük volt ugyanis az egész mezővárosban. S ha majd a parlament összeül, nem közönséges parádéval rukkolhat ki a gravámen. Fölcifrázzák, egész táborokart adnak melléje kíséretül, napokon és talán heteken át is ünneplik, mert hát egyetlen.

De máskülönbén soha csöndesebb nyarat. Ha máskor ilyen időben gyűjtötték a szorgalmas méhecskék a téli oppozícióra való anyagot, amiben szívesen segédkezett nekik a kormány: most ugyan semmi dolguk sem akadt. S mégis csalódás volna, ha valaki azt mondaná, hogy a politikában teljes a szélcsend s a fákön egy levél se rezdül. Dehogy nem. Inkább már hetek óta hangzik valami gyanús anórálás, mintha a mélysebben valahol fegyverek csattognának. Csak azt nem lehetett sokáig tudni, hogy kik a támadók és ki ellen ragadtak fegyvert. Mert hiába nem hitt az ember a szemének, meg kellett valania, hogy nem támadnak ebben az országban mást, csak a függetlenségi pártot. Ezt pedig nehéz volt megérteni. Hát mit vételt ez a párt? Mit vételt éppen most, hogy egyszerre megrohanják? Aazonfelül pedig az is rejtély volt, hogy kik rohanják meg. Elégedetlen szélbaliak? Vagy a szélbali álarc alatt mások? De hát miért?

Háboru ez vagy csak manőver? Komolyan kell venni vagy csak amolyan nyári hadjátéknak? Nem igen lehetett azt biztosan megmondani. De lassankint kezdett a rejtély érthetőbb lenni. Ujabb támadások is jöttek s ezek már nem is szélbali álarccal. Olyan helyről röppentek fel a bombák, ahol valamikor a néhai háborupárt táborozott. Az a párt, mely az új korszak hasadásakor általános álmélkodásra beletörődött az új viszonyokba és hangosan hirdette, hogy neki is tetsző a nagy változás. Erről a helyről kezdtek tehát kontrázni az elégedetlen szélbaliaknak és velük együtt ütötték, paskolták a szegény függetlenségi pártot, amely egészen megnémult a csodálkozástól, hogy vajjon mivel is szolgálhatott rá a váratlan támadásokra!

Voltaképpen pedig itt kezdett a dolog világosodni. Mig csak néhány elégedetlen szélbali támadta a függetlenségi pártot, az inkább pikáns volt, mint jelentős. De amióta a néhai háborupárt organuma felcsapott a politika Diogenesének és fényes nappal ellenzéket keres: már sokkal jelentősebb az eset. Most már világos, hogy a támadásoknak közös a forrásuk és nem is az fáj nekik, hogy a függetlenségi párt talán kiesik a nemzet gráciájából, hanem inkább az, hogy az egyetlen posszibilis ellenék nem érez hajlandóságot a Széll-kormányt megérdemelt népszerűségében zavarni. És ok nélkül zavarni. Ilyen fájdalom pedig csakis azokat bánthatja, akik az új korszak hasadását csak kelletlenül tűrték és semmiesetre sem szívesen. A támadás tehát már nem olyan rejtélyes és legfőlebb az marad kideríteni valónak, hogy miért támadják minden oldalról a függetlenségi pártot. Ezt sem olyan nehéz kitalálni. Mihelyt a forrás nyomra vezetett, hogy itt voltaképpen a néhai háborupárt titkos akciójáról van szó, vajmi könnyű megérteni,

hogy a függetlenségi párt címén tulajdonképpen az egész új korszak ellen irányulnak a támadások. S a függetlenségi párt oppozícióját csak azért szeretnék lángokra szítani, hogy ez a párt nekik kaparja ki a szétényét. Nekik, akik egyelőre még sokkal inkább kompromittálva vannak, semhogy nyíltan kezdhették meg a támadást. A saját szakállukra nem szabad még dolgozniok, hát azt szeretnék, hogy a sokszoros okkal népszerű függetlenségi párt kezdené már ki az új korszakot. Ezért piszkálta a függetlenségi pártot előbb a kompromittált szélsőbal s aztán kontrázva, a kompromittált háborupárt organuma is. Ez is, az is támadja a függetlenségi pártot, mely nem akarja a kormányt támadni, holott ez nagyon jól esnék mindazoknak, akik egyelőre bölcsen tartózkodnak minden nyílt lépéstől.

Most már csak az a kérdés, hogy nem számították-e el az urak egy kicsit magukat? Talán nagyon is korán vallanak színt. Mikor a béke beütött s a háborupárt emberei érezték, hogy az új politikai időjárás megérthat az egészségüknek: úgy tettek, mint bizonyos állatok, ha üldözöbe veszik. Fölvették a környezetük színét és alakját, elvegyültek az üldözők között, azzal a rendkívüli képességgel, melyet a tudomány mimikrinek nevez. Nem lehetett őket hamarosan megkülönböztetni a béke legfanatikusabb embereitől. S ha tudta is mindenki, hogy gyanus elemek lopóztak a hivek közé, nem igen bánták. Hiszen amíg a környezethez alkalmazkodnak és bölcsen meglapulnak, nem is tulságosan veszedelmese. Aazon fordult meg az egész, hogy óvatossan szemmel kell őket tartani. Ami meg is történt. Ám az bizonyos volt, hogy előbb-utóbb elunják mégis a mimikri terhet és meg fogják próbálni, hogy igazi színükben mutatkozzanak, igazi hajlamaikkal. És nem volt az új korszak emberei közt

TÁRCA.

Végre!

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Latzkó Andor.*

Künn a folyosón még gyüleseztek a szomszédok, susogva, gesztikulálva. Mindegyik tudott valamit, amit senki még nem tudhatott. Mind egyiknek volt egy-két emléke, előhozakodott velük mindegyik, titkolózva, bizonygatva az igazságát, hogy még rejtélyesebb tegye. Suhanva, nesztelenül járkáltak az emberek, a lármásabb gyerekeket a szobába szorították; az egész házra mintha ránehezedett volna a sűrű áprilisi köd, mely gomolyogva ereszkedett le, egészen bele az udvarba.

Az egyik sarokban külön gyűlést tartottak a nagyobbacska gyerekek. Suttogva beszéltek ők is, mintha attól tartanának, hogy felkeltenek valakit, valakit, akinek tisztelni kell az álmát, akit nem szabad fölkelteni.

Ahítatos borzongással bámultak egy tömzsi, hat esztendősi fiúra, aki dicsekedve mesélte, hogy beszélt az egyik fekete ruhás bácsival, sőt meg is érintette zsinóros kabátját! És összebujtak még jobban és susogtak félénken, és a házmesterné rémülten rohant fel a lépcsőn, mikor a második emeleten nótára gyűjtött egy önfeledt cselédleány.

Három napon át hiába jött ki a Gordáéktól minden félórán valaki. Hiába könyörgött az anya, hiába könyörgöttek a testvérek, egy percre elnémult a láрма, de rögtön újra éledt, még hangosabban, kiméletlenül.

Egy pillanat elfelejtette a nyüzsgő, szorgoskodó lakókkal azt a szerencsétlen nyomorókat,

aki odabenn fürödve jeges verejtékében, sikoltozva viaskodott a halállal. Meggyőtrött, tulfeszített agyaveleijébe kegyetlenül markoltak a kívülről jövő hangok; hiába! A haldokló nem tudott csendet parancsolni.

És ime most, mikor világrengető fergetegek sem zavarhatják már nyugalmát, mikor az ő számára már egy fogalom láрма és csend, vagy egy sem!... Mikor már lenn hever a sötétben, a nedves, hideg földben, mely beroppantotta a koporsóját és ráborult az arcára, elfedve és nagyobbítva az enyészet szederjéit... Most messze, messze tőle, bent a lármás város közepén, lábujjhegyen járnak egy házban az emberek, elfojtják a hangjukat, és összereszzennek minden hangos szó hallatára, mert csendet parancsol a halott!

Mert gyermekek és öregek szívében ott rezeg még a temetés hangulata, mintha a kapu előtt állana még a fekete kocsi, ott járnának még a fekete emberek és újra felhangzanának a lépcsőn a nehézkes, csoszogó léptek, melyekkel óvatosan leszállították a koporsót a meredek garádison.

Mert amit a haldokló nem vivott ki magának kihalló sikolyával és határtalan gyötrelmeivel, mely csendet csempésztek a házba: egy fekete kocsi, két fekete ló, és az Entreprise négy szálas, fekete legénye...

Pedig nem lepott meg senkit a Gorda fiu halála. Őt esztendeje minden fertálykor azzal bucsuztak a lakók utódjaiktól, hogy a napokban a szomszédnál meg fog halni valaki. Őt esztendeje hetenkint elküldte a halál egy-egy segédjét Gordáékhoz; de a beteg belekapaszkodott párnázott karszékebe és borzasztó erő lehetett a görcsben rászó izmokban, mert a segédek mindig

legyőzöttek távoztak és a Gorda fiu mindig jobban lett megint. Most végre megunta a dolgot a gazda és eljött maga, csontosan, hidegen és belefojtotta a lelket a kiaszott testbe.

És mikor eltávozott és nyomában felhangzott a Gordáné kétségbeesett sikongása és a legfialabb lány kirohant a folyosóra, hogy kihajolva a korlátan, zokogva bugya az udvarba:

— Meghalt!... Meghalt!...

Akkor futó tüzként terjedt el a hír, és mint egy érző ember sohajtott fel az egész ház:

— Végre!

Sőt még most is, mikor már tiszteletteljes susogással mesélgették, hogy mikor látták utóljára, és hogy milyen halálsejtelmesek voltak utolsó szavai!... Még most is visszatértek beszédjük végén ahhoz a hazug, stereotip szöfmához:

— Neki jobb így, szegénynek!

Százsor is elhangzott ez a relativ hazugság, amely igazság voina a halott vértelen ajkain, de hazugság, ha azok mondják, akik csak hideg borzongással gondolnak a koporsóra, a fekete kocsira és a fekete földre.

Bent, Gordáéknál, a nagy szobában együtt ült halgatagon a gyászoló család. A köd szürke függönyt vont az ablakok elé, lassankint egyre sötétebb lett a szoba és szétterpeszkedett benne a temetés utáni hangulat fájdalommal csendje.

A két lány a pamlagon ült, a két fiu az asztal mellett. Valamelyik sarokban látatlanul húzódtott meg mélységes fájdalommal az anya.

Olykor-olykor elfojtott zokogás hangzott a kuckóból, a négy gyerek már nem sirt, csak bámult maga elé.

Gondolataik elkalandoztak, szeszélyesen, fáradtan és édes zsibbadtság szállta meg az ide-

olyan bolond, a ki hitte volna, hogy a meg-növekedett szabadelvűpárt mindig megmarad ebben az impozáns nagyságában. Sőt inkább minden alkalommal hallható volt, hogy a párt ajtaja nyitva van s azon be is lehet jönni, ki is lehet menni. De akik szint váltottak, nem árulták el magukat és úgy tettek mindenkor, mintha az efajta figyelmeztetés őket nem is érdekelhetné. Eszükbe se jutott, hogy szint valljanak. Mert akkor a pártban nem maradhattak volna meg. Inkább viselték tovább is a környezetük színét, csak persze a környezetük természetét, azt nem tudták magukévá tenni. S elkövetkezett az idő, mikor erősebben kezdett bennük dolgozni a háborus temperamentum s mivel a színváltásra még mindig nem látták elérkezettnek a percet, álarcosan intézkedtek a támadásai-
kat. Ezért látja ma ámulva az ország, hogy titokzatos helyekről, de tervszerűen támadják a függetlenségi pártot, mintha ez nem volna kötelessége magaslatán, sőt nem is volna ellenzék.

A függetlenségi pártot e támadások ellen védelmezni ostobaság volna. Nem is neki szól a támadás. A szabadelvűpárt pedig a mimikri dacára is látja, hogy honnan indul ki a támadás és kinek szól. De éppen azért mondjuk, hogy az urak egy kicsit elszámították magukat. Jó lesz, ha még egy darabig simulnak a környezetük színéhez és formájához, akcióra pedig még ilyen hamiskásan sem gondolnak. A politikai időjárás még ma is hamar megérthető a háborupárt becses egészségének s akármilyen keveset pihent még a nemzet, haragosan állhat a talpára, míhelyt a ravasz manőver mögött megismeri régi ellenségeit. Ha mégis azt hinnék, hogy az új parlamenti ülészek küszöbén már kedvezőbb szelek fújdognak, akkor ám valljanak szint és ne piszkálják a függetlenségi pártot, mely nem akar az ő kedvükért kötélnek állani, hanem lépjenek ki a saját színükben és merjék támadni azt, amire most ravasz módon az egyetlen posszibilis ellenzékét próbálják uszítani. De nem merik. Csak úgy próbálkoznak. S ha Noé, aki nyugodalmat óhajtott, galambot küldött ki próbára, a háborupárt rókákat bocsájt ki biztos fészékéből, hogy azok hozzák neki hírt, vajjon eljött-e már az ő ideje? De ismerjük a rókákat s róluk ismerünk a küldökre. Méltóztassanak tudomásul venni, hogy a mimikri sem használ...

geiket. Néha felocsudtak, elszégyelték magukat önönmaguk előtt és visszakényszerítették eszük járását a megboldogulthoz.

Ott állott az üres tolszék az ebédlő közepén, gazdátlanul, kopotlan, rozogán. Lassankint magára vonta a testvérek figyelmét és egymásután rászögezték a tekinteteiket.

A legidősebb, a gépészmérnök, a család büszkesége, titokban érezte, hogy lassan erőt vesz rajta a düh. Eleinte arra gondolt, hogy mennyit szenvedett abban a székben szegény, szerencsétlen fivére. Elgondolta, hogy hányszor véste körmeit kinjában a karfájába, hogy hányszor csavarodott benne a fájdalomtól az elmúlt öt esztendő alatt! Öt esztendő alatt egyszer sem hagyta el a maga lábán! Benne aludt, benne kinlódott, benne haldoklott és benne halt meg! Olomsúlyljal nehezedett az az átkozott szék öt éven át mindnyájukra. Magának igényelt minden gyengédséget, minden figyelmet! Miatta nem hangzott soha kacagás a lakásban, soha nem költözött be egy pillanatra sem a jókedv és minden hangosabb szó után remélten tekintett mindenki a tolszék felé.

És mennyi pénzt nyelt el, mennyi pénzt! Nagy pénz tulajdonképpen kétezer forint évi jövedelem, ha nem megy el a harmadrésze professzorra, patikára, orvosra! Most legalább élvezheti majd a munkája gyümölcseit! És szálltak a gondolatok és épült a légvár, emeletről emeletre, míg végre betetőzte egy szerencsés házasság.

És körülötte a fájdalom, zavartalan csendben együtt álmództak vele többi testvérei. A legfiatalabb, a család szégyene, aki csak kereskedőességig vitte, kávéháznál és cigarettákról álmódzott. A lányok ruhákat szabtak, külön tavaszi ruhát és külön nyárit és közbe törölték a könnyeiket.

Az egész szoba felett ott lebegett egy ki nem mondott szó, a megkönnyebbülés sóhaja: — Végre!

KÜLFÖLD.

A Dreyfus-pör végtárgyalása.

(Huszonegyedik nap.)

— A Budapesti Napló kiküldött tudósítójától. —

Rennes, augusztus 31.

Három óra hosszat tartott a titkos tárgyalás. Azalatt a közönség a liceum előtt várakozott a katonaság sorfalán kívül. Tizedfél óraker kinyitották a kaput s a hallgatóság ellepte a padokat.

A mai tanuk között a legfontosabb volt Lebrun-Renault kapitány és Forzinetti őrnagy. Mind a ketten Dreyfusnek állítólagos vallomásairól nyilatkoztak. A kapitány, aki a lefokozás szomorú aktusához kirendelt katonaságot vezetve s így a fogház cellájában együtt volt Dreyfusszal, körülményesen elbeszélte a degradálás részleteit s fenntartotta azt a mondását, hogy Dreyfus, noha kétszer is hangoztatta ártatlanságát, egyuttal azt is bevallotta, hogy ha ki is adott egynémely okmányt, azt csak azért tette, hogy fontosabbakat kapjon értük.

A haditörvényszék tagjai nagy súlyt vetettek Lebrun-Renault vallomására, mert folyvást jegyezgettek és Laborin kívül az egyik katonai bírót, Beauvais kapitány is temérdek keresztkérdéssel faghatta ezt a tanut, aki végre is kijött a sodrából s mindenre azt felelte, hogy nem tudja, vagy nem emlékszik már. Lebrun-Renault terhelő vallomása, úgy látszik, kevés hívrő talált a bíróság tagjai között, mert amint a kihallgatás végén Beauvais kapitány félig-meddig gúnyosan azt mondotta a tanunak, hogy nagy hibát követett el, amikor nem tett jelentést a köztársaság elnökének arról, amit állítólag Dreyfus neki mondott, a többi bíró mind bólintott.

Forzinetti őrnagy, a katonai fogház volt igazgatója, kereken meghasadtotta Lebrun-Renault kapitányt. Elmondotta, hogy a lefokozás után beszélt vele Dreyfusról s Lebrun-Renault így szólt hozzá:

— Egy árva séval, de még csak egy hanggal sem vallotta magát bűnösnek!

Forzinetti őrnagynak ez a kijelentése nagy szenzációt keltett. A hallgatóság azzal a meggyőződéssel távozott a mai tárgyalásról, hogy Lebrun-Renaultban a hamis tanuk száma egyetlen szaporodott.

Akiknek alkalmuk volt tegnap Freycinetvel a kihallgatás után beszélni, azt mondják, hogy

Csak olykor, olykor, mikor rajtakapták magukat a gondolataikon, gyorsan visszatértek a halotthoz, maguk elé képzelték halovány, beesett arcát, kiaszott testét és az ötesztendő kinszenvedést.

És ilyenkor, saját mentségükre, a folyosói pletyka cinikus szofizmájához menekültek ők is, azt mondvá maguknak könnyítelt szemmel, hogy:

— Neki jobb így szegénynek!

Megegyt az eső, lassan, permetezve, egyhangúan verdeste az ablak bádög párkányát; besötétedett a szoba, már csak ők láthattak benne, mert szemük megszokta a sötétséget.

És a sötétségben szemtelenül szürkélte az átkozott tolszék!

Egyszerre csak felugrott helyéről a mérnök, oda rohant a székhez és felkiáltott:

— Nem tűröm itt ezt a széket, a szívemet marcangolja! Kitalolom az előszobába és fel kell vitetni a padlásra! Minél előbb, holnap reggel.

És tolt a széket kifelé.

A kereskedőség szolgálatkészen ugrott az ajtóhoz és feltárta. A lányok nyugodtan nézték a jelenetet a pamlagról.

Ekkor hirtelen, váratlanul sötét alak tört elő az egyik sarokból, reávetve magát a tolszékre és zokogva kiáltotta:

— Nem engedem! . . . Nem hagyom! . . . Ez az egyetlen hagyatéka! Az egyetlen emlékem! . . . Nem hagyom! . . . Nem hagyom! . . . Itt marad örökre, itt fog állni mindig! . . . Hogy mindig emlékezzünk rá, hogy mindig sirathassam! Ne nyulj hozzá, itt marad! . . . Itt marad! . . . Itt marad!

És a fiuk szó nélkül visszaosontak a helyeikre és mélyeséges csend uralkodott megint a szobában, csak az eső kopogott odakünn, és az anya zokogott néha, ölelve, szorongatva az átkozott karszéket.

a volt hadügyminiszter biztosra veszi Dreyfus fölmentését. Freycinet azt hitte, hogy Mercier tábornok kivánni fogja vele a szembesítést s nagyon elcsodálkozott, amikor a tábornok nem jelentkezett. A volt hadügyminiszter a tárgyalásról jövet azt mondotta, hogy a teremben a „fölmentés atmoszféráját” érezte. Freycinet részéről nagyjelentőségű ez a megjegyzés, mert ő egész nap együtt volt a haditörvényszék tagjaival.

Az egyik katonai bíróról mindenki tudja, hogy Mercier tábornoknak a legmeghittebb embere. Ez Bréon őrnagy, ugyanaz, akit Mercier egyszer kocsin vitt a tárgyalásra, amiért aztán Jouaust elnöknek panaszt is tettek. Bréon őrnagyról ma kitudódott, hogy amikor gyűjtést kezdtek Henry szobrára, ő is adakozott.

A tárgyalás.

A tárgyalás ma reggel hetedfél óraker a nyilvánosság kizárásával kezdődött. Dreyfus incidens nélkül jutott a tárgyalóterembe. A liceumot annyi katoná állja körül, hogy lehetetlen a kordonon keresztüljutni. A kordonon kívül sok kíváncsi ember van.

A titkos tárgyalásban Deloye tábornok tüzérségi igazgató folytatta a Canon 120 court, a hidropneumatikai fékező, az 1891-iki Shrapnel s a Robin-féle mozsárgyú szerkezetének ismertetését. A titkos tárgyalásnál, a tegnapi határozat értelmében, Hartmann és Duclos őrnagyok is jelen voltak. A titkos tárgyalás kilenc óráig tartott s utána beeresztették azokat, akiknek belépőjük volt. A terem egy pillanat alatt megtelt. Kilenc óraker bevonultak a bírák s az elnök beszólította Lebrun-Renault kapitányt.

(Lebrun-Renault vallomása.)

Elnök (az általános kérdések után): Ismerte-e Dreyfust elítélése előtt és ellenséges indulattal van-e hozzá?

Lebrun-Renault mind a két kérdésre nemmel válaszol s azután így folytatja:

— Szombaton, 1895. január 5-én azt a parancsot kaptam, hogy csapatommal menjek el Dreyfust a Cherche-Midi fogházba. Reggeli kilenc órára volt kitérve a lefokozás, melynek a katonai iskola egyik udvarán kellett végbemennie. Hét óra tizenöt perker indultunk el s hét óra negyvenöt perker a fogháznál voltunk. Megmutatták nekem azt a helyiséget, ahol a foglyot a lefokozásig internálnom kell. Alig, hogy ebbe a helyiségbe léptünk, Dreyfus erősiteni kezdte ártatlanságát, rámutatott gazdaságára és szép jövőjére, azután így folytatta:

— Abszolúte semmi okom sem volt arra, hogy árulást kövessék el. Ártatlan vagyok. Három év múlva mindent meg fognak tudni. A miniszter tudja ezt, Du Paty is eljött a cellámba s azt mondta nekem, hogy a miniszternek tudomása van róla.

A tanu ezeknél a szavaknál szünetet tart. Mindenki feszült kíváncsisággal várja további vallomását, mert nyilvánvaló, hogy elérkezett a kritikus ponthoz.

Lebrun-Renault: Dreyfus még a következőket mondta nekem: „A miniszter tudta, hogy ha szolgáltattam is ki okmányokat Németországnak, ezeknek semmi jelentőségük sem volt s csak azért tettem, hogy fontosabbakat kapjak értük.” Ennél a jelenetnél Dattel százados is jelen volt, aki folytonosan ki- és bejárt. Néhány perker kilenc óra előtt Dreyfus azt a katonát, akinek a lefokozást végeznie kellett, arra kérte, hogy lehetőleg gyorsan végezze, mert ez a ceremónia nagyon fájdalmas neki. Dattel százados azt is hallotta, amint Dreyfus ezt kiáltotta:

— Kiküldtem ártatlanságomat a nép közé.

(Kérjük az olvasót, hogy mint Lebrun-Renault százados az imént, ő is tartson itt egy kis szünetet és figyeljen ránk néhány pillanatig. Térjünk vissza csak a Lebrun-Renault pauzájára s tegyük úgy, mintha nem is volna tudomásunk a szünetről, hanem olvassuk Dreyfust az azt, amit a tanu a pauza előtt és után Dreyfusnak a szájába ad. Ime:

„Ártatlan vagyok. Három év múlva mindent meg fognak tudni. A miniszter tudja ezt, Du Paty is eljött a cellámba s azt mondta nekem, hogy a miniszternek tudomása van róla; a miniszter tudja, hogy ha szolgáltattam is ki okmányokat Németországnak” stb.

Ellérően a Gonse és Mercier által adott verziónak.

tól, csaknem szóról-szóra így adta elő a dolgot Lebrun-Renaud annak idején a *semmitőszék* előtt is. És a *semmitőszék* jegyzőkönyvében, amelyet a tanu is aláírt, az egész állítólagos vallomás úgy van fölveve, együtt, amint mi most főntebb átírtuk. Csak-hogy az első mellékmondat után, a h-1 mi *pontosvesszőt* tettünk, a jegyzőkönyvben *pont* van. Ezt a pontot azonban, amelyet a jegyző véletlen tetszése biggyesztett oda, leaófolja a következő mondat állít-mánya. Az eredetiben a mondatugyanis így hangzik:

Le ministre savait . . .

Már pedig mindenki előtt, aki csak valamennyire is tud franciául, világos, hogy ez az *imparfait* nem *mult* időt jelent, nem azt jelenti: a miniszter *tudta*; hanem az *imparfait* azt jelenti, hogy ez a mondat *mellékmondata* az előbbi főmondatnak: *Du Paty . . . azt mondta nekem, hogy . . .*

Hogy ez az *imparfait* mennyire fontos és mennyire más érteimet ad az egész *vallomásnak*, mutatja az is, hogy *Mercier* a rennesi hadbírótság tárgyalásának elején szükségessé látta megjegyezni, hogy az az *imparfait* ne ejtsen tévedésbe senkit, az csak véletlenül került oda . . .

Véletlenül? Hát nem különös-e, hogy Lebrun-Renaud mai vallomásában *épp azon a helyen* szakította félbe Dreyfus szavainak az idézését, amelyet az imént jeleztünk és pontosvesszővel jelöltünk meg? És nem világos-e így mindenki előtt, aki ezeket megfigyelte, hogy a koronatanu érdekes pauzája sem volt *véletlen*, hanem *Mercier* előbbi megjegyzésével kapcsolatos, szándékos, *előre betanult* fogás?

Ezt akartuk megjegyezni és most kérjük az olvasót, folytassa az érdekes *vallomás olvasását* tovább.)

Ebben a pillanatban belépett öt tüzér s elvezette Dreyfust a lefokozáshoz. Én is kimentem a szobából s csakhamar több aktív és tartalékos tiszt csoportosult köréje, köztük volt *Guérin* őrnagy és *Philippe* őrnagy is s ezeknek ismételtém Dreyfus szavait. Azután elmentem a tiszt menázsba reggelizni s ott *Grenier* kapitány, *Pelois* százados és mások jelenlétében még egyszer elmondtam, hogy mit vallott Dreyfus.

Ugyanazon a napon néhány estilap azt a hírt közölte, hogy Dreyfus a szolgálatot tevő kapitánynak megvallotta bűnösségét és *Mercier* tábornok, a ki akkor hadügyminiszter volt és a ki sulyt vetett arra, hogy erről információt szerezzen, másnap reggel nyolcadfél órakor elküldte lakásomra *Gonse* tábornokot, aki megkérdezte tőlem, hogy miféle vallomást tett Dreyfus. Én ismételtém Dreyfus szavait és *Gonse* elvitt a hadügyminiszterhez, a kinek újra előadtam az elítelt vallomását. A hadügyminiszter parancsára elmentem az Elyséebe, ahol *Dupuy* miniszterelnök bevezetett a köztársaság elnökéhez. *Casimir-Périer* ur fölvilágosítást kívánt tőlem Dreyfus viselkedéséről s különösen azt akarta tőlem megtudni, vajjon bizonyos lapok közleményeire való tekintettel, nem érintkeztem-e újságírókkal.

— Nem hiszem — feleltem erre — hogy közvetlenül érintkeztem volna velük, de lehetséges, hogy a tiszték között, akikkel a dologról beszéltem, újságírók is voltak.

Az 1898. év elejéig főnökeimen, *Gonse* és *Milet* tábornok és *Cavaignac*on kívül senkinek sem beszéltem a dologról, 1897. októberben, amikor a revíziós mozgalom megkezdődött, *Gonse* tábornok magához hivatott és fölcsólitott, hogy mondjam jegyzőkönyvbe mindazt, amit 1895. jan. 6-án szóval elmondtam. Ezt meg is tettem. 1898. elején *Cavaignac* akkori hadügyminiszter elhivatott s fölcsólitott, hogy ismételjem azokat a szavakat, amelyekkel Dreyfus bűnösségét bevallotta. Erre kivettem zsebemből jegyzőkönyvem és kitéptem belőle azt a lapot, amelyet 1895. január 6-ikán teleírtam. *Cavaignac* ezt a lapot lemásolta és visszaadta nekem. A miniszter 1898. január 7-én beszédet mondott a kamarában, amelyben felolvasta a jegyzőkönyvből kiírt adatokat is. Mond-

hatom, hogy az adatok egészen helyesen voltak közölve. Néhány nappal később megsemmisítettem ezt a lapot. Azt hittem, hogy szükségtelen tovább is megtartani, mert hisz a hadügyminiszter lemásolta s a kamarában fölolvasta. Az a szokásom volt, hogy minden év elején megsemmisíttem az előző esztendőből való jegyzetkönyvet.

Egy hadbíró: Miért nem szólt százados ur erről a vallomásról semmit a köztársaság elnökének, akinél kihallgatáson volt?

Lebrun-Renaud: Nem engedtek annyit, hogy erről is beszélhessek.

A hadbíró: Milyen célból küldte önt *Mercier* tábornok az elnökhöz?

Lebrun-Renaud: Hogy erről a vallomásról tett jelentésemet ott ismételjem.

Demange: Hát hogy lehet az, hogy ön mégsem ismételte?

Lebrun-Renaud: Nem jutottam hozzá. *Casimir-Périer* ur nagyon izgatott volt, amikor az indiskréciók miatt korholt, és már az előszobában hallottam szidalmazó kiáltásokat, mint: „Az a semmiházi! Az a nyomorult!”

Demange: És ön ezeket magára vonatkoztatta?

Lebrun-Renaud: Magamra vonatkoztattam.

Demange: Önhöz beszélt Dreyfus? Nem inkább szagatott monológban beszélt?

Lebrun-Renaud: Dreyfus beszélt, de én nem feleltem neki.

Demange: Ha Dreyfus valóban mondta azokat a szavakat, amelyeket ön neki tulajdonít, akkor föl kellett volna tűnni ön előtt az ellentétnek e két mondas közt: „Ártatlan vagyok” és „Ha kiszolgáltattam okmányokat” . . .

Lebrun-Renaud: Én csak azt ismétlem, amit hallottam.

Demange: De hát ilyesmi csak tett valamely benyomást öre!

Lebrun-Renaud: Én csak azt mondhatom, hogy semmi benyomást se tett rám.

Demange: A *semmitőszék* előtt ön azt vallotta, hogy a lefokozás napján rendes, szabályszerű jelentést írt, amely így hangzott: „Szolgálat kezdődött ekkor és ekkor, végződött ekkor és ekkor”. A *Megjegyzések* rovata ez írta bele: „Semmi különös se történt”. Hát nem tartotta szükségesnek, hogy olyan komoly dologról, mint ez a vallomás, a jelentésben említést tegyen?

Lebrun-Renaud: Nekem nem volt föladatom, hogy a vádlottból vallomásokat vegyek ki, s éppen ezért nem tettem róla említést a jelentésben.

Demange: A *semmitőszék* előtt azt mondta ön, hogy „Dreyfus azt a benyomást tette, mintha mentegetné magát, de a vallomás tényleg megtörtént”.

Lebrun-Renaud: Ez egyéni véleményem volt, amit nem is kérdeztek tőlem. Bizonyos személyek Dreyfus szavait vallomásnak vették, mások egyszerű magyarázatnak; ez az ő dolguk; nekem ehhez semmi közöm.

Labori: Miért őrizte ön meg négy évig jegyzőkönyvét, s miért tépte össze épp abban a pillanatban, amikor fontossá vált?

Lebrun-Renaud: Ez személyes ügy. Igazán nem is tudom, miért őriztem meg négy évig a jegyzőkönyvem; éppúgy el is téphettem volna, miután *Cavaignac*kal közöltem; mert ezzel, amint mondtam, már hitelesítve volt ez a jegyzet; de akár van jegyzőkönyv, akár nincs, Dreyfus szavai megmaradnak.

(Dreyfus kijelentése.)

Dreyfus (fölláll és a következő kijelentést teszi): Nem igaz, hogy Lebrun-Renaud otthagytott a teremben, amelyben őriztek. Én a következőket mondtam: *Ártatlan vagyok, s ezt ki fogom kiállítani a népek; a miniszter jól tudja!* Ez célzás volt *Du Paty* látogatására, amelynek almával velem a miniszterrel beszélt. Így végeztem: *Remélem, hogy három év múlva kiderül ártatlanságom!* És most (a bíróság felé fordul) enged-

jék meg csodálkozásomat kifejezni azon, hogy öt év után elferdítik a szavaimat, azokat a szavaimat, amelyek ártatlanságom hangoztatásával kezdődtek és ártatlanságom hangoztatásával végződtek; és mindez a főnökeim előtt! Nem értem ennek az elferdítésnek a célját! Ez olyan eljárás, amelyen minden tisztességes embernek meg kellene botránkoznia! (*Nagy megilletődés.*)

(Lebrun-Renaud a publikum morgása közepette hagyja el a tanuk számára kijelölt helyet.)

(Más tanuk.)

Elnök: A következő tanu *Anthoine* százados ur.

Anthoine: Hivatkozom d'Attel tanuságtételére, amely éppúgy hangzott, mint a Lebrun-Renaud előtt tett vallomás. Azt azonban maga Lebrun-Renaud és *Mercier* tábornok is beismeri, hogy Dreyfus nem is beszélt d'Attel-lel.

Utána következik:

Guérin ezredes, aki vallomásában kijelenti, hogy *Lebrun-Renaud* százados mindjárt Dreyfus kapitány lefokozása után beszámolt neki azzal, hogy Dreyfus vallomást tett, amelyben *beismerte az árulást*, de azzal mentegetődzött, hogy a vállrojtok fénye csábította őt el. Ha ő okmányokat szolgáltatott ki — így adta azt nekem elő *Renaud* — úgy azért tette azt, hogy fontosabbakat kapjon.

— En — folytatta *Guérin* — felkértem *Renaud*-t, hogy ismétlje a többi katonatiszték előtt is a vallomást, amit *Renaud* meg is tett.

Guérin ezredes azt mondja továbbá, hogy Dreyfus, mikor a lefokozás után elment egy csoport katonatiszt előtt, hogy a rabkocsiba szálljon, oda kiáltotta nekik, hogy három év múlva igazságot fognak neki szolgáltatni. A tanu azután *Saussier* tábornokhoz ment, hogy a reggeli eseményről és Dreyfusnak Lebrun-Renaud előtt tett nyilatkozatáról szóbeli jelentést tegyen.

Egy bírő kérdésre *Guérin* kijelenti, hogy nem tudja, vajjon *Esterházy* ismerte-e a vádlottat.

Dreyfus kijelenti, hogy soha sem ismerte *Esterházyt*.

Mitry őrnagy elmondja *Anthoine* századosal folyt beszélgetését, amelyből állítólag kitűnt, hogy Dreyfus vallomásainak értelme nagyjából az volt, hogy jelentéktelen okmányokat szolgáltatott ki, hogy másokat kapjon értük.

Peyrolles ellenőr azt vallja, hogy *Guérin* ezredes a lefokozás után azt mondta neki, hogy Dreyfus Lebrun-Renaud százados előtt vallomást tett. A tanu elmondja azután, hogy a Zola-pőr idején megkérdezte Lebrun-Renaud századostól, miért nem tett jelentést *Dupuy*-nek és *Casimir-Périer*-nek a vallomásról. *Lebrun-Renaud* erre így válaszolt:

— *Félelemből nem tettem*, mert mikor az Elysée egyik előszobájában várakoztam, hallottam, amint a szomszéd szobában valaki ezt mondta:

„Hogy áll a dolog azzal a csendőrral, aki hivatalos titkokat árul el és anyagot szolgáltat a sajtónak? Pörül járhat ilyen indiskréciókkal.”

Erre behívtak *Casimir-Périer*hez és ennek a hatása alatt hallgattam el a vallomásokat.

Dreyfus kijelenti, hogy soha sem mondotta, hogy pörét három év múlva revidálni fogják. Kéri az elnököt, olvastassa föl *Boisdeffre* tábornokhoz írt levelét, hogy lássák, milyen szavakkal kérte a vizsgálat megindítását.

Ami a három év kifejezést illeti, arról azt a fölvilágosítást adja Dreyfus, hogy ő azt mondta *Du Paty de Clam*-nak, hogy a kormánynak a további nyomozáshoz idő kell majd, de két vagy három év letelte előtt meg fognak győzödni ártatlanságáról.

(Forzinetti.)

A következő tanu **Forzinetti** őrnagy, a *Cherche-Midi* fogház volt igazgatója, akit, mivel Dreyfust ártatlannak tartotta, elmozdították állásától.

Forzinetti azt mondja, hogy Dreyfus magartása a börtönben mindig olyan volt, mint ártatlan emberé. Erről a megfigyelésről ő jelentést tett *Boisdeffre* tábornoknak. Azután elmondja, hogy *Du Paty* azt kívánta tőle, hogy Dreyfust álmában vakító fényű lámpával lepje meg. **Forzinetti** elmondja azután, milyen kétségbeesett volt Dreyfus és hogy öngyilkosságot akart elkövetni.

Dreyfus elismeri, hogy lefokozása után azzal a gondolattal foglalkozott, hogy megölje magát. *Ha mégis kiállította a szenvedéseket, ez csak feleségének a műve volt, aki megértette vele kötelességet.* (Mozgás.)

Bolsdeffre tagadja, hogy Forzinetti Dreyfus ártatlanságáról való meggyőződését fejezte ki előtte.

Azután fölolvassák Forzinettinek a semmitőszék előtt tett vallomását, amely Dreyfusnak a fogházban tanúsított magatartásáról szól. A tanu főnartartja ezt a vallomást.

Ezzel a mai tárgyalás 11 óra 25 perckor befejeződött.

(Bronsart nyilatkozik.)

Berlin, augusztus 31.

Nagy feltűnést keltett a *Libre Parole* nek az a közleménye, amelyben arról volt szó, hogy Bronsart volt német hadügyminiszter egy angol államférfi előtt úgy nyilatkozott, hogy Dreyfust bűnösnek tartja.

A volt hadügyminiszter a *Figaró* ből értesült arról, hogy mit irt róla a revizióellenes *Libre Parole*, és a *Kreuzzeitung* mai számában a következő cídfolatot tette közzé:

Csak ma jutott a kezembe a *Figaro* 237. száma, amelyben olvasom, hogy a *Libre Parole* szerint én egy angol államférfival beszélgetve, azt mondtam: Dreyfus áruló, gazember, kém.

Ez a közlemény és a hozzáfűzött elbeszélés elejétől végig kóhalmány, amelynek az otrombasága abból is nyilvánvaló, hogy én egy kukkot sem tudok angolul.

(Beszélgetés Freycinet-vel.)

Páris, augusztus 31.

Monod Gabriel tanár a *Figaró* ban leírja Freycinet-vel való találkozását. Monod bókot mondott Freycinetnek minapi vallomásához s aztán azt mondotta:

— Még csak egy szó hiányzott vallomásából: Dreyfus ártatlanságának megerősítése.

Freycinet: Azt nem tehettem, mert nem arragálhatom magamnak, hogy a bírának az ítéletet diktáljam.

Monod: Pedig vannak tanuk, akik ezt megtették. Ön tudja, hogy csak Dreyfus fölmentése adhatja vissza az országnak nyugalalmát.

Freycinet: Igaza van. Mindenkinek kívánnia kell Dreyfus fölmentését; elítélésé eddigi viszálkodásunk folytatását jelentené.

Monod: Boldog vagyok, hogy ön olyan alaposan szétrombolta aszindikátusról szóló legendát.

Freycinet: Oh igen! Az abszurd, nagyon ostoba!

(Du Paty de Clam.)

Páris, augusztus 31.

Tavernier százados tegnap másodszer hallgatta ki Du Paty de Clamot. A vallomás harmadfél óra hosszat tartott.

A *Figaró* szerint Brugère tábornok, Páris katonai kormányzója, így nyilatkozott a kihallgatásról fölvevő jegyzőkönyvről:

Egész éjszaka Tavernier jelentését tanulmányoztam. Mondhatom, hogy semmi terhelőt sem találtam benne Paty de Clam ellen, aki nem tett egyebet, csak azt, amit feljebbvalói parancsoltak neki.

(Schneider ezredes.)

Páris, augusztus 31.

Hír szerint Schneider ezredes határozatlan időre szabadságot kapott s nem is fog visszatérni állomáshelyére.

(Zola pörc.)

Páris, augusztus 31.

November 23-án fogja tárgyalni a *versaillesi* esküdtszék Zola és az *Aurore* pörét.

(Az operett-háború.)

Páris, augusztus 31.

Az éjszaka a rue Chabrolban nyugodtan felt el. Guérin, mint rendesen, hajnalban körüljárt a házaton. Az éjszaka letartóztatott három részeg embert, akik a rue Chabrol bejáratánál azt kiáltották: Eljén Guérin! Le a zsidókkal!

Guérin tegnap chinint kért a rendőrbiztostól a bezárkóztott betegek részére. Meg is a kapta az orvosságot.

(A kamara összehívása.)

Páris, augusztus 31.

Százhuszonkét képviselő beadványt irt alá, amelyben a képviselőház elnökségét fölszólították a kamara összehívására.

(A vilákiállítás ellen.)

London, augusztus 31.

Egy itteni újság kérdést tett a nagy gyárrakhoz, vajjon a mostani helyzetben nem változtatták-e meg azt a szándékukat, hogy részt vesznek a párisi vilákiállításán.

A legtöbb gyár és világóég azt felelte, hogy nagy fiasók fenyegeti a vilákiállítást s azért egyelőre abbahagyták a készülődéseket. Majd csak akkor szánják el magukat a kiállításra, ha a Dreyfus-pör kedvező fordulatot vesz.

New York, augusztus 31.

Stewart szenátor mozgalmat indított meg, hogy a kereskedő- és iparosvilág, tekintettel a Dreyfus-pör mai állására, ne jelenjék meg a párisi vilákiállításán.

Anglia és Transvaal. Akármily lassúsággal szánja is el magát Anglia a cselekvésre, most már mégis igen közelinek tetszik az az időpont, amelyben Transvaallal kenyértörésre kerül a dolog. Hetekkel ezelőtt Chamberlain s utána a londoni sajtó nagyobb és tekintélyesebb része olyan hangon tárgyalta a transvaali kérdést, amelyből azt kellett következtetni, hogy monhatetlenül be fog következni az összecsapás az angolok és a boerok közt, ha a transvaali kormány nyomban nem engedelmeskodik a brit kormány követeléseinek. Az összetűzés nem következett be, de a helyzet azóta még jobban kiélesedett s világos ma már, hogy Anglia nem éri be az uitlanderek számára követelt jogok megadásával; nagyobb, jelentősebb céljai vannak Transvaallal, amelyeket csak háboru utján érhet el. Így magyarazzák Chamberlain legutóbbi beszédét, s a Londonból és Pretóriából érkező mai táviratok csaknem kizárólag háborus hírekkel vannak tele.

London, augusztus 31.

A *Morning Post* nak jelentik Pretóriából: Hivatalos börzekörökben a háborut Chamberlain birminghami beszéde miatt kikerülhetetlennek tartják. A boerok, a johannesburgiakat kivéve, jól föl vannak fegyverkezve. A hadiszerek, amelyeknek a Fokföldön át való szállítását Schreiner miniszterelnök megengedte, egyenest Pretóriába érkeztek.

A *Standard* nak Pretóriából kapott jelentése szerint föltehető, hogy Chamberlainnek Transvaal ellenjavaslataira adott tegnapi válasza nagyon okos javaslatot tartalmaz s ha a köztársaság elfogadja, a válság megszűnik.

Pretória, augusztus 31.

Greene angol diplomáciai ügyvivő ma átadta Reitz miniszternek Chamberlain választát a transvaali kormánynek a vegyes bizottságokra vonatkozó ellenjavaslataira. Greene egy óra hosszat tanácskozott Reitzcal. Később a kormány és a végrehajtótanács tanácskozott Chamberlain válaszárol.

Pretória, augusztus 31.

Hír szerint Chamberlain távirata azt ajánlja, hogy Fokvárosban ujra konferenciát tartsanak s ott vitassák meg a jövőndobeli bonyodalmak rendezésére Transvaal részéről javasolt választott bíróság kiküldését s rendezzék az összes még vitás kérdéseket.

Pretória, augusztus 31.

Hivatalos jelentés szerint Lourenco-Marquesbe Lisszabonból azt a parancsot küldték, hogy a nemrég odaérkezett, Transvaalnak szánt löszerkészleteket szállítsák Pretóriába.

London, augusztus 31.

A Reuter-ügynökségnek egy lourenco-marquesi jelentése szerint a tegnap ott letartóztatott transvaali rendőrtisztviselőket ismét szabadonbocsátották.

HIREK.

Budapest, augusztus 31.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Augusztus 31-én uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ma Budapestre érkezett. — Bárány Podmaniczky Frigyes karlsbadi tüdüléséből visszatért a fővárosba.

— Kinevezés. Wlassics Gyula kutaszminiszter Palágyi Lajost, a jeles költőt, a sárospataki állami tanítóképzőhöz helyezte át. A miniszter Palágyi Lajost írói érdemei elismeréséül tavaly a hőmezővársárhelyi polgári iskolához tanárnak nevezte ki.

— A kereskedelemügyi miniszter Pápa, Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter ma Pápa érkeztet meg és megemlékezett a pápa-csothi országút, melyen ő felsége a hadgyakorlatokra kocszik. Hegedűs miniszter Fenyvessy Ferenc főispánnal is értekezett. Este Széll Kálmán miniszterelnök látogatására Rátóttra utazott.

— Dr. Duka Tivadar kitüntetés. A budapesti tudomány-egyetem tanácsa legutóbb tiszteletbeli orvos-doktorrá választotta Duka Tivadart, az európai híri tudóst, Akadémiánk levelező tagját, Görgei egykori titkárát, ez idő szerint pedig az angol bengáliai hadsereg nyugalmazott főőrzorvosát. Erről a választásról a hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére megengedem, hogy a budapesti tudomány-egyetem dr. Duka Tivadart, az angol kelet-indiai hadsereg nyugalmazott főőrzorvosát, tiszteletbeli orvostudorrá avathassa s neki a tiszteletbeli orvostudori oklevelet kiadhatathassa.

Kelt Ischlben, 1899. évi augusztus hó 12-én.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Dr. Wlassics Gyula, s. k.

A kitüntetett öreg úr most hetvenöt éves. A szabadságharc után Angolországba emigrált, s ott hirt, nevet, dicsőséget és vagyon szerzett. Angol állampolgár is lett, de szívében mindvégig hű maradt szülőhazájához, s anyanyelvéből nem felejtett el egy szót sem. Bizonyosságot tett erről az 1896-ik évi budapesti orvosi kongresszuson, hol az ázsiai kolera időszakonként való kiterjedésének terjedésének okairól angol és magyar nyelven tartott értekezésével épp oly kiváló tudósnak, mint jó magyarnak mutatta be magát. Duka a szabadságharcban mint fővezéri titkár és segédtsiztolyton Görgei mellett szolgált egész a világiusi fegyverletélig. Az orosz hadifogságból megszököt és Ausztrián meg Szászországon át Párisba menekült. — 1850-ben ment Londonba, hol számot vetett magával, s bár ügyvédi oklevele a zsebében volt, beállt orvosnővédeknek, hogy olyan ismereteket szerezzon, amelyekkel pályát törhet magának a világ bármely pontján. Nemsokára a keletindiai hadsereg tábori orvosa lett és az maradt 1877-ig. Akkor nyugalomba vonult. A magyar tudományos akadémia már 1863-ban levelező tagjává választotta. Sokat irt az angol lapokba a keletindiai viszonyokról, sőt foglalkozott nyelvészettel is és Körösi Csoma Sándor indiai életének történetéhez sok megbecsülhetetlen adattal járult. Irt sok magyar munkát is. Magyarországon az ezredévi kiállítás előtt kétszer járt, először 1864-ben, majd 1890-ben mint az angol bibliatársaság küldötte, mikor Göttingenben a bibliafordító Károli Gáspár 300 éves emlékünnepezt ülték.

— A királyné emlékezete. Nagyváradról táviratozza tudósítónk: Schlauch Lőrinc bíboros, nagyváradi püspök egyházmegyéje papságához körlevelet küldött, amelyben fájdalmas kegyelettel emlékezik meg a genfi tragédia gyászos évfordulójáról s elrendeli, hogy szeptember 10-ikén az egyházmegye minden templomában gyászmisét tartsanak, a királynéről prédikációkat mondjanak és a budapesti Örökimádás templomára gyűjtsenek. A körlevél többi része a nemrég elhunyt Nagál püspök írói érdemeit, jótékonyosságát és az egyház javára kifejtett buzgó működését magasztalja.

Az Örökimádás Erzsébet temploma érdekében a Budapesti Öltáregyesület megénykint és községenkint gyűjtő-bizottságot szervez. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye részére gróf Czirák Jánosné született Almásy Erzsébet grófnőt kérte föl a vidéki bizottságok szervezésére. A grófnő Barms György h. plébános kalauzólása mellett fölkereste Szolnok város katolikus társadalmának előkelőségeit s ennek eredményeképpen a gyűjtő-bizottság Kiss Ferenc országgyűlési képviselő nevének elnöktele alatt Lippich Gusztáv főispán neje, id. Scheftschik Istvánné, Keresztes Gézáné, Kreutzer Balázsné, Medgyessy Gézáné urókból megalakult.

Sevics Mitrofan bácsi szerb püspök elrendelte, hogy egyházmegyéjének valamennyi templomában és iskolájában szeptember 10. és 11-ikén istentiszteletet illetőleg ünnepet tartsanak Erzsébet királyné emlékére.

— Kereskedelmi kongresszus Filadelfiában. A Philadelphia Commercial Museum az ősszel Filadelfiában (Pennsylvania) kiállítást rendez, amelylyel kapcsolatban nemzetközi kereskedelmi kongresszus is nyílik meg október 10-ikén. A bécsi amerikai követség a muzeumnak a meghívását megküldötte az osztrák és magyar kormánynek s az osztrák kereskedelemügyi minisztérium már elhatározta, hogy küld képviselőt a kongresszusra. A bécsi kereskedők egyesülete, amelyet a filadelfiai muzeum szintén meghívott, S. Fischer nevű tagját delegálta.

— A könyvtárak. Hogy a nyilvános könyvtárak vakációt tartanak, az nem tulajdonképpen okos dolog. Olvasni, tanulni, buvárkodni a könyvekben nyáron is szükséglet azoknak, akik a könyvtárakat állandóan látogatják. A legtöbb munkát, a mihez könyvtár kell, nem lehet parancsszóra felfüggeszteni, vagy ha lehet, hát kár arra nézve, aki dolgozik. Ezt bátorodunk szíves figyelmükbe ajánlani azoknak, akik a könyvtárakat adminisztrálják, abból az alkalomból, hogy vége a vakációnak s pár nap alatt már minden könyvtár újra a közönség rendelkezésére áll. Az egyetemi könyvtár látogató jegyeit holnaptól-ötödikiig adják ki. A könyvtár személyzete a Szilágyi Sándor-féle könyvtár leltározásával van elfoglalva. A könyvtárnak speciális értékesége az, hogy több olyan korrektúra van benne az ötvenes évekből, amelyekből nem lett nyomtatvány a cenzura miatt. Ezt a könyvtár hivatalos kommunikációjából írjuk ide, mivelhogy nagyon fontos. Eddig tudniillik a könyvtárakban hiába kért a publikum valami hajdan *tilos* nyomtatványt. Mindig azt a választ kapta, hogy: — kézből van. Kézben sohasem volt egyse, mert egyszerűen nem adták ki. Attól félték talán, hogy forradalommal szivja tele magát a publikum. — **Ugy látszik, hogy most már szakítottak ezzel a rendszerrel.**

— Elhunyt főrendiházi tag. A magyar arisztokráciának gyászra van. Gróf Zichy Gábor, Várpalota örökös ura augusztus 29-én este 9 óra után néhány perccel rövid szenvedés után jobblétre szenderült 72 éves korában. Élete a politikai élet terén nagyobb hullámokat nem vert ugyan, de hazája közügyei iránt abban a kis körben, melyben élt, mindig élénk érdeklődést tanúsított és politikai meggyőződésének őszinte bevallásától semmiféle befolyás nem tudta eltántorítani. A katolikus egyházhoz való hűségese ragaszkodásáról, seplőtlen becsületességéről, rettentelen bátorságáról és őszinte szókimondásáról, ismerte őt mindenki, akivel valaha érintkezett. Családja mint gyengéden szerető férjét és édes atyát rajongó szeretettel vette körül. Az ugynevezett népszerűséget sohasem hajhászta és a nép, amely iránta való jóakarát annyiszor tapasztalta, amely vele oly közvetlenül érintkezhetett, mégis szíve mélyéből szerette őt, hogy azt mondjuk, büszke volt az ő jó, öreg grófjára, és valóságos megdöbbenést keltett városzerte, mikor 29-én este megkondult a plébánia templom óig hangja, hogy a gróf halálát jelezzék. Különös intézkedése a gondviselésnek, hogy hat évvel ezelőtt ezen, a magyarra oly emlékezetes napon, János fővétele napján halt meg gróf Szécsény Antal is, aki után a most boldogult Várpalotát örökölte. Egyetlen kedvtelése volt az elhunytak a vadászat, melynek a várpalotai uradalomhoz tartozó terjedelmes bakonyi erdőségben könnyen és bőven tehetet elegendet.

Az elhunyt gróf 1827. szeptember 13-ikán született Daruváron. Tizenhét éves korában a hannoverai király nevével viselő huszárezredbe lépett, amelyben együtt szolgált Mészáros Lázárral, Nagy Sándorral, Kis Ernővel és Vendrével. 1848-ban a magyar szabadságharc szolgálatába állott s kezdetben mint Kis Ernő parancsoltiszteje, később mint századparancsnok több ütközetben részt vett. A szabadságharc leverése után gróf Zichy ismét a hadseregbe lépett s mint huszártiszt Csehországban szolgált. A katonai pályát néhány év múlva órnagyi ranggal végleg elhagyván Vittinghoff Schell Zsófia bárónőt vette feleségül és komárommegyei szentpéteri birtokára vonult vissza. Az abszolutizmus felajánlotta neki Komárommegye főnökségét, mit azonban nem fogadott el. Politikai magatartását illetőleg az alkotmányos élet kezdetén a Deák-párthoz, a fuzió után pedig a mérsékelt ellenzékhez, vagy később nemzeti párthoz tartozott. Az egyházpolitikát tekintve azonban az intranzigens katolikus párttal szavazott és bár a legutóbbi főrendiházi egyházpolitikai viták alkalmával is betegeskedett, megjelent a főrendiházi üléseken s a kormány egyházpolitikáit javaslatlalt ellen szavazott.

— Gróf Zichy Jenő és Labori. A Labori ellen elkövetett merénylet alkalmából gróf Zichy Jenő a következő táviratot intézte a sebesült ügyvédhez:

Csupán az Ön, a jog és igazság érdekében kifejtett hősiesség, önfeláldozó küzdelme iránti bámulatom nagyobb a megvetés amolyan érzésénél, amely elfog a gaztett bíráere, amely bemocskolja egész Franciaországot. Szívből kívánom, hogy adjon Isten önnek erőt a küzdelem sikeréhez, s hogy Franciaország ismét elfoglalja Európában régi helyét a jog és igazság terén.

Labori most a következő sürgönyben köszönte meg a gróf részvétét:

Nagyon köszönöm önnek, gróf ur, a részvétet s vagyok kiváló nagyrabecsüléssel:

Labori.

— Vasúti tisztképző tanfolyam. A kereskedelemügyi miniszter a vasúti tisztképző tanfolyam 1899/1900. évre felveendő nyilvános rendes hallgatók létszámát 130-ban állapította meg. Megengedte e mellett a miniszter, hogy a tanfolyam költségeihez hozzájárulandó vasutak összesen 30 magántanulót jelenthessenek be, úgy hogy ebből a számból 15 jusszon a m. kir. államvasutakra, 15 pedig a magánvasutakra.

— Erdészek gyűlése. Az Országos Erdészeti Egyesület ma herceg Pálffy Miklós malackai uradalomán folytatta a Pozsonyban tegnap megkezdett közgyűlést. A tegnapi választás eredményét ma hirdették ki. Báró Bánsffy Dezsőt elnöknek, Bedő Albertet és Horvát Sándort alelnökké választották. A közgyűlés után ebéd volt; a résztvevők után különvonaton tértek vissza Pozsonyba, ahol este az iparkiallást nézték meg.

— A finnek. Amerika a szabadság hazája?! Mennyivel igazabb az, hogy a szabadság temetője. Minden kereszt egy-egy meghalt nemzet sírhelyét jelzi. Nagy föld ez a temető, elférnek benne azok, akiket földönfutókká tett a zsarnokság hatalma.

Most újra készül ott egy nagy sír. A finnek ezrével vándorolnak ki hazájukból s mennek tengerentúrra, meghalni s feledni.

Bobrikoff muszka generális pedig a markába nevet s azt mondja:

— Csak menjenek! Legalább több helye lesz itt az orosznak.

— Az égből. Egy bécsi lap szerkesztőségébe tegnap olyan képes levelező lapot hoztak, melynek a keltezése így szólt: Kelt az égből. A levelezőlapot Speltrini léghajós dobta le, miután ezt a kis verset írta rá:

La personne joviale
Qui trouve cette carte postale
Est priée de la remettre
A la prochaine boîte de lettre.

(Azt a szíves embert, aki ezt a kártyát megtalálja, arra kérem, hogy dobja azt a legközelebbi levélsekrénybe.)

A levelezőlap tulajdonára fénykép van felragasztva, melyet maga Speltrini készített az alpekek hegyláncának egyik szép helyéről.

— Első paragrafus. Lőcsén a magyar állam pénzén a többek közt leányiskolát is tartanak fenn. Ennek az iskolának az internátusában a házirend című szabálygyűjtemény első paragrafusa a következőképpen szól:

A növendékek a szabad időben csakis németül beszélhetnek.

Jó lesz ezt a paragrafust valamiképpen hátrább tolni a sorban, mert hátha még megcsinál az a csoda, hogy magyar iskolában csupa leányos pajkosságból valamelyik kis fruska magyarul talál beszélni, amely szörnyű cselekedetért aztán borsóra kellene terdelgetetni a szegénykét!

— Ujfajta telefon. A London Chronicle ujfajta telefonról ad hírt. Sok panasz hangzott eddig is a telefonkagylók ellen, amelyek ambiciózus terjesztői a ragadós betegségeknek. Az ujfajta telefont egy amerikai mérnök találta fel. Ujtítása az, hogy a beszélőnek nem kell közelhajtania a beszélőkagylóhoz, s a hallgatóknak nem szükséges a füléhez tenni a hallgatókészüléket.

— Házasság. Dr. Ludvik Elemér fővárosi gyarkorlóorvos, dr. Ludvik Endre közkórházi igazgató fia, eljegyezte szendrői Török Zoltán, Nógrádmegye főispánjának leányát, Olgát, Fuzsita-Nagy-Romhányon.

— A szén drágulása. Bécs tizedik kerületének szénkereskedőiből alakult bizottság szeptember 8-ikára nyilvános gyűlést hív össze, amelynek napirendje: A szén drágulása Bécsben és a vásárló publikum. A széndrágulást megmagyarázza a bizottság felhívása, amely ily szól:

A porosz-sziléziai bányabárodnak még nincs teli a pénzeszacskójuk, attól tartanak, hogy nyomorban fognak elveszni, noha évenként milliókat fektetnek bele a különböző alakokba. Nem elégszenek meg azzal a kizsákmányolással, amelyet az ottani bányákban visznek véghez, nem, ők a kizsákmányolásnak ezt a rendszerét más országokra is kiterjesztették, amennyiben egy szénkonvenciót alakítottak, amely lehetővé teszi nekik, hogy a szén tetszésük szerint megdrágíthatják. A bécsi szénkereskedők nagy árat kell, hogy fizessen nekik, de tőlük azért olcsón kívánják a szénét. Így tovább nem mehet! Kénytelenek vagyunk a nyilvánosság elé lépni, hogy a dolgot tisztazzuk. Vannak szénkereskedők, akik a szénét valósággal elajándékozzák! De hogyan tehetik ezt? Az a szénkereskedő, aki olcsón adja el a szénét, az egyszerűen az utolsó eszközhöz kénytelen nyulni, nem kimélné a becsületét s ez a csalás! De mi azt mondjuk: Kis emberek vagyunk, akik reggeli hat óráról esti kilencig, sőt gyakran tizig is robotolunk s nem akarunk mint csálók hanykódni a világban, hanem becsületes emberek akarunk lenni és semmi szegényfoltot nem akarunk tűrni magunkon. De mi a jutalma a mi kintlódásunknak? Ime itt a számadás. Bevásároljuk a szénét szeptember elsejétől kezdve száz kilogrammját átlag 1 forint és 36 krajcárért, eladjuk a tizedik kerületben 1 forint 60 krajcárért. Rabló haszon-e ez, vagy pedig csak polgári nyereség, azt mindenki könnyen kiszámíthatja. Tisztességesen akarunk élni, s félhívjuk a figyelmet arra, hogy az, aki szeptember elsejétől olcsóbban adja, hogy megelintessen, föltétlenül megcsalja a vevőt. Most azonban állandóan még annak a végszedelemnek vagyunk kitéve, hogy a porosz szénkonvenció tetszés szerint szorít bennünket, akkor pedig arra vagyunk kényserítve, hogy a szén árát ismétellen fölemeljük.

— Fügefalevel nélkül. A fügefalevelet már az emberiség óskorában is nagyon komolyan vették, pedig mindenki előtt evidens volt, hogy mit takar: a meztelenséget! És mindig akadtak, akik a fügefalevelet eldobták magukról, mert fölöslegesnek nézték, — és viszont voltak olyanok, akik belső ösztönből vagy külső számításból görcsösen ragaszkodtak az emberiségnek ehhez az első illúziójához; ez utóbbiak azonban nem igen érdekes alakok, de annál érdekesebb az első ösztály. És roppantul nehéz lesz a munkája a kritikai elemének, valahányszor egy-egy ilyen eldobott fügefalevel után tekint, amint a szellő tova-tova viszi onnét, ahol meztelenséget hagyott hátra. Valami finom, alig meghatározható vonal választja el ilyenkor a szemérmelenséget — a bátorságtól. Aztán meg hátha azért dobódott el az a fügefalevel, mert a gazdája visszajutott az ártatlanság állapotába? Ki tudja? A fügefalevelnek ezt a pszichológiáját az a körülmény teszi aktuálissá, hogy a porosz kormány ma reggel ledobott magáról egy fügefalevelet, — az alkotmányos közizgatás fügefalevelét, amely eddigél is csak az abszolutizmust tartarta. Tessék elolvasni ezt a telegrammot, amely ma érkezett:

Berlin, augusztus 31.

A Reichsanzeiger közlése szerint a porosz kormány a következő rendeletet intézte a tartományi főnökökhöz: A királyi kormány nagy sajnálatára tapasztalta, hogy egy része azoknak a hivatalnokoknak, akik a király ő felsége politikáját képviselni és ő felsége kormányának intézkedéseit végrehajtani és előmozdítani kötelesek, ennek a kötelességnek nincs teljesen tudatában. Nemcsak a főbb politikai hivatalnokoknak, hanem a királyi landrathoknak sem szabad magukat hivatalos működésükben járásaik hangulata és a lakosságnak a kormány rendelkezéseiről való véleménye által befolyásoltatniok. Nekik hivatásuk és kötelességük, hogy a kormánynak előttük ismeretes nézetét képviseljék és politikájának végrehajtását, különösen fontos kérdésekben megkönnyítsék, és azok iránt a lakosságban fogékonyságot keltsenek és ezt ápolják. Minden viszonyban, amelybe hivatalos állásuk juttatja őket, szemük előtt kell tartaniok, hogy a királyi kormány politikájának képviselői és a kormány álláspontját hathatósan képviselni tartoznak, ellenben semmi szín alatt sem jogosultak személyes véleményük alapján a kormány működését megnehezíteni. Ellenkező esetben magatartásukkal gyöngytenék a kormány tekintélyét, veszélyeztetnék az állami igazgatás egységességét, bénítanak erejét és zavart okoznának a kedélyekben. Ilyen magatartás a porosz közigazgatás minden tradíciójával ellenkezik és nem tűrhető. Bizunk benne, hogy elegendő lesz a politikai tisztviselőket erre komolyan és határozottan figyelmeztetni és reméljük, hogy nem adódik újra alkalom messzszébbmenő rendszabályok alkalmazására.

Berlin, 1899. augusztus 31-én.

Az állam- minisztérium: Hohenlohe herceg.

Ni, hogy lőgeg el a fügefalevel! És meztelennül marad vissza az abszolutizmus, amelyet más országokban gondosan takargatnak. Csak-hogy az eretlen germán kolosszus igazán nem szemérmelen. Csak bátor. A meztelenségnek is megvannak a maga divathősei.

— Eltűnt örökség. Két fővárosi ügyvéd a napokban a következő följelentést tette a rendőrségnek: Két hónappal ezelőtt halt meg a Wesselényi-utca 31-ik szám alatt levő lakásán Guthlon Mór magánzó, aki a Foncière biztosító társaságnak volt főhivatalnok. Rokoni eltemették s azután a hagyaték leltározása és fölbecsülése következett volna. Nagy meglepetésükre azonban csak két forint készpénzt találtak. Az öreg ur számos ékszerdobozba is mind üres volt. Az elhunyt gazdaasszonya, Balázs Mária, aki a beteg haláláig ápolta, följelentést tett a VII. kerületi előljárósnál, hogy ő Guthlon Mórnál, nem sokkal halála előtt több ezer forintot látott készpénzben. Neki erős a gyanuja, hogy a pénz és ékszereket valaki ellopta. Az örökösök is érdeklődni kezdtek a különös eset iránt s tudakozódtak az elhunyt ismerőseinél, kik tudomással bírtak Guthlon vagyoni állapotáról. Így Sörbő, a Foncière biztosító intézet igazgatója is megütököszéssel hallotta a nem várt vagyonatlanságot s annak a nézetének adott kifejezést, hogy Guthlonnak az ő tudomása szerint elég tekintélyes készpénzvagyna volt s ha az eltűnt, ugy büntény foroghat fönn. Az örökösök megbízták dr. Halász Aladár és Gleichmann Lajos fővárosi ügyvédek, hogy képviseljükben tegyék meg a bűnügyi följelentést.

— Halálozás. Münch Vilmos, a IX. kerületi iskolaszék tagja és jegyzője, aki tagja volt a kerületi választmányoknak is, 50 éves korában meghalt. Temetése holnap, pénteken délután 4 órakor lesz a farkasvölgyi temetőben.

— **Az öreg.** Fiatalabb korában Némét Péter ölelte a háziasszonyát. Az özvegy elunta az életet úgy egymagában s a Péter olyan közel volt hozzá mindig. . . Hanem aztán mult az idő, az asszony számot vetett a társadalommal s a rejtett szerelem helyébe polgári tisztességtudással házasságot csempészett. Jött valaki s megkérte a kezét. A szobaur egyszerre kiesepent a birodalmából, átküldték a kisebbik szobába, hogy már most legyen csak szobaur. A szobaur aztán vénült, annyira vénült, hogy nyolcvan esztendő ember lett belőle. A szomszéd szobából pedig egyre hallatszott az asszony meg az új ember csókolózása.

Tán van olyan óbor, amelyik erjedésnek indul, ha nagyon keverik. Mert az öreg vére pezsegni kezdett tegnap s mivel kinevelték, mikor a szép napok emlékeiből jogot akart a maga számára, revolvert rántott s lelőtte az asszonyt. Legalább így nem csókolja meg többé se ő, se más.

— **Vizes stikli.** Egy pincérről szól az alábbi panasz, egyetlen egyről. Érdekes pedig most a panasz, mivel a vendéglősök kongresszusa, meg a pincérek ünnepe csak tegnap volt. Na: váraddon, ahol szóba került elég sok baj, de — mint látszik — nem valamennyi. A Royal kávéház előtt ma délután két óra felé kis csődület támadt. A közönség egy rougyos ruházatú, keservesen zokogó fut fogott körül. Nagy nehezen elnyűszörögte az ő nagy baját. A Royal-kávéház egyik pincére leöntötte vízzel az összes képes levelezőlapjait, mert bemezéskedett a kávéházba és kínálgatta a portékáját. A szegény fiúnak ügyét rögtön magáévá tette néhány fiatalember, bement a kávéházba és a vigyorgó pincérhadtól megkérdezte, hogy ki követte el a jó viccet. Mire nagy helykén előállt egy már élemedetebb pincér és önérzettel kivágta:

— Én öntöttem le a fut, minek jön be a kávéházba? Béla pincér a nevem, — tessék följelenteni az irodában. Különbem mi közük az uraknak az egész dologhoz? Nem rendeltek semmit, — tessék távozni.

Az irodában megtették a panaszt, de bizony a szegény fiu kárát senki sem térítette meg. Csupán megígérték, hogy a Béla pincér urat megtaníják majd tisztességre. A Royal-kávéházban pedig tovább mulattat a jó viccen a pincérhad. Bizony a kifogástalan frakkon kívül nem ártana kis tisztességre is kötelezni a Royalbeli Bélákat.

— **Az ajándék.** Farkas Menyhért, mihielyt megnyerte a lutrit, menten jó emberré változott. Könnyen szerzett pénz volt a kezében, osztogatta hát jobbra, balra. Csupa testületet boldogított a nagylelkűségével. Mikor aztán rajtaütöttek, az osztrák kincstár visszaperelte a pénzt a megajándékozott testületektől. Legutóbb az aradi tüzoltóktól és az aradi izraelita hitközségtől perelte vissza a Farkas ur ajándékát s természetesen a kamatokat is kérte. Ma a pénzügyminiszter arról értesítette az aradi tüzoltókat, hogy az osztrák pénzügyminiszter lemondott a kamatok visszaköveteléséről, sőt még a száz forint tőke visszafizetésére is felévi halasztást engedett.

— **Letartóztatott németországi sikkasztók.** A fővárosi detektívek tegnap két sikkasztót tartóztattak le, akik Németországból menekültek Budapesten át a Kelet felé. A főkapitányaságot tegnapelőtt a poroszországi Rosberg város rendőrsége táviratilag értesítette, hogy Kalivoda István rosbergi születésű harminc éves baromkereskedő atyjától, Kalivoda Gáspár földbirtokostól 3000 márkát elsikkasztott és megszökött. Azt hiszik, hogy Budapest felé vette útját. A detektívek a személyleírás alapján a sikkasztót tegnap egy szállodában kinyomozták és letartóztatták. Kalivoda István beismerte bűnét. — A másik letartóztatott sikkasztó Binder György János Pálnak hívják, foglalkozására nézve könyvelő. A hamburgi vizsgálóbírósg táviratilag köröztette, mert Hamburgból, ahol a Schröder Th. Róbert kereskedő-cég alkalmazója volt, a nevezett cég kárára elkövetett nagyobb sikkasztás után megszökött. A detektívek a személyleírás alapján egy itteni szállodában kinyomozták és letartóztatták. Binder kihallgatásakor 1500 márká elsikkasztását ismertte be.

— **Egy sikkasztó postatiszt öngyilkossága.** Nagy-Kanisán — mint ottani levelezőnk jelenti — borzalmas öngyilkosság tartja izgalomban a lakosságot. Babics László 24 éves postatiszt tegnapelőtt éjjel a nagykanizsai vasuti állomás közelében a budapesti gyorsvonat elé vetette magát. A kereké irtózatosan összezútták. Tegnap reggel a pályáór már csak borzalmasan megcsontított holttestére bukkant, amint a pályá vizsgálására indult. A postatiszt öngyilkosságának hírére azonnal vizsgálatot tartottak hivatalában s kiderítették, hogy a szerencsétlen ember 300 forintot sikkasztott és valószínűleg a büntetésről való féltelmében menekült a halálba.

— **A Duna apadása.** A Duna a hosszas szárazsággal következtében szokatlanul apad, s valószínűleg ez az állapot még továbbra is megmarad. Nemcsak a felső vonalon, de az Al-Dunán is nagy nehezséggel közlekednek a személyszállító hajók s ennek megfelelőleg késéssel is érkeznek rendeltetési állomásaikra. Még rosszabbul áll a teherszállítás ügye, az igen alacsony vízállás következtében ugyanis a megrakott uszályhajókkal igen lassan s csak nagy elővigyázattal lehet közlekedni. Ha a közeli napokban nem indul áradásnak a víz, alkalmasint előáll a tavalyi állapot, a mikor is a szokatlanul kis víz következtében heteken át kénytelenek voltak az uszályhajók az Al-Dunán vesztegelni. A földművelésügyi minisztérium vízrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a Duna is — az egész szakaszon, s mellékfolyói is folyton apadnak. A hivatalos jelentések szerint a vízállások a következők: Schärding 130, Passau 181, Linz — 59, Stein — 2, Bécs — 82, Pozsony + 39. Budapest 125 cm. (apadt tegnap óta 7 centimétert), Paks 73, Baja 154, Mohács 70, Gombos 213, Ujvidék 151, Zimony 140, Pancsova 92, Bázias 111, Orsova 187 centiméter.

— **Cápa!** Ezuttal komoly, igazi, vérből és húsból való cápa. Fiuméből táviratozzák, hogy az újságolvasók és fürdőzők réme, a fumeiek csufoolására szolgáló állat ma valóban megjelent a magyar tengerparton. Nemcsak hogy megjelent, de ki is huzták. És nemcsak hogy ki is huzták, de közszemlére is állították ki. Végül pedig nemcsak hogy kiállították, de a Nemzeti Muzéumnak is ajándékozzák.

Ezek után már csak el lehet hinni, hogy igazi cápa volt!

— **Perdita.** Egy kerepesi-uti fogadó negyedik emeletén ma délután agyonlőtte magát Somogyi Antal, magánhivatalnok. Egy Góg Julia nevű bukott leányt szeretett, akivel a hónap elején ismerkedett meg. Azóta Bécsben is volt vele, pár hét óta együtt laktak egy fogadóban. Hanem a nagy szerelemnek nagy akadályai voltak. Balaton-Bogláron egy általános tisztelt, koros uri ember, az apa, sirt, szomorkodott, aztán följött Budapestre és tiltakozott a fia házassága ellen. És a fiu sem tudta feledni a lány múltját, sirt, busult egyre. . . Ma déiben a disharmóniát, a tépelődést egy revolvergolyóval szétosztatta örökre. A huszonhárom éves fiatal ember meghalt. Góg Julia életében egy új fejezet, — a folytatása lehet vigabb is, szomorubb is.

— **Vasutmegnyitás.** Akörmend-németújvári helyi érdekű vasut ünnepélyes megnyitása ma ment végbe dr. Barthos Andor miniszteri titkár elnöke alatt. A bejáró bizottságban részt vettek a kereskedelemügyi minisztérium részéről: Bánky József műszaki előadó és Horváth Károly főfelügyelő; a vármegye részéről: Reiszig Ede főispán, Károlyi Antal alispán, Rosenberg Gyula országgyűlési képviselő stb.; a m. kir. államvasutak részéről: Pottyondi Gusztáv, Szombathelyi üzletvezető és Szentgyörgyi főfelügyelő. A vasut mely a Dunántul fontos közgazdasági érdekeit van hivatva szolgálni, oly mintaserien van építve, hogy dr. Barthos Andor elnök a helyszínen, a miniszter nevében átadta a közforgalomnak.

A körmend-németújvári helyi érdekű vasut megnyitása alkalmából rendezett banketten Rosenberg Gyula országgyűlési képviselő tartalmas beszédet mondott. A jelenlegi országgyűlés feladatai közé tartozott — ugymond — az Ausztriához való gazdasági viszonyainknak rendezése. A kiegyezés megújítása minden egyes alkalommal nehézségekkel, küzdelmekkel járt, de az, amit az utolsó időben tapasztalhattunk, páratlanul áll kiegyezésünk történetében. A most már önálló törvényos rendelkezéssel érvénybe léptetett gazdasági rendezés javulást jelent az eddigi helyzettel szemben az által, hogy a fennállott gazdasági kiegyezésnek eklatáns igazságtalanságait és sérelmeit nagy részben megszüntette és javította, de ezen a határvonaton egy hajszálnyiival sem ment túl. Ebből kifolyólag ésszerűen azt a küzdelmet, melyet a monarchia másik felében a kiegyezés ellen folytattak, azt az agítációt, melyet ellene kifejtettek, megmagyarázni nem lehetne. Ennek a küzdelmeknek háttere és rugója Ausztria belpolitikai helyzetében, nemzetiségének egymásközi viszonyában keresendő. Mi Ausztria belügyeibe, párt- és nemzetiségi küzdelmeibe nem avatkozunk. De midőn a határvonalat részünkről szigorúan betartjuk, feltétlenül követelnünk kell, hogy az 1867-iki kiegyezés, melyen mint alapon állunk és melynek minden betűjéhez, úgy amint az törvényeinkben foglaltatik, tökéletlenül ragaszkodunk, a pragmatika intézkedései megfelelően respektáltassanak és az osztrák pártok egymásközi küzdelmeinek színterévé ne tétessenek. Teljes bizalommal vagyunk az iránt, hogy kormányunk bölcsesége meg fogja találni a helyes utat a monarchia érdekeinek és közjogunk sértetlen és csorbítatlan fenntartásának együttes megvédésére.

— **Öngyilkos megyei tisztviselő.** Balassa-Gyarmatról táviratozzák, hogy Ujhely Zoltán, Pestmegye közigazgatási gyakornoka tegnap Budapestről hazatérkezvén, édes anyja kertjében ma agyonlőtte magát. Az öngyilkos 22 éves volt, bátyja szintén öngyilkossággal végezte életét.

— **Orvosok vándorgyűlése.** A magyar orvosok és természetvizsgálók XXX. vándorgyűlésének záróülése ma volt Szabadkán. Jelen volt Schmausz Endre főispán elnök, Mamuzsics polgármester, Kertész és Ertz alelnökök, Raisz előadó, továbbá a vándorgyűlés tagjai és nagyszámú közönség. A jelentéseket tudomásul vették, valamint a nagyválasztmány határozatait. A jelentések szerint a beiratkozott tagok száma 341, az előadások száma az orvosi szakosztályban 07, a természettudományi szakosztályban 16, a társadalomban 10, tudományos estély kettő volt. Ezután Raisz Gedeon nagyérdékű felolvasást tartott a közegészségügy fejlesztésének irányáról és várható eredményéről. Végül Schmausz főispán mondott megleghangu szép záróbeszédet, Batizfalvy Sámuel pedig köszönetet mondott Szabadka város közönségének a szíves vendéglátásért, Schmausz főispánnak, Mamuzsics polgármesternek és az egész tisztikárnak pedig fáradhatatlan buzgóságukért. A gyűlés tagjainak egy része Karlódeára ment, ahonnan Belgrádba, Nisbe készülnek, más része a boszniai kirándulásban vesz részt.

— **A Dreyfus-per** feszült figyelemmel kísért végtárgyalásról rennesi táviratok alapján naponta már a délutáni és esti órákban részletes tudósítást olvastat fel a Telefon Hírmondó. E felolvasások kezdetét mindig a háromszoros riadójel tudatja.

(x) **Hazai ipar.** Wein Károly és Társai szépeességi vászonn és kamuka-damaszt-áru gyárosok főraktára: Budapest, IV. Koronaherceg-utca 8.

(x) **Katonazene és cigánymuzsika a Hírmondóban.** Holnap (pénteken) este 8 órától 11 óráig felváltva katonazenét és cigánymuzsikát közvetít előfizetői szórakoztatására a Telefon Hírmondó.

Elitőlük-e Dreyfust?

Irta: Cesare Lombroso.

Turin, augusztus 27.

Ugy vélekedem, hogy nem vagyok rossz próféta, ha megjósolom, hogy Dreyfust ismét a régi — ha ugyan nem még keményebb — büntetéssel fogják sújtani. Erre persze sokan fölkiáltanak:

— De hogyan volna ez lehetséges?! Hiszen az egész világ előtt nyilvánvaló annak a szerencsétlen embernek az ártatlansága és minden új vad, amelyet ellene emelnek, egy-egy új büntényévé válik az ő vádlóinak, — egy-egy új bizonyítékká kínzó ellen?!
Erre az a válaszom, hogy mi mindnyájan, akik Európában és Amerikában szabadgondolkodók vagyunk, érzésünket és ítéletünket a francia tömegekével tévesztjük össze. Mi polgárisult nemzetek vagyunk és gyűlöljük az igazságtalanságot; míg a francia népek nagy tömege egészen más természetű.

Igaz ugyan, hogy a sajtószabadság megkísérelte korrigálni azokat a gyalázatos tanokat, amelyek éppen a sajtószabadság segédelmével hatoltak be a francia közönségbe. De, sajna, a szabadelvű és nem sovíniszta sajtó csak a fölvilágosult néprétegekre hat, míg azokra a tömegekre, amelyek az általános választói jog révén a köztársaság sorsát tulajdonképpen intézik, semmi befolyással sincs. Ha a szociáldemokraták Franciaországban éppen olyan hatalmasok lennének, mint Németországban, akkor megküzdenének a tömegek tudatlanságával. De mint hogy Franciaország még mindig tökéletesen szoldateszkai állapotban van, a szociáldemokrácia, mint minden modern pártáramlat, csak fölületesen érinti a népet. Sokan eskis azért vallják magukat szociáldemokratáknak, hogy képviselői mandátumhoz juthassanak; ezért is hasonlott meg a Dreyfus-kérdésben ez a párt.

És másrésről, miért ne volna a Dreyfus-kérdésben vak az igazságszolgáltatás, amely elvégre nem egyéb az osztályérdekek képviseleténél?! Hiszen a hadsereg nézve ebben a pörben nemcsak a testületi szellemről van szó, hanem legfőbb parancsnokainak becsületéről is! Mondták, hogy a hágal konferencia nem vezethetett eredményre, mert a képviselők javarésze katona volt; tehát katonáktól kértek tanácsot arra nézve, hogy mint lehet katonák nélkül boldogulni!

De Rennesben még fontosabb dologról van szó. A bírák kivétel nélkül katonák; a tanuk kevés kivétellel katonák; a lakosság vakbuzgó, — annyira, hogy örül a büntetésnek, mert tönkre juttatja az áldozatot.

Az ítélet ezért nem csak hogy marasztaló lesz, hanem kuforrása a rettenetes reakciónak, amely Franciaországot az ő természetes monarchikus, katonai és vakbuzgó ösztöneinek visszaadja. Hiábaváló az ellenvetés, hogy Franciaországban ez idő szerint a legszabadelvűbb és legfölvilágosultabb minisztériuma van, aminővel nemzet valaha csak dicsekedhetett. Éppen e miatt a minisztérium majt for Franciaország sorsa minél hamar-

rább beteljesülni! Mert ebben a minisztériumban az uralkodó vonás az az erkölcsi finomság, amelyet a francia tömegek gyöngeségnek néznek. Minden más kormány, amelyben kevesebb az erkölcsi érzék, erőszakkal vetett volna véget Guerinék szomorú komédiájának és akkor a tömegek, amelyeknek szája ize szerint való az erőszak és az erélyesség, örvendő vandalizmussal ujjongtak volna a hatalmaskodáson. De minthogy ez a kormány az ilyen esetekben szükséges kegyetlen elhatározáshoz nem tudott jutni, bukásával fizeti majd meg nemes gyöngeségét.

És mi történik akkor?

Nem törődöm azzal, hogy vajjon a diadalmaskodó militarizmus néhány új négyszög kilométert foglal-e el Khinában, avagy hogy újból megkezdje a régi vizsályt Angliával, vagy hogy átadja-e ismét az iskolákat a jezsuitáknak.

De bizonyos, hogy azok, akik eddigelé a francia szellem hegemóniájában hittek, — ezt az illúziót elveszíteni fogják. A latin népekben eddig még mindig élt valami öntudatlan bámulat Franciaország iránt. Nagyították a franciáknak érdemeit és elfeledték hibáit. Mindez most másként lesz.

Dreyfus elítélése után Franciaország a leg-távolibb partokon is sétálthatja vörösnadrágosait, de ahol a francia bajonét megszűnik, ott megszűnik a világon a francia befolyás is.

Büntetőügyi kongresszus.

Budapest, augusztus 31.

Az európai kulturállamok legkiválóbb büntető jogászai Budapestet választották nyolcadik naggyűlésük helyéül. Azoknak a nagy jogászoknak és kriminológusoknak a gyűlése ez, akik szakadatlan munkával néhány év alatt szinte megfordították az emberek fölfogását a bűnről és annak büntetéséről, kiváló államférfiak, ügyvédek, bírák és börtöntudósok gyülekeznek össze szeptember tizenkettedikére fővárosunkban.

Egyelőre igaz magyar vendégszereléssel üdvözöljük ezt a kongresszust s addig is, míg magunk vagyunk itthon s nem hallja meg az idegen, egy dologra hívjuk fel az intézők figyelmét. A programban nagy szerep jutott a nagy eseményeknek! A magyar kongresszusok valóságos alkotó eleme volt eddig az ebéd, s külföldön sokat eszoföldtünk ezért. Ha valamiképpen nem tűntetnék ezuttal a turós csuszával és más jóféle eddellel, azért nem költenék ám veszett hírünket ezek a külföldi nagyészű urak!

A nemzetközi büntetőügyi egyesület nyolcadik naggyűlését szeptember hó 12—14 közt tartja meg. Eddig mintegy hetven francia, német stb. jogtudós és államférfiu jelentkezett. A francia kormány hivatalos küldöttel képviselteti magát. Az előkészítő bizottságnak eddig a következők jelentették be érkezésüket: *Le Jeune*, volt belga igazságügyminiszter, a nagynevű törvényhozó és filantróp, a belga szenátus tagja; dr. *Mayr* György, dr. *Liszt* Ferenc, *Rivière* Albert, *Albanel* Lajos, *Le Poittevin* és *Salleilles*, *Gardeil* és *Grückerl*, *Van Hamel*, *Zucker* és *Finger*, *Lenz*, *Hilder*, dr. *Hans Gross*, *Silovic*, *Ashataro Okada*.

Ezenkívül résztvesznek a kongresszuson: *Vingtain* és *Ferdinand Dreyfus* párisi, *Vidal Naquet* marselli, *Haugen* és *Francart* monsi (Belgium), *Deglein* nancyi, *Mumm* strassburgi, dr. *Rothe* berlini, *Nicoladoni* linzi és *Rosenblath* krakkói ügyvédek. *Statercu* István, a bukaresti semmitörzsek főügyésze, *Tellier*, *Prudhomme* és *Conte* francia, *Kroncker*, *Felisch* és *Simonson* berlini főtörvényszéki bírák, dr. *Aschrott*, a hirneves börtönügyi író és még számosan.

A kongresszust, amelynek védnökségét a magyar kormány vállalta el — a magyar kormány képviselőjében dr. *Plósz* Sándor igazságügyminiszter szeptember 12-én délelőtt 10 órakor a Magyar Tudományos Akadémia disztermében nyitja meg.

A kongresszus napirendje a következő:
Szeptember 12-én délig és délután 2—5-ig a *kontradiktórus vizsgálat*.

Szeptember 13-án délelőtt 10—12 és délután 2—5 óra közt: A *rendőri kihágások* meghatározása, megtorlása és eljárás azok eseteiben és *Az öregség befolyása a kriminálitásra*.

Szeptember hó 14-én délelőtt a kongresszus tagjai megtekinthetik a Kőbányán levő gyűjtőfogházat; délután tárgyalják a negyedik kérdést: A fehér rab-szolgálat kereskedés.

A napirendre tűzött kérdésekre az egyesület *Bulletinjeiben* véleményeket adtak: az első kérdéshez *Le Poittevin* párisi egyetemi tanár és dr. *Balogh* Jenő budapesti táblai bíró; a másodikhoz *Dorado Montero* spanyol, *Pusztoroszlav* orosz és dr. *Fayer* László budapesti egyetemi tanár, dr. *Reichard* Zsigmond budapesti albiró és *Kohn* nancyi ügyvéd; a harmadikhoz *Nicoladoni* linzi ügyvéd és dr. *Feisenberger*;

a negyedikhez *Ferdinand Dreyfus* párisi ügyvéd és *Gruber* Lajos budapesti kir. alügyész.

A kongresszus előkészítő bizottsága gondoskodott arról, hogy illusztris vendégeink és velük érkező családtagjaik székesfővárosunk természeti szépségeit, valamint kiválóbb művészeti és építészeti szépségeit is megismerhessék és mindnyáját magyar vendégszeretettel fogadják. A Mátyás-templomban, az új országház, a kir. Kuria, az iparművészeti és nemzeti muzeum helyiségeiben kiváló szakférfiak fogják a kongresszus tagjait kalauzolni. Az első kongresszusi ebéd a Royal-szállóban, a második a Margitszigeten, a harmadik pedig a svábhgyei vendéglőben, végre szeptember 14-ikén dében a reggeli az Országos Kaszinó helyiségeiben lesz.

A csehországi hadgyakorlatok.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Reichstadt, augusztus 31.

Azt a területet, amelyen a két hadtest egymás ellen gyakorlatát folytatja, nyugatról az Elbe folyó, északról a csehországi Közép-hegység, a Lausitzi és Jeschkan-hegység, keletről az Iser folyó és délről az említett hegységek előfutárai, a Daubau-i és a Weisswasser-i fensíkok határolják. A tulajdonképpeni szűkebb körű hadgyakorlati terepet a Polzen folyó szeli át és az előbb említett hegységekből kinyúló hegy- és dombvidék tölti be. Utakkal a gyakorlatok területe elég jól el van látva. Északdélre, a felső Lausitztól az Iser felé öt párhuzamos ut vezet, amelyek mintegy 25—30 kilométer széles zónában átvágják a határhegységet és a Lausitzi hegység legmagasabb csúcsára, a 790 méter magas Lauschen vezetnek át. Ezeket az utvonalakat nyugatról keletre számos ut és ösvény köti össze. Az elszállásolási viszonyok aránylag kedvezőek. A völgyekben számos helységről el, amelyben aránylag sok csapatot lehet elszállásolni.

Augusztus 30-ikán reggel hét órakor kezdődött a két fél harcszerű viszonya, amely a hadgyakorlatok végéig tart. A két fél érintkezése ezen időponttól kezdve teljesen ki van zárva. A felvilágosító és biztosító szolgálat ezen idő alatt folytonosan teljesítendő. Az ütközet harcszerű megszokása a hadgyakorlat minden napján a demarkációs vonalak közlésével történik, amelyeket a hadgyakorlat fővezetősége tudat a két fél parancsnokával. Ezen vonalakig tolhatók előre mind a két fél részéről a tábori őrségek; ezt a vonalat átlépni azonban egyik félnek sem szabad.

A mai napon mind a két fél parancsnoka megtette a felvilágosító szolgálat tekintetében szükséges rendelkezéseket. A 8. dragonyos-ezredet hadtestparancsnoksága reggel 6 órakor Hölitzről Niemes-Reichstadt-ot a 296. magassági pont felé küldte, hogy ott készenlébe helyezkedjék. A 29. gyaloghadosztály 2 századból és ¼ lovaszszázból álló hírszolgálati osztagát Kummeren át a bronni átjáróhoz küldte, egy másik hírszolgálati osztagot, amely egy századból és fél lovaszszázból állott, Habsteinba küldte hátvédnek.

Az előrenyomuló felderítő lovaszág szolgálata tekintetében a 9. hadtest akképpen rendelkezett, hogy egy zászlóalj a Wachberge menjen Niemes mellett, amelynek délelőtti 10 órakor kellett odaérkeznie. A 8. hadtest parancsnoksága ezzel szemben egy gyalogdandárt, egy lovaszszádot s egy úteget küldte a bronni magaslatok elfoglalására.

A rendelkezéseket a következőképp hajtották végre:

A nyugati fél (8. hadtest) részéről: A 7. dragonyos ezred parancsnoka, hogy biztosítsa magának a Polzen folyón idejében való átkelést, Neugartenből egy-egy osztagot küldött a bronni és kummeri hidak elfoglalására. Az első átjárót rövid tüzelés után, az utóbbit ellentállás nélkül elfoglalták. Az ezred maga reggeli 8 óra felé elérte a Niemestől nyugatra elterülő magaslatokat, ott készenlébe helyezkedett és elővédjével a nevezett helység keleti bejáratát foglalta el.

A keleti fél (9. hadtest) részéről: A 8. dragonyos ezred reggeli 8 óra körül érte el a Reichstadttól nyugatra fekvő 296-os magassági pont körüli felállítási helyet. Midőn az ezredparancsnok nem sokára érkezése után azt a hírt vette, hogy nagyobb lovaszági osztagok közelednek a Polzen folyó bal partján, ezredet a Wolfsthalról északra elterülő magaslatokra toltta át és ott arvonallal dél felé helyezte készenlébe; majd midőn arról értesült, hogy a hírszolgálati megbízott azt a lovaszszádot, mely Böhmisch-Leipa felé nyomult előre, két ellenséges lovaszszád megtámadta és visszavetette, az ezred Leipa felé nyomult előre, visszazoritotta az ellent, de dél felé ki kellett termie az ellenfél tulnyomó gyalogsági ereje elől és Lindenau felé vonult vissza, saját hadtestének jobb szárnya irányában.

Igy mind a két hadtestparancsnok elegendő tájékoztatást nyert ellenfele hadereje zömének, a gyalogságnak miként való megosztásáról és ennek következtében a holnapi napra éles összetűzés várható.

Ő felségét a tegnapi utnak nagy fáradsámai éppén nem viselték meg. A küldöttek irányában,

amelyeket az uralkodó tegnap fogadott, oly kegyes érdeklődést és leereszkedést tanusított, hogy az eredetileg csupán egy órára megállapított fogadási határidő közel harmadfél órára nyult.

Ma reggel 7 órakor 6 felsege, aki kitűnő színben van, Wexfort nevű gyönyörű barna angol lovára ült és *Rainer* főherceg társaságában báró *Beck* tábor-szernagygyal, a vezérkar főnökével, a hadgyakorlati fővezetőséggel, 13 külföldi katonai attaséval és nagy-számu fényes kíséretével kilovagolt a kastély kapuján. Első sorban az Izrael hegy magaslataira ment, onnét fogja kíséretével az első ütközetek kifejlődését szemmel tartani.

A legfőbb hadur vizsgáló szeméi előtt heves harcban tűzött ma össze a 8. és 9. hadtest. Ő felsége régi ruganyosságának és szívós kitarásának ismét fényes tanujelét adta. Reggeli 7 órától déli 12 óráig folyton ott volt a gyakorlatoknak majd egyik, majd másik pontján, a nélkül, hogy csak a legcsekélyebb fáradság is látszott volna rajta; délben a kastélyban az ebéd előtt corolet tartott, mely alkalommal különösen báró *Beck* táborsernagyot, a vezérkar főnökét, báró *Krieghammer* közös hadügyminisztert és a külföldi katonai attasékat tüntette ki hosszabb megszólításokkal.

A hadgyakorlati vendégek közt megjelent az Izrael-hegyen *Mária Theresia* főhercegnő is két leányával, akik fényképező készülékekkel számos felvételt csináltak a hadgyakorlatokról.

A 8. hadtest hadrendje a következő: Parancsnok *Ferenc Ferdinand* főherceg, 6 cs. és kir. felsege, lovassági tábornok, vezérkari főnök *Borovics* Szeveztozár ezredes, tüzér-dandárnok *Venus* altábornagy. A hadtest áll: a 9. gyaloghadosztályból (parancsnok *Orsini* és *Rosenberg* altábornagy, vezérkari főnök *Scotti* őrnagy, összesen 14 zászlóalj, 2 lovaszszád, 16 ágyú), a 19. gyaloghadosztályból (parancsnok *donnersbergi Hofmann* altábornagy, vezérkari főnök *Hafelle* őrnagy, összesen 14 zászlóalj, 2 lovaszszád, 16 ágyú), a 21. Landwehr-gyaloghadosztályból (parancsnok *Gartner* altábornagy, vezérkari főnök *Smekal* őrnagy, összesen 14 zászlóalj, 2 lovaszszád, 16 ágyú). Közvetlenül a hadtestparancsnokságnak vannak alárendelve: a 7. számú dragonyos ezred 6¼ lovaszszáddal, a 8. számú hadtest-tüzérezred 4 úteggel, 16 ágyúval, 2 utászszád, egy fél könnyű hidvonat és egy telefonosztag. A hadtest áll e szerint 43 zászlóaljból, 12¼ lovaszszádból, 64 ágyúból, 2 utászszádból és egy fél könnyű hidvonatból.

A 9. hadtest (fehér jelvényű): parancsnok *Klobus* Hugó altábornagy, vezérkari főnök *Gagl* Ede ezredes, tüzérdandárnok *Kotva* György vezérőrnagy, A hadtest áll: a 10. gyaloghadosztályból (parancsnok *Siebert* altábornagy, vezérkari főnök *Habich* őrnagy, összesen 13 zászlóalj, 2 lovaszszád, 16 ágyú); a 29. gyaloghadosztályból (parancsnok *Dessovic* altábornagy, vezérkari főnök *Alberti-Schmidt* őrnagy, összesen 13 zászlóalj, 2 lovaszszád, 16 ágyú); a 26. Landwehr-gyaloghadosztályból (parancsnok *Mayer* vezérőrnagy, vezérkari főnök: *Hofmann* őrnagy, összesen 15 zászlóalj, 2¼ lovaszszád, 16 ágyú).

Közvetlenül a hadtestparancsnokságnak vannak alárendelve a 8. számú dragonyos-ezred, 6¼ lovaszszáddal, a 9. számú hadtest-tüzérezred 4 úteggel, 16 ágyúval, 2 utászszád, ¼ könnyű hidvonat. A hadtest áll e szerint 41 zászlóaljból, 12¼ lovaszszádból, 64 ágyúból, 2 utászszádból és egy fél könnyű hidvonatból.

A hadgyakorlatok területén e szerint van 84 zászlóalj, 24¼ lovaszszád, 128 ágyú, 1 utászszázalóalj, egy könnyű hidvonat, azután a hozzájuk tartozó intézetek és szekerészet, 52.300 emberből, 6670 lóából álló ellátási állománnyal és 41.700 emberből, 2754 lovasból 128 ágyúból álló harci állománnyal.

FŐVÁROS.

(*) A kőbányai plébános-választás. *Hock* János országgyűlési képviselő, aki szintén pályázik a kőbányai plébánosi állásra, a következő körlevelet intézte a fővárosi bizottsági tagokhoz:

Mélyen tisztelt fővárosi bizottsági tagur! Budapest székesfőváros X-ik kerületében a római katolikus plébánia, elhalálózás folytán, megüresedvén a székesfőváros, kegyuri jogánál fogva, törvényhatósági közgyűlésben fogja azt legközelebb betölteni. A kitűzött nyilvános pályázatra a fölrott szintén benyújtottam kérvényemet, amelyre engem a következő indokok bírtak:

A X-ik kerület katolikus polgárai nyilvános népgyűlésen engem jelöltek s e népgyűlés határozatáról küldöttekileg értesítettek. E küldötség a kerület legtekintélyesebb polgáraitól és fővárosi bizottsági tagjainak nagy többségéből volt összeállítva, akik szívesek voltak tudomásomra hozni, hogy egy katolikus híveknél, valamint az egész kerületnek bizalma tüntető módon nyilatkozott meg mellettem s nemcsak hivatalos jelöltjüknek tekintenek, hanem egyúttal a kőbányai plébánia pályázataira a népgyűlés határozata értelmében ünneppélyesen fel is kéri.

Meghatva a mélyen megtisztelő meghívástól, készségesen kijelentem, hogy hálás köszönettel fogdom a X-ik kerület bizalmi ajánlatát és szívesen rendelkezésükre bocsátom minden erőmet és szeretetemet lelki hivatásom teljesítésében, egyháznak és hazának szolgálatát. De hangsúlyoztam ezuttal azt is, hogy mivel én a papnak és a hívőknek egy-

máshoz való lelki viszonyát csak a szíveknek kölcsönös bizalmában és őnzetlen szeretetében látom hasznosnak s a hiteletre nézve gyümölcsözőnek, tehát ragaszkodom ahhoz a feltételhez, hogy választásom legyen tiszta, sepielősen s kizárólag a lelkek rokonszenvére s bizalmára felépített elhatározás. Bele ne vegyüljön tehát abba semmiféle olyan szempont, amely méltatlan lenne akár a kerülthez, akár hozzám. Szóval kijelentem, hogy szívesen veszek részt a pályázatban, de sem személyem mellett, sem pályázói papíraim személye ellen a kortézianak semmiféle fegyverét harcba vinni nem engedhetném.

Ez az elhatározásom ma is szilárd álláspontom, midőn már pályázati kérvényem a hercegprímástól leküldve, ott fekszik a székesfővárosnak — mint kegyurnak — törvényhatósági asztalán.

Ezen elvi álláspontom előrebocsátása után legyen szabad utalnom nyilvános egyházi, társadalmi, irodalmi és kulturális működésemre. Szerény önértékeléssel talán hivatkozhatom is rá, hogy iparkodtam minden téren teljesíteni kötelességemet. Életem nyitott könyv s csak azt sajnálom, hogy fogyatékos emberi erőm és gyarlóságom nem állott mindenkor arányban közismereti munkálkodásomnak jó szándékával. Kötelességemnek tartottam mindent, választásom előtt, egyenes nyíltsággal és őszinteséggel elmondani, mert különben nemcsak félreértésekre adhatnék okot, hanem vétethetnék a kötelességet ellen is, amelylyel a kegyuri jogot gyakorló fővárosi közönségnek tartozom. Ezért bátorodom körlevelemmel felkeresni a mélyen tisztelt bizottsági tag urat is, hogy amikor jelöltiséget és ennek előzményeit szíves tudomására hozom, egyúttal pályázati kérvényemet is megnyitással bocsásom lelkiismeret és hazafias döntése alá. Az ily ítélet mindig magában hordja a közmegegyezést is, mert minden embernek erkölcsi kötelessége, hogy sohasse vegye az egyént tekintetbe ott, ahol szent és fontos közérdekben kell dönteni. Őszinte nagyrabecsülésem kifejezésével maradtam a székesfővárosi tag urnak hazafias tisztelettel kész hive *Hock János*, országgyűlési képviselő, Veszprém egyházmegyei áldozó pap.

(*) **A csalogány-utcai villamos-vasut.** A budapesti közúti vaspálya-társaság sürgeti, hogy a fővárosi hatósága engedje át a csalogány-utcai vonalszakaszhoz szükséges területet. A mérnöki hivatal most azt jelenti a tanácsnak, hogy tizenhárom telek tulajdonos területét, akik a terv ellen kifogást nem emeltek, már júliusban át lehetett adni, a tulajdonosokra nézve azzal a kötelezettséggel, hogy a telkeik új határát kerítsék be. Van ezenkívül még hat telektulajdonos, akik a tervet nem fogadták el; ezeknek a telkeire nézve a napokban bonyolították le a kizárólagos eljárást s az idevágó jelentést a kereskedelemügyi miniszterhez terjesztették.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A Magyar Királyi Opera megnyitása. A Magyar Királyi Operában ma megkezdődtek a próbák. Az opera igazgatója *Káldy Gyula*, aki a nyarat Cirkvencóban töltötte, visszaérkezett szabadságáról és átvette az intézet ügyének vezetését. Az operaházban mint már említettük, szeptember tizenötödikén lesz az első előadás. Az eddigi megállapodások szerint a szeszont a *Kukuskával* nyitják meg.

** Az Országos Színész-Egyesület új alapszabálya. Az Országos Színész-Egyesület központi tanácsa tegnap tartott ülését a vidéki színészet számára a belügyminisztérium utasítására kidolgozott új alapszabálytervezetet vette tárgyalás alá *Molnár László* elnöklése alatt. A tervezet előterjesztése után *Hegedűs Béla*, abból az okból, hogy a tanács tagjai még nem ismerik a tervezetet, a tárgyalás elhalasztását kéri. Ehhez a nézethez csatlakoztak: *Somogyi Károly*, dr. *Komor Gyula* és *Szilágyi Vilmos*. *Pázmány Dénes* annak a nézetének ad kifejezést, hogy a tervezet általános tárgyalásába bele lehet menni. Szavazásra kerülő, a szavazatok egyenlően oszoltak meg, mire az elnök a tárgyalás megkezdése mellett döntött, mire beható vita után kimondta a tanács, hogy az új alapszabálytervezetet a részletes vita alapjául elfogadják.

Az igazgatótanács folytatolagos ülésén megkezdte az új alapszabályok részletes tárgyalását s ebben a tizenötödik szakaszig haladt. Jelenlévőbb határozat ezekben a szakaszokban az volt, hogy az új alapszabály kimondja, hogy az egyesület rendes tagjúl harmicevés életkort meghaladt férfi és huszonöt éves életkort meghaladó nő, rendkívüli esetben és kiváló színadai tehetségüknek az igazolása mellett csak akkor vehető fel, ha nyugdíjgyőnyökről törvényszerű, írásos nyilatkozatban lemondanak.

Hosszú és beható vita indult meg az új alapszabálytervezet IV-ik fejezeténél, (A tagok jogai), amely a színigazgatóknak és a szintársulatoknak a közgyűléseken való képviselőtől intézkedik. A lényeges elvi eltérés, amely a felmerült két álláspont közt van, hogy a közgyűlésen való képviselőtést a régi alapszabályok kötelességgel szabják meg, míg az új tervezet jogképpen statálja, amelyet a színigazgatók és társulatok tetszésük szerint gyakorolhatnak vagy nem gyakorolhatnak. A vitában részt vettek: *Molnár László*, *Makó Lajos*, *Márkus József*, dr.

Komor Gyula, *Pintér Imre*, *Szilágyi Vilmos*, *Mészáros Kálmán* irodaligazgató és dr. *Vadász Bertalan* ügyész. A tanács végre elhatározta, hogy az alapszabálytervezetnek ezt a fejezetét, mint nyitott kérdést terjeszti a közgyűlés elébe, amely aztán határozni fog a fölött, vajjon a képviselő-küldést, mint fakultatív jogot kívánja-e gyakorolni, vagy pedig a kötelező képviselőküldés tartassék-e továbbra is fenn.

Nagy vitát idézett elő az új alapszabálytervezetnek az a paragrafusa, amely a központi tanácsot az eddigi szervezetéből ki akarja forgatni s az eddigi harminchat tagu tanács helyébe tizenkét tagu tanácsot akar létesíteni. A vita során többen mutattak rá arra, hogy ez a reformkísérlet egyrészt megcsorbitása az egyesület autonómiájának s a vidéki színészet érdeke kívánja, hogy az egyesület ügyeinek a vezetése minél kiterjesztettebb ellenőrzés mellett történjék. Ennek a célnak pedig a harminchat tagu tanács jobban megfelel. Hosszas vita után a tanács egyhangú szavazattal eljejt a tizenkét tagu tanács eszméjét és kimondja, hogy a tanács eddigi szervezetében tartandó meg.

A tárgyalás folytatását a szombati ülésre halasztották.

** A Vígsház megnyitása. A Vígsházban holnap, pénteken kezdik az előadásokat *A férj vadászni jár* című nagyszerű bohózzattal. Szombaton a Vígsház kedvelt műsordarabja: *Mozgó fényképek* kerül színpadra 58-adszor. Ezen az előadáson a Lyonból érkezett cineinatografikus új képeket mutatják be.

** Duse Berlinben. *Duse Eleonora*, mint már említettük, az idén a berlini *Lessing-Theaterben* fog vendégszerepelni. A művésznő *A kaméliás hölgy* és *Südermannnak Magdáját* kivéve csupa olyan darabban fog fellépni, amelyekben a berlini közönség előtt még nem játszott. Ilyenek *La moglie di Claudio*, *Antoniuss és Cleopatra* s *Gabriele d'Annunzio* egyik drámája.

** A Vígsház első újdonsága. A Vígsház első újdonsága az új évadban *Hennequinnek Utazása a valás körül* (*Voyage autour du Code*) című bohózat lesz, amely szeptember első felében kerül bemutatásra. A színház még két más érdekes újdonság bemutatására is készül. Ezek *Emlen Henrikné Kis Eryolf* című drámája és *Makai Emilnek Tudós professor Hatvani* című verses vígjátéka.

** A Magyar Színház darabjai. A Magyar Színház igazgatósága beküldte nekünk a jegyzékét azoknak az eredeti és idegen daraboknak, amelyeknek előadását ebben az évadban tervezi. Ezek a darabok a következők:

Eredeti darabok: Tilos a bemenet, énekes bohózat, *Mérei Adolftól és Huszka Jenőtől. Az asszonyregemet*, operett, írta *Reiner Ferenc*, zenéjét szerzte *Rosenzweig Vilmos*. *A csárdá virága*, népszimű *Lukács Sándortól. A feleség*, dráma *Bartha Miklóstól. Aranyvirág*, látványos mese *Fronay Antal* jegyesrendi tanártól. *Sziriusz*, regényes játék *Herczeg Ferenc* től. *Kleopátra*, operett, írta és zenéjét szerzte *Verő György*. *A fekete hajó*, operett, írta *Rákosi Jenő*, zenéjét szerzte *Szabados B. Az anyaföld*, népszimű, írta *Géczy István*. *Az éditkozott Vénusz*, bohózat, írta *Beöthy László*.

Ezek közül a darabok közül *A fekete hajó* repris lesz. Az operett pár évvel ezelőtt a Népszínházban került bemutatásra.

Idegen darabok: Agnes néni. (Tante Agnes) operett, írta *Boucheron*, zenéjét szerzte *Toulmouche. Szulamith*. Zsidó daltjáték, írta *Goldfaden*, zenéjét szerzte *Davidsohn. Rodope*, operett, írta *Engel Sándor*, zenéjét szerzte *Felix Hugo*. *A szép new yorki lány* (The belle of New York) operett, írta *Hugh Marton*, zenéjét *Gustave Kerker*. *Fogadó a Szerelmhez*, (Hotel du Libre Echange) bohózat, írta *Feydeau. Veronka* (Veronique) operett, zenéjét szerzte *Messenger. Cigányélet*. (La Bohème), Puccini négy fülvönös operája. *Névtelen levelek*. (Le truce de Seraphine) Mars és Valabregue bohózata. *Az éjjeli nap*, (Le soleil de minuit) operett, zenéjét szerzte *Albert Renaud. Lábas kapitány*. (Le maréchal Chaudran) operett, zenéjét szerzte *Lacome. Az írek*. (Les soeurs Gaudichard) operett, zenéjét szerzte *Andran. Kairo gyöngye*. (The belle of Kairo) operett, zenéjét szerzte *Kinsey Peil. A szerencse csillag*. (The Lucky Star) operett, zenéjét szerzte *Ivan Caryll. A tékozló fiu*. (L'enfant prodigue) némajáték, írta *Carré*, zenéjét szerzte *Wormser. Az arany asszony*. (Die goldene Eva) vígjáték, írták *Schöthan és Koppel-Elfeld*.

A Magyar Színházban október közepén *Sarah Bernhardt* fog vendégszerepelni s többek közt *Hamlet*et fogja játszani s *Miss Hutton* megismélti vendégjátékait s a *Rodope* című operettben fog fellépni. Karácsony hetében a színház gyermekelőadásokat rendez s ezeken az előadásokon kerül színpadra az *Aranyvirág* című látványos mese. Végre jelenti a kommuniké, hogy *Beöthy László* és *Rákosi Viktor* az *Aranyakadalm* című darabjukba egy új képet szöttek bele, amelyet október hatodikán adnak először.

** A Népszínházban szeptember 4-től, hétfőtől kezdve az előadások esti 7 órakor kezdődnek.

** Színház Igln. *Igló* város már régen szükségét érzi egy állandó színháznak. A város tanácsa most elhatározta, hogy díszes színházat és városi vígadót építtet.

** Kitüntető impresszárió. *Maurice Graut*, az ismert impresszárió, mint párisi újságok írják, a francia színpadi művészet körül a külföldön szerzett érdemeinek elismerésül, *Delcassé* külügyminiszter ajánlására, a becsületrend lovagjává neveztek ki.

** Sugók szövetkezete. Az osztrák színházi sugók nincsenek megelégedve a helyzetükkel. Sugni szép, sugni dicső — mondják — de vannak a sugónak olyan kötelességei is, amelyek igazán nem méltók oly férfiakhoz, akik királyoknak és császároknak diktálják a sugólyukból a mondókákat, akik szenvedélyeket sugallnak, jóra és rosszra ösztökélik a szereplőket. Egy *Elbmann* nevű tekintélyes sugó indította most meg ezt a mozgalmat, amely Ausztria minden sugólyukában természetesen sutogó visszhangra talál.

** Színésziskolák. *Solymosi Elek* nyilvánossági joggal felruházott színészközlője, melynek a jogot a vallás- és közoktatásügyi miniszter egyszer és mindenkorra megadta, az idén már a hatodik évfolyamába lép. Az iskola alapítása óta most augusztus 1-én költözött ki először régi helyiségéből a József-körút 18-ik szám alá, ahol az új berendezkedés éppen egy hónapig tartott. A teljesen újonnan felszerelt iskola igazán nagyszabású, modern és minden tekintetben mintaserü. Pedagógiai újtás a nagy komforttal berendezett iskolában a gyakorlati színpad konstrukciója, amennyiben a növendék minden oldalról földig érő tükrökben tanulmányozhatja arcjátékát, járását, kelését és minden gesztusát, mert a színpadon az ajtók kivételével, a falak mind tükrökből valók. Az iskola tanárai ettől az újtástól nagy sikert várnak. *Solymosi* iskolájában az operett-osztályt az idén is *Stojanovits Jenő* fogja vezetni. Az operett játékat *Németh József*, a Népszínház tagja s a drámat *Ferenczy József*, a Népszínház rendezője tanítja, míg a színészet elméletét maga *Solymosi Elek* adja elő.

A kitűnően vezetett iskolából a lefolyt öt év alatt igen sok színész szerződött a vidékre, a Fővárosi Nyári Színkörbe, a Városligeti Színkörbe, a kolozsvári nemzeti színházhoz, a Vígsházhoz és a Népszínházhoz. A beiratkozók még egyre tartanak délután 3—6-ig az intézet új helyiségében.

Az országos színművészeti akadémián a beiratásokat az előkészítő osztályba szeptember 6—7-én, az akadémia I. és II. osztályába pedig szeptember 8-án tartják meg délután 3 órától kezdve. A felvételiz megkívántatnak: a) színpadias, csinos alak, b) tiszta kiejtésű, csengő hang, c) kifejlett testi alkotás mellett (melyről az intézeti orvos ad véleményt) legalább 18 éves kor a férfiaknál, legalább 16 éves kor a lányoknál, mi hiteles okirattal bizonyítandó, d) annyi műveltség és iskolai képzettségről való bizonyítvány, amennyit e korban minden művelt ifjútól megvárhatni, különösen a magyar nyelvtan alapos ismerete, e) szülői vagy gyámi megegyezés. Amely jelentkezővel ezek nem személyesen jelennek meg, megegyezésüket hiteles iratban tartozik az illető felmutatni. A belépő új növendék 1 forint beiratási díjat, azonkívül 30 forint tandíjat tartozik két részletben, ugymint szeptember elején és február elején előre fizetni.

Siposs Antal magánzene-akadémiájában a beiratások már megkezdődtek.

** Német szintársulat Pétervárott. A berlini *Rezidenz-Theater* társulata, *Lautenburg* igazgató vezetése alatt *Pétervárott* fog vendégszerepelni. A vendégszereplést husz estére tervezik.

** Ős-Eudavára szeptemberi műsorát fényesen állította össze. A műsor *starja Camille Ober*, a világhírű bájós és sikkes transzformációs énekes és táncosnő, *Lios Alfa* három bájós légtapez-művésznő, *The Roberts*, az originalis amerikai excentrikusok, *Gaspard-Neuca*, a legelőzesebb francia duettisták, *Hermanos Gastagno* zenebohócok a javából és végül a már ismert *Ganivet*, Páris legjobb variété-komikusa. Ily álvetés estét keveset nyújtott eddig kedvelt nyári mulatóhelyünk és ajánlatos a rezervált ülőhelyeknek megváltása a nappali órákban. A színelőadásokhoz 8 és fél 9 órakor a páholy és zárt-székek ingyen állanak a közönség rendelkezésére.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Lemondás és egyéb elbeszélések.** Ily címmel adja ki összegyűjtött novelláit kedves és kitűnő kollegánk *Gergely István*, akit e lap olvasóinak nem is kellene külön bemutatnunk. Akik az írásait olvasták, elismerik róla, hogy írónak megsátt fényes talentum; megállapodott ízele, finomult és sok önkritikán át leszűrdött elbeszélő modora van. Azok közül való, akik — mint *Anatole France* mondja — olyanok, mint a jómódu vidéki gazda: takarékosok, gazdagok és előrelátók. Van a hangjában valami irodalmi értelembe vett értékes féktelenség, jóleső szabadság. A szeme írói szem. Nem mindent lát meg, csak azt, amit egy *conteur*nek meg kell látnia. Ritka tehetsége a gyors, hogy így mondjuk: elbeszélő elbeszélés, amely különösen a mi litteratúránkban nem gyakori. Ezzel a magyar nyelvvel, amelynek formáiban nem kristályosodott be több évszázadnyi szépróza, mint a franciáéba, úgy tud elbeszélni, mint e téren az első, a franciák. Stílusa választékosságán és lendületén megérzik a versirő óvatossága és muzsika-érzéke. Minden azzal biztat tehát, hogy *Gergely István* től élvezetes és értékes könyvet fogunk kapni. Aki szereti az írásait, előfizethet a kötetére 1 forint 50 krajcárral a Budapesti Napló kiadóhivatalában.

Maritta és egyéb apróságok. Egy kötet elbeszélést és verset adott ki Békly Ferenc. Az irodalom terén ezuttal először lép fel kötetel, de neve már nem ismeretlen az olvasó közönség előtt. Különösen a jobb nevű vidéki lapokban találkozhatni sűrűen nevével. *Maritta és egyéb apróságok* címen gyűjtött egybe tizenhat elbeszélést és hat verset. Valamennyi hangulatos dolog, tanbizonyoságot tesz írójuk poéta lelkéről, melylyel a mindennapi életből kiemeli az írói tollra érdemes dolgokat. Az elbeszélések közül különösen szép a *Hortobágyi szűz*, s az *Ideál* című, a versek közül a *Marittához*, *Busan kondul*, *Minék is szeretsz úgy* címűek, melyek nem közönséges erőről tesznek tanúságot. Űde, eleven a Békly tolla, van szeme, hogy meglássa, mit kell megírni s van nyelvérzéke, hogy ne csak jól, hanem szépen fejezze ki mondani valóját. Szép könyve érdemes az elolvasásra s alkalmas arra, hogy a lelket szelíd, nemes hangulatával szórakoztassa. A könyv ára 1 forint 30 krajcár, Friedmann Á. nyomdájában jelent meg.

VIDÉK.

(Az unitáriusok zsinatja). Székely-Keresztúrról táviratozza tudósítónk: Ma fejezték be az unitárius zsinatot az új egyházi törvény megalkotásával, amely 1900. január elsején lép életbe. Elfogadta a zsinat *Kis-Adorján* egyházközség híveinek azt a javaslatát, hogy ezentul a papnak családonként csak öt véka csős kukoricát fizessenek. Örömmel vették tudomásul, hogy *Déva-ványán* az idén az unitárius vallásra áttért hívek leányegyházát alakultak: 1800 forintot tanítóik hajlékát építették. Azt az indítványt, hogy a Berde Mózes-féle alaptól 100.000 forint a belső emberek nyugdíj-intézetének gyarapítására fordították, a kolozs-dobokai kőr és az egyházi képviselőtanács ellenzése értelmében elvetették. Hosszabb vita volt a Berde-féle cipő-alapítvány felett is.

(Magyar reformátusok Szász-Sebesen). Szász-Sebesről írja levelezőnk: Szász-Sebesen egyedül a magyar református híveknek nem volt és ma sincs sem templomuk, sem papjuk. Ha valamelyik ev. ref. hívő részt óhajtott venni magyar isteni tiszteleten, kénytelen volt vagy Alvincra, vagy Gyulafehérvárra menni. Szász-Sebes ugyan a gyulafehérvári ev. ref. egyházmegyébe kebelezett diaspora volt, de mind ez ideig református lelkész e diasporát istentisztelet tartása céljából meg sem látogatta. Ennek aztán az volt következménye, hogy a régebben ide telepedett ev. ref. magyarok közül többen beolvaszták az ág. evang. testvér-egyház kebelébe. Ennek megállítására s e maroknyi magyarság megtartására néhány évvel ezelőtt egy református egyház létesítését célzó *szervező bizottság* alakult tekintélyes ev. ref. férfiakból, akik lankadatlan szorgalommal munkálkodtak azon, hogy az oly régóta nélkülözött ev. ref. egyházközség megalapíttassék. E nagy érdemeket szerzett szervező bizottság hosszas és buzgó munkálkodása abban csucsosodott ki, hogy június 11-ikén nagytiszteletű dr. *Elekes Viktor* esperes előktele alatt tartott preszbiteri gyűlésen kimondották a szász-sebesi ev. ref. egyházközség megalakulását.

Régi óhaj, régi vágy teljesedett be tehát e hó 27-ikén délelőtt, midőn az első ünnepélyes istentisztelet megtartották — templom hiányában — az e célra átengedett allami iskola egyik tantermében. Az ünnepélyes istentiszteletet dr. *Elekes Viktor*, a gyulafehérvári ev. ref. egyházmegye esperese végezte. Magas szárnyalású, remek beszédet tartott, kiemelve a magyar protestans egyház védő szerepét, különösen a nemzetiségi vidékeken: „Építsetek e templomot — így fejezte be beszédét — hogy legyen az a hitnek háza; hogy prédikáltassék abban az evangéliumi szabadság.” Azután kiosztotta híveinek új kenyérre — az uri szent vacsorát. Az énekvezéret teendőket harmonium kíséret mellett *Makkai János* állami tanító és egyházi jegyző végezte. Dében bank volt. Az első pohárköszöntőt dr. *Elekes* esperes tartotta az erdélyi evangélikus református egyházkerület közszerepében álló új püspökere dr. *Bartók Györgyre*. Pohárköszöntőket tartottak még: *Makkai János* állami tanító, *Szászsebes* város polgármester helyettesére és a városra, *Sófalvi F. Ferenc* dr. *Elekes Viktor* esperesre, *Weress Sándor* evangélikus református segédlelkész az idegen felekezetekre dr. *Isák Pompiliu ügyvéd* a testvéries együttélésre, *Krausz Ernő* városi főjegyző az újon alakult egyházközségre. Dr. *Isák Pompiliu ügyvéd* indítványozta, hogy az újonnan alakult egyházközséget anyagilag is kell segíteni s e végre rögtön fogantatandó gyűlést ajánlott. Ő maga a gyűlést 5 forinttal kezdette meg és csakhamar 50 forint gyűlt össze az egyház felsegélyezésére. A püspököt az újonnan alakult egyházközség sürgönyileg üdvözölte.

M. J.

A szász-sebesi evangélikus református egyházközség felsegélyezésére adakoztak:
Dr. Isák Pompiliu 5 frt, Pataky László festőművész 5 frt, Rettogi Miklós 5 frt, Pongrácz alvinci főszolgabíró 5 frt, Kirich szolgabíró 1 frt, Batta B. Batta M. Kendeffy L. 10 frt, Krausz Ernő 1 frt, Hentes szolgabíró 1 frt, Algya Vazul v. tandésos 2 frt, Létay Gábor 1 frt, Pischl Pál 1 frt, Ruzs Dénes 50 kr, Kelemen Béla 50 kr, Popa Miklós 1 frt, dr. Bárb Pártán 1 frt, Major 3 frt, Csomor Samu 2 frt, Vadász Kálmán 1 frt, Gáspár Antal 1 frt, Szakács László

2 frt, Podhraszky Emil 2 frt, Herczeg István 1 frt, Koperdák József 1 frt, Szilágyi Bertalan 2 frt, Durugy Ferenc 1 frt, összesen 56 frt.

SPORT.

Nyári lóversenyek.

(Tizedik nap.)

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, augusztus 31.

Ha *André* és *Zászlós* nem lettek volna a programon, akkor úgy záródik be a mostani nyári meeting is, akár csak hajdanában a becsületes *Metalist* idején, néhány szál turfnam előtt, aki kimegy az utolsó napon is, hátha visszajöhét még egy-két outsidersen az a vagyon, ami az egész meetingen a favoritokon odaveszett. De ma az eső sem riasztotta el a kíváncsiakat, az a borongós idő sem, mely sötétséget borított a nagy tribünre már akkor, a mikor minden becsületes nyári versenynapon napsgarakban fürdik még a selyem jockey dressz...

— Hát még mi lesz a matchnél? — sopánkodtak azok, akik vagy *Zászlós* vagy *André* kedvéért vonultak ki a turfra — sőtét éjszaka röpiúnek ők a pályán keresztül, a nélkül, hogy akárki is látná a világ legnagyobb finishét. Rumboldot vagy *Gilchrist* kell majd megkérdezni, hogy melyik nyert, mert még a bírő sem lát el ilyen időben a célkarikáig...

Igy tűnődtek a nagy tribünön a gentlemanek, amikor előbb *Remete* az *Állványdíjban*, majd a kis *Bátor* az első osztályú eladóversenyben szaladt be elsőnek a célhoz. Zubogott az eső, fel-felesapódott a sár a dresszekre, úgy hogy *Wilton* fehér-kék sávos dresszét egy kis jóakarattal feketének lehetett nevezni, a szokék arca pedig sárral teli, alig lehet szegényeket megismerni.

— Csak hadd essen, — vigasztalták magukat *Zászlós* hívei, — ez kell neki, így nyerte meg tavaly a *Totalisateur-handicapet* is...

André köreiben pedig szomorúságot okozott a mély talaj, mely az idősebb lónak jó, annak, amely jobban állja a távolságot. Már pedig *Zászlós* „áll”, mondják a szakértő sportsmanek.

Az utolsó verseny előtt elállott ugyan a zivatar, barátságosabb lett az égbolt is, — legalább a fekete foltok eltűntek róla — azért *Zászlós* és *André* jó felalkonyat-időben álltak az 1600 méteres startnál *Peczke* zászlója előtt. Amikor *Peczke* is megtette kötelességét s a zászló lecsapódott, csaknem egyszerre ugrott el a két crack, olyan erővel, hogy a legrutináltabb gukker is beleszedült a nézésébe. Alig tudták követni a szemek az üvegekben a pacet, csak a sopánkodás volt minduntalan hallható:

— Micsoda erős verseny! Hogyan röpiúnek! Röpiúnek is csakugyan. *André* szokása szerint el szeretett volna szaladni mindjárt a startnál, *Rumbold* azonban ezuttal nem engedte. Folyton a nyomában maradt s amikor a távoszlop előtt előre akart jönni, még csak erőlködni se kellett *Rumbold*nak. Könnyen három hosszal győzött *Zászlós* és ezzel bebizonyította, hogy az *István-díjat* hosszakkal nyerhette volna, ha el nem zárják az utját; és bebizonyította, hogy igazi klasszis ló, amely az *André*-kat mindig verni fogja.

A közönség, valamint a *Zászlós* részvénytársaság (*Luczenbacher* Miklós, *Kégl* Dezsó, *Szemere* Miklós főrészvényesek, gróf *Bathányi* Elemér, *Rohonczy* Gida, *Ferdinándy* Béla és báró *Üchtritz* Zsigmond alrészvényesek) nagyobb lelkesedéssel fogadták most *Zászlóst*, mint akár az *István-díj* után. Volt taps is *Zászlós* sikeres futása után, akár csak a színhabban egy primadonna legszebb énekszámá, vagy képviselőházban a szónok-champión legszebb beszéde után. *Rumbold*ot csaknem leszédtek a lóról a nagy örömben, *Luczenbacher* pedig kénytelen volt fogadni a legismeretlenebb turfalakok gratulációját. És mit tehetett erre *André*? Nagyot rugott, amikor a pályáról kijött, a közönség sorfalába, mely elejétől végig *Zászlóst* ünnepelte.

— Ez *André* bosszúja — harsogta gróf *Károlyi* Pista élénk derültsége közt egy patetikussport-férfi — mire bevonult a két crack a boxjába.

A ravasz turfalakok, akik jól megnézik a lovakat a versenyek után is, sokáig utánuk néztek és valamennyien ugyanegy véleményben egyesültek:

— *André* mégis csak felfúj nagyság, *Zászlós* pedig igazi klasszis...

Ime a mai részletes eredmények:

I. Nyeretlenség díja. Díj 2000 korona. Távoság 2000 méter. *Szemere M. Vén dicsősége* (*Cleminson*) első, gróf *Henkel A. Scipio* (*Chaioner*) és gróf *Pejacsevich A. Corvina* (*Adams*) holtversenyben második. Futottak még: *Szeme*, *Aranyka*, *Watchman*, *Bugris*, *Vak Botyán*. Vén dicsőség *Vak Botyán*nal holtversenyben érkezett be, de az utóbbit rálovaglás

miatt diskvalifikáltak. A nyertől három hossznyira a két második. Totalizátor: 5: 26. Helyrefogadások: I. 25: 64. II. 25: 59. III. 25: 53.

II. Nyeretlenség gátversenye. Díj 2000 korona. Távoság 2400 méter. Mr. *Two Troubadourja* (*Hesp*) első, *Dreher A. Billnitze* (*Wheeler*) második, dr. *Day A la grequeje* (*Slinn*) harmadik. Azután: *Erély*, *Tiszagyöngye*, *Mini*. Itélet: *Küzdelem* után 1 1/2 hosszal nyerve, 3 hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 24. Helyrefogadások: I. 25: 46, II. 25: 56.

III. Állványdíj. Díj 8000 korona. Távoság 2400 méter. *Egyzdi A. Remeteje* (*Prudames*) első, gr. *Forgách J. Szeszélye* (*Park*) második, gr. *Esterházy L. Mordánya* (*Adams*) harmadik. Azután: *Rose of Kildare*, *Pharao*, *Loindelle*, *Dalfy*, *Veloco*, *Tristan* II., *Diomed*, *Tricle*. Itélet: 1/2 hosszal nyerve, 3 hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 51. Helyrefogadások: I. 25: 96, II. 25: 65, III. 25: 56.

IV. Beaten handikap. Díj 3000 korona. Távoság 2000 méter. *Egyzdi A. Ártatlanja* (*Sands*) első, mr. *Duke Párta* III.-ja (*Gilchrist*) második, *Szemere M. Kamukheroja* (*Cleminson*) harmadik. Futottak még: *Pimasz*, *Kadmea*, *Arkangyalát*, *Lucifer*. Itélet: *Fejhosszal* nyerve, *fejhosszal* harmadik. Totalizátor: 5: 70. Helyrefogadások: I. 25: 204, II. 25: 66.

V. I. oszt. eladóverseny. Díj 4000 korona. Távoság 1600 méter. B. *Harkányi A. Zátorja* (*Wilton*) első, báró *Springer G. Or-durja* (*Hyams*) második, *Esterházy M. Szabásza* (*Cleminson*) harmadik. Futottak még: *Fenföldi*, *Diszpolgár*. Itélet: *Biztosan* másfél hosszal nyerve, hat hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 11. Helyrefogadások: I. 25: 31, II. 25: 32.

VI. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona, távoság 1000 méter. Mr. *Adrien Megaeraja* (*Cleminson*) első, *Geist G. Bolygója* (*Hyams*) második, *Capt. Gaston Idája* (*Bulford*) harmadik. Futottak még: *Mumus*, *Szüret*, *Fonyód*, *Serpolette*, *Mármaros*, *Esparsette*, *Pythia*, *Ne engedj*, *Násznagy*. Bírői itélet: könnyen másfél hosszal nyerve, hét hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 33, helyrefogadások: I. 25: 395 II.

VII. Nursery Beaten-handikap. Díj 3000 korona. Távoság 1000 méter. *Szászbereki ménes Fagonja* (*Hesp*) első, *Blaskovich E. Boldogja* (*Bulford*) 2-dik, Mr. *Silton Barkarolja* (*Poole*) 3-dik. Futottak még: *Charnier*, *Fragile*, *Trappist*, *Mégis*, *Harvestmaid*. Itélet: Igen könnyen 6 hosszal nyerve, 3 hosszal 3-dik. Totalizátor: 5: 26, helyrefogadások: I. 25: 45, II. 53, III. 53.

VIII. Magántétverseny. Díj 10.000 korona. Távoság 1600 méter. Mr. *Wood Zászlós* (*Rumbold*) első, gróf *Károlyi István Andreeje* (*Gilchrist*) 2-dik. Itélet: Könnyen 3 hosszal nyerve. Totalizátor: 5: 7.

A mai Zászlós-André match 5—5000 forintnyi tétjét, mint a Sportértésítő illetékes helyről értesül, nem kizárólag gróf *Károlyi István* és *Luczenbacher* Miklós adott össze, hanem a következők urak: *Kégl* Dezsó 2000 forintot, *Szemere* Miklós 1500 forintot, *Luczenbacher* Miklós 1000 forintot, báró *Üchtritz* Zsigmond 100 forintot, *Rohonczy* Gida 100 forintot, gróf *Battyány* Elemér 100 forintot, *Ferdinándy* Béla 200 forintot — *Zászlósra*; gróf *Károlyi István* 4500 forintot, *Lossonczy* Gyula 500 forintot — *Andréra*.

A ma végződött nyári meetingen a nyertesek statisztikája a következők:

Istállótulajdonosok (4000 koronán felül):

	Korona	Korona	Korona
<i>Dreher Antal</i>	81.696	Gróf <i>Esterházy M.</i>	10.000
Mr. <i>C. Wood</i>	69.260	Gróf <i>Károlyi I.</i>	9.810
Báró <i>Springer G.</i>	45.930	Mr. <i>Newmarket</i>	8.360
Báró <i>Üchtritz Zs.</i>	21.380	Gróf <i>Festetics T.</i>	7.160
B. <i>Königswarter H.</i>	20.450	<i>Szemere Miklós</i>	6.070
Báró <i>Harkányi J.</i>	16.830	Ottó főherceg	6.060
<i>Péchy Andor</i>	15.650	<i>Jankovich Gyula</i>	5.910
Gróf <i>Bathányi E.</i>	12.900	Gróf <i>Hunyady I.</i>	5.800
Báró <i>Harkányi A.</i>	12.450	Gróf <i>Forgách J.</i>	4.860
<i>Egyzdi Arthur</i>	10.950	Gróf <i>Károlyi M.</i>	4.770

Versenylovak (4000 koronán felül):

	korona	korona	korona
<i>Zászlós</i>	67.000	<i>Sellő</i>	8.000
<i>Bussell</i>	60.400	<i>Remete</i>	7.560
<i>Duenna</i>	24.360	<i>Gaudriole</i>	7.960
<i>Angely</i>	12.800	<i>Maltesser</i>	6.000
<i>Nickerl</i>	11.020	<i>Mirkó</i>	5.910
<i>Moring</i>	10.000	<i>Hängdian</i>	5.570
<i>Iro</i>	10.000	<i>Kisasszony</i>	4.860
<i>Sandwich</i>	10.000	<i>Per Butters</i>	4.500
<i>André</i>	8.970	<i>Komámasszony</i>	4.500
<i>Bátor</i>	8.060	<i>Bambula</i>	4.000

Jockeyk:

	I. hely	II. hely	I. hely	II. hely
<i>Wilton</i>	10	4	<i>Poole</i>	3
<i>Bulford</i>	8	6	<i>Huxtable</i>	2
<i>Adams</i>	7	7	<i>Rumbold</i>	2
<i>Cleminson</i>	6	7	<i>Kapusek</i>	2
<i>Park</i>	6	3	<i>Prudames</i>	2
<i>Sharpe</i>	4	3	<i>Hesp W.</i>	1
<i>Gilchrist</i>	4	6	<i>Hesp F.</i>	1
<i>Hyams</i>	3	6	<i>Sands</i>	1

Az akadályverseny-lovasok közül *Slinn* és *Sheybal* 3—3, *Hesp F.* 2, *Csompóra*, *Nightingall* és *Slack* 1—1 győzelmet aratott.

TÖRVÉNYSZEK.

§§ **A világlátott óras.** *Berkovics* József óráslégény sok országot bejár. Megfordult Egyiptomban, Tuniszbán, Algírban, Ausztráliában, Braziliában. Erről a hosszú utról nem sok gallériát hozhatott magával, mert egy nyári estén azzal támadt rá a szerető-

jeére, hogy ellopta az óráját. A leány visszazott a legénynek, mire az alaposan megverte a szeretőjét. A nagy sikoltozásra hirtelen megtelt az udvar s a kíváncsi emberek hangos kifakadással illették a brutális legényt. Különösen Mann József nyomdász leány védelmezte a leányt, mire a világlátott órást nagy kődarabbal halántékán dobta a nyomdászt, aki harmadnapra meghalt. Berkovics Józsefet a törvényszék három évi fegyházra ítélte, s az elítélt március tizenhetedikén meg is kezdte büntetését. A jogerős ítélet ellen azonban Berkovics ügyvédje az újra való felvételt kérte, amit a bíróság el is rendelt, mert a védő arra hivatkozott, hogy Berkovics részeg volt s Mann Józsefet különben sem a kő, hanem egy leszakadt ajtó ölte meg. Az új végtárgyalást ma tartották meg Czárán táblai bíró elnöklété alatt. Miután felolvasták a Kuria első ítéletét, megnyitották a bizonyítási eljárást. Az elítélt ittassággal védekezett s elmondta élettörténetét s kóborlásait. A tanúk, kiknek nagy része az elítélt rokonságához tartozik, azt vallották, hogy Berkovicsot lobbanékony természetű embernek ismerik, aki valami megmagyarázhatatlan vágytól kergetve mindig utazni akart.

— Volt ez már kérem mindenütt — mondta egyik tanu. Amerikába, Braziliába, még abban a megszenvedett országban is megfordult.

— Melyik az a megszenvedett ország? kérdezte a bíró kíváncsian.

A tanu egy darabig hallgatott s csak nagy sokára tudta kivenni belőle, hogy Egyiptomot érti.

Ez után az általános derűtlenséget költő megjegyzés után az orvosszakértői szakvéleményeket olvasták fel, melyek szerint a vádlott beszámíthatatlan. Miután még a tanukat megeskették, az elnök a tárgyalás folytatását holnap délelőtre halasztotta.

§§ **A mocsai ügy.** A komáromi törvényszék a hírhedt mocsai emberkínzás ügyében Szabó Kálmán szolgabíró, Molnár Gedeon számvevőt, Göbel László jegyzőt és Czunyi József bírót hivatalos hatalommal való visszaélés, súlyos testi sértés büntette és zsarolás vétsége miatt tudvalevőleg vád alá helyezte, a mi ellen a vádlottak fölébezték. A győri királyi tábla büntetőtanácsa tegnap tárgyalta az ügyet. A tanácsban Zoltán Géza tanácselnök elnököl, előadó Fabiny Gusztáv táblabíró volt. A királyi tábla a komáromi törvényszék határozatát Molnár Gedeon, Göbel László és Czunyi József vádlottakra nézve jóváhagyta. Szabó Kálmán szolgabíróra vonatkozó részét azonban alaki hibák miatt megsemmisítette és a komáromi törvényszék új határozat hozatalára utasította.

Nyíltér.

(Az e rovat alatt közöltöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

HELYENNYELT
SCHAFFNER ELYSE A LEGJOBB
SCHÉG PEZSÉ

TÁVIRATOK.

Nikita Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, augusztus 31. A montenegrói fejedelmi pár csak ma reggel érkezett ide a Dardanellákból. A török lapok jelentése szerint a késés oka a fejedelmi párnak az a kívánsága volt, hogy a szultán trónralépésének évfordulóra öröme rendezett kiváltság alatt érkezék oda.

Leszavazott alkotmányrevízió.

Brüsszel, augusztus 31. A képviselőház 79 szavazattal 31 ellenében elvetett egy javaslatot, amely az alkotmányról olyan revízióját indítványozta, amely lehetővé tette volna az általános választójogról szóló törvényjavaslat benyújtását. Négy képviselő nem szavazott.

A katolikus kongresszus.

Neisse, augusztus 31. A katolikus kongresszus máj, harmadik és utolsó zárt közgyűlésén elhatározta, hogy a következő katolikus kongresszust Bonnbán tartják.

Orosz-japán vérengzés.

London, augusztus 31. A Times pekingi levelezője, aki Koreában volt, a következőket jelenté az ottani helyzetről:

A helyzet tökéletesen megváltozott. Oroszország tulsúlyát, amelyet koreai képviselőjének, Speyernek, a királyné meggyilkolása és a király szökése után az orosz követtség számára megszereznie sikerült, a japánok hegemoniája váltotta föl, akik ébren örködnek, hogy az orosz diplomácia minden sakkhuzására hasonló buzással válaszolhassanak. A japánok minden reformkísérletet előmozdítanak, holott az orosz politika elleni a reformokat. A japánok fölülkerekedtek és nem szoríthatók ki egyhamar pozíciójukból. A japánok fokozatos benyomulása állandó. A legnagyobb sietséggel folyton kitár-

jesztik érdekkörüket minden irányban. Az amerikaiaknak átengedett aranybányák, amelyeket sok amerikai vállalkozó aknáz, továbbá a németek kezelésében lévő aranybányák már tekintélyes jövedelmet hoznak. Az angoloknak 1896. szeptember havában adott koncesszió kiaknázására azonban még egyáltalán nem kezdődtek meg a munkálatok. A téllen francia ügyvéd, aki annak idején Oroszország képviselőit, Speyert és Alexovot támogatta, még állomásán van, noha a nevezett orosz képviselőket már visszahívták. Természetesen megakadályozza működésében az a gyűlölet, amelyet akkor maga ellen felidézett. Franciaország pozícióját a legzsebs Keleten az is győngítette, hogy alávettette magát az orosz politikának. Kína és Kórea között az 1888-ban Angliával kötött szerződés mintájára kereskedelmi szerződést dolgoztak ki, amelyen csak az aláírás hiányzik még. Az orosz gróf Kayserling aránytalanul nagy koncessziókat kéri, t. i. területátengedést három cethalász-állomásra, amelyeknek mindegyike 700 láb hosszú és 350 láb széles, de ezt is a koreai vámvivatalok felügyeleti jogának teljes megóvása mellett. A japánoknak hasonló koncessziókat adtak Masamphoban, a Port-Arthur és Vladivosztok között felelőn lévő, most megnyitott kútjón kikötőben. Az orosz követ, az orosz tengernagy és az orosz katonai attasé májusban stratégiai szempontból értékes helyet választottak ki, állított egy orosz gőzhajózási magántársulat számára kőszénraktárakat és dokkoltételest. Mielőtt azonban az adás-vétel létrejött volna, a japánok gyanusnak találták, hogy olyan előkelő tisztet keressék ki ezt a helyet, holott csak magánvállalatról van szó, és megvették az egész partot, hogy lehetővé tegyék Oroszország terveinek kivételét. Így fogják a japánok valószínűleg ellensúlyozni Oroszországnak minden kísérletét, amely bármely ürügy alatt politikai előnyök szerzésére irányul.

A szudáni lázadás.

London, augusztus 31. Kitchener tábornok jelenté: A máhdisták lázadást kíséreltek meg, amelyet Mohammed Seriff kalifa, a máhdi által annak idején kinevezett kalifák egyike és a máhdi két fia szított, akiknek megengedték, hogy a Fehér Nílus partján lévő Rhukaba faluban lakjanak. Egy kis egyiptomi csapat kivonul a lázadók letartóztatására, de a dervisek megtámadták. Seriff és a máhdi két fia elesett a harcban. A falut fögyújtották. Az egyiptomi katonák közül egy tiszt és két közkatona megsebesült.

A san-domingói forradalom.

New York, augusztus 31. Kuba fő kormányzója elrendelte Jimenez szabadonbocsátását. Egy san-domingói távirat szerint Figueres elnök lemondott. A miniszterek megtartják hivatalukat az ideiglenes kormány megalakulásáig.

A pestis.

Oporto, augusztus 31. Ma egy pestises megbetegedés és egy haláleset fordult elő. Különböző egyesületek igazgatóságai ma délután gyűlést tartottak s elhatározták, hogy a miniszterelnököt táviratilag megkérék, hogy az egészségügyi rendszabályokat úgy léptesse életbe, hogy ne ártsanak az ipar- és kereskedelem érdekeinek.

Páris, augusztus 31. A Havas-ügynökségnek jelenték Tangerből, hogy a szultán Mogador-szigetet átengedte a diplomáciai testületnek a végre, hogy ott kórházat építtessen, de az egészségügyi tanácsnak, amely ott barakkokat akart állítani, megtiltotta, hogy a szigetre menjen. A diplomáciai testület e miatt nagyon nehezelt.

Páris, augusztus 31. A Pasteur-intézet Calmete és Salimbini orvosokból álló bizottságot küldött Lisszabonba a pestis tanulmányozására véget.

Közgazdasági táviratok.

London, augusztus 31. A Morgan I. és társa cég közlése, hogy az argentinai kormány közlése szerint elrendelték az 1891-ben alapított 14,888,000 fontnyi fundingfond még ki nem bocsátott részének megsemmisítését. Az egész kibocsátott összeg 7,630,680 font.

Bern, augusztus 31. A svájci kibocsátó bankok a leszámítolási kamatlatát 4 1/2%-ról 5%-ra emelték.

Berlin, augusztus 31. (Gabonapiac.) Észak-Amerika javulása megsilárdította a hangulatot. Buza egy márkáig, rozs szeptemberre 1/4 márkáig, októberre 1/4 márkáig magasabb. Árkereslet élénkobb. Zab nyugodt. Az idő változó.

Frankfurt, augusztus 31. Árfolyamok augusztusra. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 241.50, Osztrák-magyar államvasut 150.20. Déli vasut —. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 92.90. Laura-kohó —. Harpeni 196.50. Discont 193.80. Alpesi —. Bécsi bankgyűlés —. Nyugodt.

New York, augusztus 31. Liszt helyben 2.65. Buza nyugodt —. szeptemberre 73 1/2, decemberre 77 1/2. Tengeri augusztusra 37.—.

Chicago, augusztus 31. Buza augusztusra 69 1/2. Tengeri augusztusra 30 1/2.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Mohás. Három kérdésére ez a nézetünk: 1. Ha valakinek párbajképességét egyszerre négy ellenfél ugyanazon az alapon kifogásolja s mind a négy becsületbírósi határozatot provokálja, a kihívás sorrendjében első becsületbírósg ítélete a többi három afférré nézve is döntő érvénnyel bír. Nagyon természetes, hogy a becsületbírósg nem halaszthatja el az ítélethozatalt s még kevésbé teheti azt függővé a sorrendben később keletkezett ügyekben összehívott becsületbírósgok akármelyikének az ítéletétől. 2. Aki tettelegesen bántalmazással illet valakit, az lovgias elégtétellel tartozik még akkor, ha a tettelegesen sértett fél esetleg el is mulasztja ezt a lovgias elégtételt huszonnyór órán belül kérni. 3. Becsületbeli ügyben hozott becsületbírósg ítéletet nyilvánosan pertraktálni legalább is nem férfias dolog. (cv.)

B. M. Bana. A mű egyetemen a beiratások szeptember 1—12. napjain vannak. Az előadásokat szeptember 16-án kezdik meg.

M. J. Kassa. A szerkesztői levelek közt olyan tárgyat nem találunk. De méltóztassék figyelemmel kísérni az újságok kihirdetési rovatait, ott igen gyakran tudakozódnak mindenféle felekezeti kis gyermekek örökbecsülésére iránt.

Kereskedő. A honvédelmi miniszter minden csütörtökön délen 12 órakor ad audienciát. Ha ön aznap reggel érkezik is meg, még elég ideje lesz, hogy a szolgálattevő tisztelnél jelentkezzék az audienciára.

K. K. vasutas. Leánygyermek-árvaházak Budapest: az Erzsébet-leányvárház (VII., Rottenbiller-utca 50.), igazgatónője: Matzinger Luiza; az Országos Kisdédőv-Egyesület árvaháza (VII., Szegegyház-tér 7.), igazgatónője: Duscher Irma; a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének árvaháza (VII., Damjanich-utca 29—31.), igazgatónője: Sárcsics Betti; a Pestú Izraelita Nőgyűlés leányvárháza (VII. kerület, Damjanich-utca 26-ik szám), igazgatónője: Gerő Katalin; a báró Hirsch izraelita árvaleány-menhely (VII-ik kerület, Dob-utca 57.) igazgatónője: öz. Steiner Józsefné. Azonkívül a vidéken vannak leányvárházak: Aradon, Bácsón, Besztercebányán, Brassóban, Debrecenben, Déesen, Egerben, Eperjesen, Esztergomban, Fiumében, Gyomán, Gyöngyösön s majdnem minden nagyobb városban. A felvételi feltételek az egyes intézeteknél különbözők; az igazgatóságok mindenütt szívesen adnak erről felvilágosítást.

Egy mama. A törvény nem kerülhető meg, az pedig a vallásan oktatását az elemi iskolában is kötelezően rendeli.

Napirend.

Naptár. Péntek, szeptember 1. — Római katolikus: Farkas pk. — Protestáns: Eged. — Görög-orosz: (augusztus 20.) Sámuel pr. — Zsidó: Elul 28. — A nap két reggel 5 óra 4 percek. — Nyugszik este 6 óra 23 percek. — A hold két éjjel 1 óra 15 percek. — Nyugszik délután 4 óra 27 percek.

A miniszterek nem fogadják. A Magyar Színházban a „Tilos a bemenet” énekes bohózat első előadása.

A főváros középületei bizottságának első ülése délután 4 órakor az új városházán.

A nemzetközi gyermekvédő egyesület igazgatóságának ülése délután 5 órakor.

A Nemzeti Színházban az idény első előadása. A Vöröskereszt-egyesületi sorajjegyek huzása délután 3 órakor a kecskeméti-utcai Csekonits-palotában.

Nemzeti múzeum: Régiségtára, nyitva délelőtt 9-től 1-ig. Többi tárai 1 korona belépő díj mellett megtekinthetők.

Országos Képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Iparmúvelézési múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Közlekedési múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 2—6-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelemtörténeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 óráig 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 óráig 12-ig.

Szórakozó helyek.

A Hódolói díszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási körkörös, látható Városliget, Andrásy-ut végén, reggel 9 óráig este 5 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Állatkert nyitva egész nap. Somossy Múlató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta 6-nyes műsor.

Ös-Budavára. Új szeptemberi variété műsor. Circus Henry. Naponta változatos műsor.

Páris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Fehérlő szálloda. Kerepesi-ut 15. Kétféle könyvha.

Naponta zene.

KÜLÖNFÉLÉK.

† Egy női egyetem. Az aberystwithi (Wales) női egyetemre nagyon büszke Angolország. Ez az egyetem 1884-ben tíz hallgatóval nyílt meg. Négy esztendővel később már negyven hallgatója volt 1892-ben a hallgatók száma már nyolcvan volt, most pedig már száznyolcvan. A professzorok nagybörzést az intézet hallgatóiból kerültek ki, a hallgatók pedig angol és walesi leányok, néhányan azonban Skóciából, Írországból, sőt Indiából is valók. A négy száz hölgy közül, aki ezen az egyetemen végzett ideig, hetvenháromat az irodalom baccalaureusi méltóságával, nyolcat pedig a tudományok baccalaureusi méltóságával tüntettek ki. Kilencen ösztöndíjakat kaptak a Cambridgeban és Oxfordban való tanulásra. Kétten ezek közül nemzetgazdaságot tanultak. Ez az egyetem különben internátus. Épülete kívülről csodálatos. Valóságos kaosz a különféle építkezések, mindenféle méretek és stílusok szerepelnek benne, látszik, hogy a rendelkezésre álló pénz, továbbá az időnként támadó szükségletek szerint toldozták, földöztek minden egyes terv nélkül Esztendőről-esztendőre érkeznek adományok. Így Sir Lewis Morris húszonégyezer forintot, Mrs. Emily Pfeiffer vagy egy millió forintot adományozott az egyetemnek. Persze ebben az intézetben a sportot is nagyon úzik a tudomány mellett. A hallgatók épp oly járatosak a vívásban, lovaglásban, boxolásban, mint az algebrában és a kémiában. Ez a különbség köztük és más európai főiskolákra járó hölgyek között, akik keservesen bujják a könyveket.

† Szudáni élet. Stephanos, az angol bibliaterjesztő társaság egyik legderekabb tagja, beszámolt szudáni tapasztalatairól. Stephanos ott volt Kitchener lorddal abban a háborúban, amely az Omdurman mellett vívott ütközettel végződött. Többször volt alkalmuk, hogy előkelő foglyokkal beszélgessen. Egy napon még Mahmud emirt is meglátogathatta, aki az Albara mellett lefolyt csatában a főparancsnok volt. Mahmud hatalmas szép férfi a klasszikus arabssal beszél. Stephanos a bucsuzásnál egy könyvet adott át neki.

— Mi ez? — kérdezte az emir.

— A biblia!

Mahmud, aki eddig nagyon udvarias volt vendége iránt, rögtön megváltoztatta viselkedését.

— Nem, nem, nem! — kiáltotta s hidegen elbocsátotta a biblia-terjesztőt.

A kalifa egy másik generálisáról, Jakab emirről is érdekes dolgot beszél el Stephanos. Az emirnek egy rabszolgája, akinek négy gyermeke volt, a legnagyobb küzködésben élt a családjával. Egy napon, amikor már úgy 6, mint övéi két nap óta éhez-

tek, egy eltévedt báránnyá bukkant. Ellopta a báránnyát és családjával együtt elfogyasztotta. A báránnyá gazdája megtudta a dolgot, s panaszt tett az emirnél.

— Miért loptál? — kérdezte az emir a rabszolgától.

— Uram — felelte a szegény ember — két nap óta nem ettünk már és nagyon éhesek voltunk.

— Jól van — mondotta az emir — de ne tedd ezt máskor.

Aztán megkérdezte a panaszos, hogy mi a kára és szó nélkül megfizette. Csakhogy ezzel nem volt még vége a dolognak, amikor a kádnak tudomására jutott az eset, lecsukatta a rabszolgát.

— Földi ura megbocsátott neki — mondotta — de a menyei urának még adósa!

És a borzalmas bírólévágta a rabszolgát jobb kezét. A nemezis munkájának tekinthető, beszélt el Stephanos, hogy a kádi kevéssel azután kegyvesztett lett, s utcahosszat koldulással kell tengetnie az életét.

† Shoking Fussy. Miss Ellen Terrynek, a híres angol színésznőnek volt egy kedves kis kutyája, akit a művész mindenféle tisztességre tanított. Fussy többek között megtette azt is, hogy amikor urnője rákiáltott:

— Fussy, ide a szőnyeggel! — akkor elfutott, s fogaik között a következő pillanatban már hozta a szőnyeget.

Azt szépen kiterítette, mire a szolgál elhozta a déjeunert Fussy urnak. Hogy, hogy nem, Miss Ellen Terry egy napon oda ajándékozta Fussyt barátjának, Henry Irwingnek. Fussy szépen megbarátkozott új gazdájával, de azért nem feledkezett meg régi urnőjéről sem, s valahányszor találkozott vele, a régi hűséggel viselkedett irányában. Irwing egyszer ebédet adott, amelyen többek között jelen volt Miss Ellen Terry is. Szóba került Fussy is, és a művész elődieskedett Fussy régi szép tulajdonságaival. És be akarta mutatni is mindjárt, hogy mi mindent tud Fussy. Elküldte, hogy:

— Fussy, ide a szőnyeggel!

Fussy ott szunyókált egy pamlogon, hirtelen felriadt s az ismerős biztatásra elrohant az előszobába. De szőnyeget ott magának valót nem talált. Rohant egy másik szobába, ott se talált szőnyeget. Amikor harmadszorra Irwing hálószobájába került s ott sem talált megfelelő szőnyeget, amit felkaphatott volna, mentő gondolata támadt, hogy megmentse a kutyabecsületet. A következő pillanatban már megjelent a vendégek előtt, szájában Irwing hálóingével. A hölgyek egyhanguan kiáltottak fel:

— Shoking!

Persze az igazi angol hölgy nem mondhatja ki mély pirulás nélkül azt, amit Fussy a fogaik között tartott. Miss Ellen Terry is nagy zavarba jutott s

nagyon dühös lett Fussyra, amiért így szegényt hozott a fejére.

† A fogkefe. Bizonyára kevesen vannak úgy ez országban, mint a művelt nyugaton, akik a fogkefét a luxustárgyak közé sorozzák. E kevesek közé tartozik egy zürichi bírósági hivatalnok. Történt, hogy egy kereskedő csődügnyben vizsgálati fogságba helyezték. A szerencsétlen embernek a felesége másnap szivacsot, szappant, fésűt, hajkefét és fogkefét küldött be a fogságba. Minden bejutható a foglyhoz, csak a fogkefe nem. A főt említett bírósági hivatalnok, aki különben jogászember, kijelentette, hogy a fogkefe luxustárgy, s ennél fogva nem adható át a foglynak. Hiába tiltakozott ez ellen a kereskedő, nem kapta meg a fogkefét, csak három héttel később, amikor mint teljesen ártatlant szabadon bocsátották. Mennyivel más a felfogása ama viccslapeli főerdésznek, aki, amikor új segédjének a holmijai között megpillantotta a fogkefét is, így kiáltott fel:

— Na né, még fogkefeje is van neki, a fiokónak!

Persze a főerdész ur még alaposan a nép gyermekeihez szított és zamatos dialektusban tette meg ezt a kijelentést.

† Űrügy. Zsilip urnak nagyon tetszik a postarésztante leveleket kezelő kisasszony.

— Van levelem? — kérdi tőle mindennap.

A válasz:

— Nincs.

Erre el kell menni. Most segített magán Zsilip ur, hogy sokáig maradjon a kisasszonynál.

— Van levelem? — kérdezte tegnap.

— Nincs.

— Hát várak, míg jön — mondta, és ott maradt.

Ötletek.

— Stettenheim. —

Vannak asszonyok, akik mindazt kifecsegik, amit meg szeretnének tudni.

A nem-írásos is kell tehetség.

Sok ostoba, ha egy asszony az egész kezét adja oda neki, csak a kis ujját fogadja el.

Ha a szerelmes azt mondja, hogy fáj a feje, akkor rendszeren az imádottja feje fáj — neki.

Némely szerző nem a maga új darabján dolgozik, hanem a másnak régi darabján.

Sokszor mennek az emberek jegyespárokhöz részvételátogatásra, hogy ott — szívből gratuláljanak.

Meg vagyok róla győződve, hogy némely asszony még a mennyországból is elkélik.

REGÉNY.

Grubbe Mária.

(20)

— Dán regény. —

Irta: JACOBSEN J. P.

Mindenki talált valami újat a rég ismert helyeken, mintha valami új világ tárult volna fel előttük, egy ismeretlen sziget, mely most bukkant ki a tengerből s volt köztük sok olyan is, akit a messzire nyúló országutak és a mezők végtelenségének láttára, a vándorlás vágya szállott meg. A messzeség megrészegítette őket s egyre tovább mentek, egyre messzebb, el a várostól.

Estefelől azonban visszatértek a városba, de még akkor is a nagy tereket és tágas sétatereket keresték fel. A Péter templom körüli temetőt előzönlötte a nép, mert évszázados szokás volt, hogy a vasárnap délutánokon itt sétáltak az emberek s itt pihentek a zöldelő fák lombjai alatt. Az ostrom alatt önmagától szűnt meg ez a szokás s a temető hétköznap is, vasárnap is üres volt. Most azonban minden utca felől özönlött a nép, nemesek és polgárok, előkelők és alantok ranguk szívesen időztek most a rég nem látott sirtok utain.

A zöldelő sírok és fehérülő keresztok közé heverték le az emberek, a családapák kihozták gyermekeiket, ismerősök üdvözölték egymást s aztán ők is letelepedtek közéjük s vig beszélgetés közben fogyasztották el estebéjüket. Az inas

ott állt a domb megett s várt a kosarakra, amíg kiürülnek. A kis gyermekek tele szájjal habzsolták a vacsora maradványait, a kíváncsi fiúk a sírfeliratokat olvastatták, anyjuk és a lányok pedig értekezéseket tartottak a sétáló ruháiról. A széles utakon fel s alá sétáltak az előkelőbb emberek, valamivel később jöttek, mint a többi közönséges halandók s otthon fogyasztották el vacsorájukat.

Egyenes járásu uri asszonyok, finom kisasszonyok, öreg tanácsosok és fiatal tiszték, széles vállú földbirtokosok és vidéki urak. Nansen János ur is épp e pillanatban haladt el erre, jobbra-balra mosolyogva integet, mialatt iparkodott, hogy Fiuren milliommós lépést tartson s figyelmesen hallgatott a beszédjére. Trolle Korfiz és a büszke Krag Ottó is ott volt, a szépszemű Draa Ida Urup Axellel beszélgetett, Grubbe Sidsel pedig Rigice névvel és a türelmetlenkedő Mária kisasszonnyal sétált.

Frederik Ulrik is itt volt. Rosendkrands Niesszel, a bátor tábornokkal sétált fel s alá.

Frederik Ulrik hidegen köszöntött Rigice névvel s el akart osonni mellette. Frederik Ulrik nagyon haragudott a nőre, mióta Urne Zsófiát elhagyta, mert tudta, hogy ennek a vén asszonynak nagy befolyása volt a királynőnél s valószínűleg az ő keze is belejátszott azokba a cselvetésekbe, melyek arra bírták Frederik Ulrikot, hogy nejét elhagyja. Rosendkrands azonban megállt, beszélgetni kezdett Frederikkel, Urup Axel pedig meghívta, hogy menjenek át Adolf János kertjébe s vacsoráljanak együtt. Frederik Ulrik nem utasíthatta vissza a meghívást s — így együtt mentek.

Kevéssel utóbb a kis társaság csakugyan együtt ült Adolf János kertjében s alaposan hozzálátott

a jó falusi ételekhez, melyekkel a vendéglátó gazda kedveskedni akart.

— Igaz-e az, — kérdezte Daa Ida asszony — hogy a svéd tiszték annyira szeretetreméltóak voltak a seelandi hölgyek iránt, hogy azok tömegesen vándoroltak ki, mikor a svéd sereg elvonult?

— Mindenesetre, — felelte Grubbe Sidsel asszony — igazad lehet kedvesem, különösen ha Dyre kisasszonyról veszed a példát.

— Miféle Dyre az? — kérdezősködött Rigice néni.

— Azok közül a kenderhaju Dyrék közül való, Dyre Henningnek a leánya. Tudod, annak a Dyrének, aki Powitzen Owe legidősebb leányát vette feleségül. Ez a kisasszony szökött meg s természetesen magával vitte az apja minden ingóságát. Gyolesot, vásznat, ezüstkészletet, készpénzt — amit talált.

— Hja, — mondta Urup Axel mosolyogva, — a nagy szerelem nagy teherrel jár.

— Persze, — bizonyított Daa Oluf, akinek az a rossz szokása volt, hogy a bal kezével hadonázott, mikor beszélt. — Arról a szerelemtől beszéltek ugyanis, amely erős, nagyon erős.

— Sze-re-lem, — suttogta Rosendkrands s a kis ujjával simogatta a bajuszát. — A szerelem olyan, mint Herkules asszonyruhában, amugy kívülről gyengédnek és kedvesnek látszik, mint a falat kenyér — de azért csak úgy duzzad az erőtlő s annyi benne a ravaszság, hogy bátran elvégzi a tizenkét hőstettet.

— Igen. Helyesen mondta. Dyre kisasszony már is megmutatta, hogy ért a Herkules mesteriségéhez, mert az Augias istállója helyett az apja ládáit tisztogatta ki.

(Folytatása következik.)

Somogyi Mór
államilag

CONSERVATORIUMAI

képesített okleveles zenetanár,
zongoraművész magán-zeno-

IV., Károly-körút 2., és
VII., Erzsébet-körút 44., I. em.

Hatodik
év-
folyam

ZONGORA, ÉNEK, HEGEDŐ,
cimbalom, drámai előadás és
az összes vonó- és fuvó hang-
szerekre való tanszakkal,
kintűnő szaktekintélyek
oktatása mellett.

TANDJ

zongora, vonó- és havi 5 forint, a felsőbb
fuvó hangszerekre osztályok-
ban havi 7 forint, énekre 12 forint.

Beiratások

mindkét intézetben
augusztus hó 22-ik napjától
d. e. 10—1., d. u. 3—6.

KÖZGAZDASÁG.

A jegybank szabadalma. Bécsből táviratozzák a Budapesti Tudósítónak: Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ma ülésén a vezértilkár jelentést tett a pénz-és valutapiac helyzetéről; e jelentés a főtanácsot nem indította arra, hogy ezáltal a bankkamallát módosítsa. A szabadalom megújítása iránt határozó rendkívüli közgyűlést keddre, szeptember 19-dikének délelőtti tíz órájára hívták össze; a napirendet szeptember 10-én tessék közzé. A részvények letételének határideje szeptember 11-én jár le. A közgyűlésnek szánt javaslatot a főtanács már jóváhagyta.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-terti vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák, Magyar ökrök 696 darab, magyar tehén 560 darab, szerbiai ökrök 2789 darab, szerbiai tehén 310 db, boszniai ökrök 16 drb, boszniai tehén — drb, bivaly 148 drb, bika 200 darab, összesen 4719 drb. Gazdasági marhák: Igás-és hizlali valók ökrök 41 darab, fejős tehén 171 darab, igás bivaly 14 darab, tinó — darab, bika — darab, tiszó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártái, vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 32.— frttól 34.75 frtig, kivételesen — frt, 100 kilónként élő sulyban, közepminőség 28 frttól 31.— frtig, silányabb minőség 24 frttól 27 frtig. Magyar legelő marha jobb minőségű 23 frttól 27 frtig, kivételesen 23.— frtig, gyengébb minőségű 20 frttól 22 forintig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 32 frttól 35.— forintig, közepminőség 28 frttól 31 forintig, silányabb minőség 23 frttól 27 forintig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 23 frttól 30.— forintig, kivételesen 31 forintig, silányabb minőségű 18.— frttól 22 forintig. Bika jobb minőségű 26 frttól 32 frtig, silányabb minőségű 22 frttól 25 forintig. Bivaly 16 frttól 21 frtig, kivételesen 22 forint. Magyar tehén 29 frttól 26 frtig, Tarka tehén 22 frttól 32.— frtig, kivételesen — frtig. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű 31 frttól 33 forintig, 345 frttól 390 forintig páronként, közép 23 frttól 30 frtig, 300 frttól 340 frtig páronként, silányabb — frttól — frtig páronként. Hizlali valók ökrök fehér 24 frttól 27 frtig; 247 frttól 290 forintig páronként. Fejős tehén fehér — frttól — forintig; keresztzett színes — frttól — frtig. Bonyhádi faj — frttól — forintig darabonként. Igás bivaly 260 forinttól 306 forintig páronként. Vágómarha felhajtás a múlt hetéhez képest változatlan nagy. Az árak is általában változatlanok. Valamivel több élénkség mutatkozott szerb ökrökknél, mivel ismét több idegen vevő volt a vásáron; az árak mindazon által nem emelkedtek, mert az áru minősége ma gyengébb volt. Jó minőségű magyar hizott ökrökre ellen kereslet volt ezeknek ára ismét emelkedett fél forinttal. Bikák és bivalyok ára az utolsó bécsi vásár hatása alatt 1 forinttal hanyatlott. A múlt vasárnapi országos vásárra 267 darab ökrök volt felhajtva. Jöminőségű jármos ökrök 345—390 frton, gyengébbek 300—340 frton keltek el. Hizlálásra való ökrök 247—290 frtig páronként. Fejős tehénekre meglehetősen élénk a kereslet.

Borjavásár. (A budapesti marhavásárterti vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 798 darab, leölt borjú — darab, növendékmarha — darab, bárány 61 — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések: Belföldi élő borjú 28 krajcártól 37 krajcárig, elsőrendű 33—41 krajcárig, kivételesen 42—44 krajcár, növendék marha — krig kilónként, I-ső rendű — krajcárig. Élő bárány — forintig páronként. A nagyobb felhajtás miatt a vásár lanyhább volt, mint kedden és az árak 3—4 krajcárral estek gként.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konsumvásár, arjegyzése 1899. augusztus 31-én. Készlet 13 darab. Erkezett 845 darab. Összesen 858 darab. Eladatott 691 darab. Maradt 167 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 44—45 krajcárig, 220—280 kgr. sulyban 43—45 krajcárig, 320—380 kgr. sulyban 43—45 krig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 42—43 krajcárig. Malacok 42—45 krajcár kilónként. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, augusztus 31.
A buzaüzletben az irányzat szilárd volt. Elkelt 50.000 mm. 5—10 krral magasabb árakon.
Eladatott:
Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 81.5 k. 8 frt 87 1/2 kr, 300 mm. 81 k. 8 frt 85 kr, 500 mm. 81 k. 8 frt 85 kr, 100 mm. 80.5 k. 8 frt 87 1/2 kr, 300 mm. 80.5 k. 8 frt 85 kr, 300 mm. 80 k. 8 frt 90 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 90 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 60 kr, 150 mm. 80 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 300 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 80 kr, 200 mm. 79.5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 78.5 k. 8 frt 90 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 78.5 k. 8 frt 90 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 250 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 79.7 k. 8 frt 80 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 78.7 k. 8 frt 70 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 1000 mm. 79.5 k. 8 frt 90 kr, 800 mm. 79.5 k. 8 frt 82 1/2 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 80 kr, 500 mm. 79.5 k. 8 frt 80 kr, 500 mm. 79.8 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 79.7 k. 8 frt 70 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 70 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 70 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 72 1/2 kr, 100 mm. 79.5 k. 8 frt 72 1/2 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 77 1/2 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 77 kr, 200 mm. 77.9 k. 8 frt 80 kr, 300 mm. 79.5 k. 8 frt 70 kr, 800 mm. 78.5 k. 8 frt 77 1/2 kr, 100 mm. 78.8 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 78.5 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 78.5 k. 8 frt

50 kr, 100 mm. 78.5 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 55 kr.
Pest megyei: 300 mm. 81.5 k. 8 frt 90 kr, 300 mm. 81 k. 8 frt 85 kr, 400 mm. 80.5 k. 8 frt 87 1/2 kr, 100 mm. 79.5 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 75 kr, 250 mm. 78 k. 8 frt 67 1/2 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 65 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 57 1/2 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 57 1/2 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 50 kr, 200 mm. 76 k. 8 frt 60 kr, 300 mm. 76 k. 8 frt 60 kr, 150 mm. 79 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 78.5 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 75.5 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 76.5 k. 8 frt 55 kr.

Fehérmegyei: 1200 mm. 77.5 k. 8 frt 62 1/2 kr, 200 mm. 76 k. 8 frt 60 kr.
Bácskai: 2150 mm. 74 k. 8 frt 45 kr.
Kálcsai: 1000 mm. 76 k. 8 frt 60 kr.
Bécskeréki: 3550 mm. 76.5 k. 8 frt 60 kr, 2830 mm. 76.5 k. 8 frt 60 kr.
Ujvidéki: 2450 mm. 75 k. 8 frt 55 kr. 1380 mm. 74 k. 8 frt 42 1/2 kr.
Szerbiai: 3000 mm. 76.8 k. 7 frt 55 kr, 3800 mm. 76.8 k. 7 frt 45 kr. 3400 mm. 76.3 k. 7 frt 40 kr, 3000 mm. 75.8 k. 7 frt 35 kr.
Mind 3 hónapra.
Rozs: 600 mm. 6 frt 52 1/2 kr, 400 mm. 6 frt 52 1/2 kr.
Árpa: 200 mm. 5 frt 67 1/2 kr, 400 mm. 6 frt — kr, 570 mm. 5 frt 85 kr.

Készpénzfutás mellett.
A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Buza (6)	75 k.	76 k.	77 k.	78 k.
bánási	78 k.	79 k.	80 k.	81 k.
tiszavidéki	78 k.	79 k.	80 k.	81 k.
pestvidéki	78 k.	79 k.	80 k.	81 k.
fehérmegyei	78 k.	79 k.	80 k.	81 k.
bácskai	78 k.	79 k.	80 k.	81 k.
román	78 k.	79 k.	80 k.	81 k.
székely	78 k.	79 k.	80 k.	81 k.
bolgár	78 k.	79 k.	80 k.	81 k.
Rozs (6)	600 mm.	6 frt 52 1/2 kr.	400 mm.	6 frt 52 1/2 kr.
Árpa (6)	200 mm.	5 frt 67 1/2 kr.	400 mm.	6 frt — kr.
Zab (6)	600 mm.	6 frt 52 1/2 kr.	400 mm.	6 frt 52 1/2 kr.
Tengeri (6)	augusztusra	5.15—5.13—5.12		
Repece (6)	augusztusra	5.15—5.13—5.12		

A határidőszűrés folyamán a következő kötések történtek:

Buza októbr.	8.62—8.66—8.57—8.55—8.50
Buza (1900.) áprilisra	8.90—8.86—8.85—8.80—
Pozs októbr.	6.74—6.70—
Zab októberre	5.33—5.32—5.30—
Tengeri augusztusra	0.—0.—0.—
Tengeri szept.	4.89—4.87
Tengeri 1900. májusra	5.24—5.21—5.17
Repece augusztusra	5.15—5.13—5.12

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	8.50	8.51
Buza (1900.) áprilisra	8.80	8.81
Rozs októberre	6.68	6.70
Zab októberre	5.30	5.32
Tengeri szeptemberre	4.85	4.87
Tengeri augusztusra	0.—	0.—
Tengeri (1900.) máj-ra	5.12	5.13
Repece augusztusra	11.85	11.95

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza októberre	8.49—8.51
Buza áprilisra (1900.)	8.79—8.80
Rozs októberre	6.69—6.71
Zab októberre	5.29—5.30
Tengeri májusra 1900.	5.10—5.11
Tengeri augusztusra	0.—0.—
Tengeri szeptemberre	4.85—4.86
Repece augusztusra	—

A budapesti értéktözsde.

E helyen nyíltot alkalunk előremondani, hogy a külföldi bányapiacokon időszerűleg beállott árcsökkenés csak arra vall, hogy a kisebb spekuláció felhasználja a kinálkozó kedvező alkalmat a nyereség biztosítására, de lényegében a szilárd hangulat és előmenetel csak ezután fog még erőteljesebb kifejezést nyerni. Ma ismét Prágai vaspar-és Alpesi bányarészvényekben volt erőteljes hausse irányzat és ezzel kapcsolatosan Rima-részvények is szilárd irányzatot követtek.

A vezető érték szilárdul fejeződött ki, a nélkül, hogy az árjavulás terjedelmes mértékeket öltött volna. Nagyobb árhullámzás volt ellenben Államvasutakban, melyek kursusa 354-re szűkített, később azonban terjedelmes realizációk közben némileg gyengébb volt. Magyar hitelek szilárdak, de csekély forgalomnak örvendtek.

A helyi piac, mint már megszoktuk, magasztos nyugalomnak örvend. Így tehát árváltozásról nem tudunk beszámolni. Kötések csak gyéren voltak észlelhetők. A déli tőzsde mérsékelt forgalom mellett nyugodt maradt. Államvasutak ismét 1 frittal csökkentek.

Valuták és ércváltók változatlanok.
Az előtőzsde:
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 392.—392.50. Osztrák hitelrészvény 385.60—386.60. Osztrák-magyar államvasut részvény 353.25—354.40. Rimamurányi vasmű 334.—334.25 forinton.

A déli tőzsde:
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 392.—392.60. Osztrák hitelrészvény 385.75—386.20. Osztrák-magyar államvasuti részvény 352.—353.30. Rimamurányi vasműrészvény 334.—335.—. Közüti villamos vasut részvény 368.—368.50 forinton.
Az utótőzsde hangulata szilárd. A rimamurányi és államvasuti részvények iránt élénkebb volt a kereslet.
Zárul: Osztrák hitelrészvény 385.30. Magyar hitelrészvény 392.25. Osztrák-magyar államvasut részvény 351.25. Rimamurányi részvény 334.— forinton.

Leszámlító árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	391.—
Osztrák hitelintézet	383.—
Magyar aranyárjádék	118.—
Magyar koronajárjádék	96.50
Magyar ipar-és kereskedelmi bank	100.—
Magyar jelzálog hitelbank	244.—
Magyar leszámlító bank	259.—
Rimamurányi vasmű	332.—
Budapesti közúti vasp. részj.	368.—
Déli vasut	75.—
Osztr.-magy. államvasut	347.—
Fiumei hitelbank részvény-társaság	92.—
Pesti m. kereskedelmi bank	1445.—
Kassa-somodi közszénbánya részv.	18.—
Salgó-Tarjánai közszénbánya	317.—
Schlick-féle vasöntöde részv.-t.	203.—
Városi villamos vasut részvény	211.—

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna 30.—40.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 30.—32.— forint, Vörös erdőlyi — Vörös bánási — forint. Középszemű 38.—40.—, Nagyszemű 41.—43.—. Disznószir: budapesti 49.—49.50 forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki — városi 4 darabos 41.50—42.— forint, 3 darabos 42.50—43.50 forint, füstölt 46.50—47.50 forint, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — forint, 120 darabos — forint, 100 darabos — forint, 85 darabos — forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség — forint, 100 darabos — forint, 85 darabos — forint. Szilvaiz: szlovéniai 17.75—18.— forint, szerbiai 15.75—16.— forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, augusztus 31. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)
Jegyzések: Őszi buza 8.53, tavaszi buza 8.85, Őszi rozs 6.93, tavaszi rozs 7.20 forinton.

A bécsi értéktözsde.

Az előtőzsdén transvaali kedvezőbb hírekre és tegnapi szilárd zárlatra kedvező volt a vételkudv és szilárd az irányzat.
A déli tőzsdén ismét csendes az üzlet a párisi kamara egybehívásának hírére.
Zárlatkor csendes volt és tartott az üzlet. London és Páris nagyon szilárd. Berlini magándiskont 4%o/o.

Bécs, augusztus 31. (Magyar értékek zárlata.) 4%o/aranyjádék 117.90. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 139.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.30. Magyar leszámlító és pénzváltóbank 258.—. Rimamurányi vasműrészvény 333.50. Magyar koronajárjádék 95.80. 4%o-os Magyar földterhm. kötvény 93.50. Magyar hitelbank részvény 389.50. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 161.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 184.—. Magyar kereskedelmi bank 1435.

Bécs, augusztus 31. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2%o papírjádék 100.30. 4%o-os osztrák aranyjádék 117.95. 1860-iki sorsjegy 137.—. Osztrák hitelsorsjegy 196.75. Angol-osztrák bank 151.75. Bécsi bankgyesület 272.—. Osztrák-magyar bank 905.—. Déli vasut 72.75. Dunagőzhajózási részvény 399.—. Dohányrészvény 139.50. Császári és királyi arany 5.71.—. Német bankváltók 58.90. 4-2%o ezüst jádék 100.20. Osztrák koronajárjádék 100.40. 1864-iki sorsjegy 194.75. Osztrák hitelintézet részvény 385.75. Unionbank 310.25. Osztrák Lúnderbank 540.—. Osztrák-magyar Államvasut 351.75. Elbavölgyi vasut 257.—. Alpesi bányarészvény 291.50. 20 frankos arany 9.56.—. Londoni váltóár 120.60. Bécsi Tramway 4.65. Az irányzat nyugodt.

Bécs, augusztus 31. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 385.75 Magyar hitelrészvény 391.50. Angol-Osztrák bank 151.75 Union bank 272.—. Lúnderbank 310.—. bankgyesület 240.25. osztrák-magyar államvasut részvény 351.25. eszaknyugati vasut részv. 72.75. elbavölgyi vasut 257.50. dunagőzhajós részv. 244.50. alpesi bányarészvény 171.—. májusi jádék 338.—. osztrák koronajárjádék 289.25. magyar aranyj. 139.50. magyar koronajárjádék 95.80. német birodalmi márka készpénz —. ultimóra 58.95. török sorsjegyek 60.90. rimamurányi vasmű 334.— déli vasut —. dohányrészvény —. Napoleon d'or 58.93 Lombard 9.55.1/2

Külföldi értéktözsdék.

Berlin, augusztus 31. (Tőzsdei tudósítás.) A transvaalikerés kedvező megitelésének és a tegnapi nyugati tőzsdék jobb irányzatának hatása alatt a tőzsde szilárd volt. Különösen bányarészek emelkedtek, a mit a rajnavidéki kedvező jelentések is előmozdítottak. A bankrészek

szintén tetemesen javultak. A hitelrészvények Bécsre emelkedtek. A járadékpiac nagyon esüdes volt. Spanyol járadék élénk és magasak. A vasuti értékek piaca nyugodt. A második tőzsdérőzést az üzlet nagyon szűk keretben mozgott. Magánlétszámításai hamutaláb 4 1/2 százalék.

Berlin, augusztus 31. (Zárulat.) 4 2/3% papírjárdék 100.—, Elbavölgyi vasut 150.—, Magyar koronajárdék 95.40. Osztrák-magyar államvasut 150.—, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltótár 169.50. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.75. Alpesi bányarészvény 101.75. Disconto-Commandit 203.60. Általános villamosági Edison 200.25. Gelsenkircheni 198.50. Laurakohó 263.75. 4 2/3% osztályjárdék 99.75. 4 1/2% magyar aranyjárdék 98.90. Osztrák hitelrészvény 241.40. Déli vasut 32.90. Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegy 216.80. 4% új orosz kölcsön 99.75. Török dohányrészvény —, Olasz járadék 92.75. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 162.80. Harpeni 195.75. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, augusztus 31. (Zárulat.) 4 2/3% osztályjárdék 99.60. 1860. sorsjegy 144.—, Déli vasut 32.75. 4 1/2% osztrák aranyjárdék 100.60. Osztrák hitelrészvény 241.10. Osztrák-magyar államvasut 150.—, Olasz járadék 92.25. 4 1/2% magyar aranyjárdék 99.—, Az irányzat esenedes.

Frankfurt, augusztus 31. (Zárulat.) 4 2/3% papírjárdék 99.95. 4 1/2% osztrák aranyjárdék 100.—, Magyar koronajárdék 95.50. Osztrák-magyar bank 151.—, Déli vasut 33.—, Elbavölgyi vasut —, Londoni váltótár 204.35. Bécsi bankjegyesület —, Villamos részvény 154.—, 3 1/2% magyar aranykölcsön —, 4 2/3% osztrák aranyjárdék 99.90. 4 1/2% magyar aranyjárdék 98.75. Osztrák hitelrészvény 241.95. Osztrák-magyar államvasut 150.10. Észak-magyar vasut —, Bécsi váltótár 169.55. Párisi váltótár 810.33. Unionbank —, Alpesi bányarészvény 201.—, Az irányzat szilárd.

Páris, augusztus 31. (Zárulat.) 3% francia járadék —, Olasz járadék 92.62. Osztrák-magyar államvasut 750.—, Francia törleszt. járadék 100.15. 4 1/2% magyar aranyjárdék 100.10. Török dohányrészvény —, Osztrák Landerbank —, 3 1/2% francia járadék 102.30. Osztrák földhitelintézet részvény 1270.—, Déli vasut 167.—, 4 1/2% osztrák aranyjárdék 101.60. Ottomanbank 569.—, Párisi bankrészvény 1053. Alpesi bánya részvény 621.—, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 31. A sertésüzlet irányzata: változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Orosz nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli sulyban) — krajaérig. Öreg közép párónkint 300-340 kilogrammig terjedő sulyban — krajaérig. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli sulyban) 4 1/2-4 3/4 krajaérig. Fialat közép (párónkint 251-320 kilogrammig való sulyban) 4-4 1/4 krajaérig. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 4-4 1/4 krajaérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli sulyban) — krajaérig. Közép (párónkint 220-280 kilogramm sulyban) — krajaérig. — Könnyű (párónkint 220 kilogramm sulyban) — krajaérig. — III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli sulyban) — krajaérig. — Közép (párónkint 250-320 kilogrammig terjedő sulyban) — krajaérig. — Könnyű (párónkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) — krajaérig. — IV. Romániai eredetű (Stachl). Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — krajaérig. — Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — krajaérig. V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli sulyban) 4 3/4-4 1/2 krajaérig. — Közép (párónkint 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 4 1/2-4 1/4 krajaérig. — Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 4-4 1/4 krajaérig.

Sertésleltés szám: 1899. aug. 29. napján volt készlet 40.662 darab, 1899. augusztus hó 30. napján felhajtott 349 darab, 1899. évi augusztus 30. napján elszállított 369 darab, 1899. augusztus 31. napjára maradt készletben 40.642 darab.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. — Budapest, augusztus 31.

Az időjárás helyzet főbb vonásaiban a tegnapival megegyező; a legnyomás minimuma Skócia és Norvégia

között s másfelől Észak-Oroszország fölött van, míg a maximum délnyugaton helyét megtartotta. Olaszország felső része körül is aránylag alacsony a légnyomás.

Az ég európaszerte jobbra felhős; esők nemcsak északnyugaton, hanem a kontinens közepén is voltak. A hőmérséklet eloszlásában nincs lényeges változás.

Hazánkban az idő száraz s most már elég meleg. Kildás. Helyenkint (főleg nyugaton és délen) zivataros esők várhatók a hőmérséklet lényeges változása nélkül.

Viz állás.

Table with columns for location (e.g., Inn, Duna, Pannau, Linz) and water level measurements for different dates (Aug. 21, 20, 21, 20).

Advertisement for 'A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás.' by Irta: SCHENK LIPÓT dr., a bécsi cs. kir. egyetem tanára.

Advertisement for 'Megrendelhető: a Budapesti Napló kiadóhivatalában'.

Advertisement for 'M. kir. államvasutak. Hirdetmény.' regarding train schedules.

Advertisement for 'LINOLEUM' products, including linoleum, linoleum-carpet, and linoleum-putty.

Advertisement for 'BUTOR részletfizetésre!' by Dósa Kálmán.

Advertisement for 'Gummi' (rubber) products, including 'Valódi parisi gyártmány'.

Advertisement for 'Egyévi önkéntesek' and 'Spitz Bernát'.

Advertisement for 'Magyar Könyvtár.' listing various books for sale.

Advertisement for 'TITKOS BETEGSÉGEKET' by Dr. Garai Antal, a doctor specializing in various ailments.

Advertisement for 'Budapesti RÖSER-tanintézet.' a school for children.

Advertisement for 'Salamon Odön' and 'Kocsin és Gyalog' (On horse and on foot).

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ. Szünet.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi szeptember hó 1-én.
Himfy dalai.

Vigjáték 3 felvonásban, egy előjátékkal. Irta: Ber-
 czik Árpád.

Személyek:

Kisfaludy S. Mihályfi	Takács József	Horváth
Kisfaludy K. Dezso	Skublics I.	Náday B.
Özv. Bíró Jó- zsefné	Rákosi Sz.	Fehér György
Szegedy Rózsa	Alszegi I.	Horváth J.
Bay Annuska	Ligeti J.	Gadi József
Rosty Antal	Vizvári	Nagy Pál
Bezeredy K. Pálfi	Nagy Pálné	Vizváriné
Jolán	Geisz	Janka
		Széchi S.

Kezdeté 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi szeptember hó 1-én.
A férj vadászni jár.

Bohózát 3 felvonásban. Irta: Georges Feydeau.
 Fordította: Mihy József.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi szeptember hó 1-én.
A görög rabszolga.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Owen Hall.
 Fordította Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenéjét
 szerzte Sidney Jones.

Személyek:

Antonia	Szelepcsényi	Diomed	Raskó
Iris	Blaha S.	Silvius	Lubinsky
Pomponius	Solymosi	Manlius	Ujvári
Holiodorus	Kovács	Lollius	Várnai
Aspasia	Küry	Curius	Ternyei
Archias	Kenedich	Melanopis	Izsóné

Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi szeptember hó 1-én.
L. Komáromi Mariska asszony felléptével.

Irta: Owen Hall. Fordította Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzte
 Sidney Jones.

Személyek:

Reginald	Beóthy	Bolton	Garai
Bronville	Palásthy	Yun-Csi	Sziklai
Cunningham	Odry	Imári márk	Boross
Grimston	Kardos	Mimóza, géza	Vlász Gíz.
Downey	Simon	Molly Seamore	Szalóczy

Kezdeté 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYIRAI SZÍNHÁZ.

a Kriksztiavárosban.
 Péntek, 1899. évi szeptember hó 1-én.
E 16 s z ó r:

A beszélő kut.
 Látványos nagy operette 3 felvonásban.
 Kezdeté 7 órákor.

VÁROSLIGETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi szeptember hó 1-én.
Dreyfus, az Ördögziget áldozata.

Alkalmi szenzációs színmű hét képből, hiteles ad-
 tok nyomán írta Deréki Antal.

Személyek:

D'Arras	Hadady	Patty	ifj. Polgár
Walsin	Keszler	D'Abbeville	Arkossy
Picquart	Bihari	Henry	Sajó
Dreyfus	Hidvégi	Lucie	Föld Irén
	Mohrenheim	Fehérvári.	

Kezdeté 7 órákor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Ó-Budán.
 Péntek, 1899. évi szeptember hó 1-én.
Sulamit, Jeruzsálem leánya.

Kelati opera 4 felvonásban, 7 képből. Irta: Goldfa-
 den Dávid. Zenéjét szerzte: Dávidsohn Emánel.

Személyek:

Monaoh,	Radó S.	Abigail	Kápolnai
Sulamit	Kövessyné	Zigitang	Tukoray
Absolon	Brezkóvy	Ezriel	Tarján

Kezdeté 7 1/2 órákor.

Ős-Budavára.

Ma pénteken, 1899. évi szeptember hó 1-én.
Uj műsor. Uj

Camille Ober világhírű transz-
 formációs énekes és táncosnő.

Lios Alfa a légitrapéz-művésznő.
Gaspard-Newa a legügyesebb francia
 duettisták.

The Roberts original american ec-
 centricus.

Ganivet párisi komikus.

Hermana Castagna elsőrangú zenebohócok.

**A 10 órai variété előadásban meg-
 előzőleg 8 óráig kezdve**

Operette, ballet, vigjáték.
 A 8 és fél 9 órai színi előadásokhoz páholy és zárt-
 székek ingyen.

**Belépődíj este 7 óráig 30 krajcár,
 azután 50 kr.**

Mérsékelt áru belépőjegyek a dohánytűz-
 dékben kaphatók.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlió.

A mulató 16 fokra szellőztetve van.
 Kezdeté 1/9 órákor, vége 12 órákor.

**Ma először az egész uj szenzációs
 szeptemberi műsor.**

Mr. Fred Hermann
 Jongleur akrobata a legjobb a maga
 nemében.

Mdlle Marcelly
 francia excentrikus énekesnő.

Constanzesky csoport

5 személy: kéz, fejtípodák és ika-
 riai játék, az eredeti Barrison nővé-
 rek (Inga és Gertrud) angol énekes
 táncosnők a Koldusnők duettel,
 Mr. Jean és Md. Emmy Crasse hang-
 szer-utánzók. Mdlle La belle Berley
 nemzetközi chanteuse. Les Soeurs
 Smart Cyclists Mondaines. Olly—Joly
 k. a. excentrikus énekesnő, ugymint
 az ujonnan szerződött magyar és
 német opera és bohózát társulat.

A mulató összes villamos világítását
 saját gépei eszközlik, a gépeket Wüs-
 te és Rupprecht gépgyárosok készí-
 tették.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A.
 nagy dohánytűzsdéjében Károly-kört 26.

FOLIES CAPRICE

VI. Révay-utca 18. sz.

Die Champagnernymphe.

Leitner H.-161.

9 órákor. Ezt megelőzi: 9 órákor.

Szenzációs ujdonság!

Csendélet az államfogházban.

Eredeti énekes bohózát. Irta egy államfogoly. Zené-
 jét szerzte Kmoch A. Rendező Rott S.

„Les Esperanza“ chant, musique et
 danse espagnole.

CIRCUS HENRY

Igazgató és tu-
 lajdonos
 Koschke Henrik

a városligeti állatkertben.
Ma pénteken, szeptember 1-én
 este fél 8 órákor

high-life est

a legjobb társaság találkozó-helye. — Első fellépte
 „THE CORNELLS“ excentrikus zenebohócoknak,
 továbbá STEFANIE k. a. jockey-lovasnőnek, Mrs.
 LOYAL jongleurök, Henry igazg. kitűnően idomított
 lovaival és JONNY-val, a csodaelefántal.

Másodszor:
A vörös malom (Moulin rouge)
Párisban.

nagy humorisztikus ballet két felvonásban, komikus
 felvonásokkal. Holnap szombaton este 1/28 órákor
nagy előadás.

Vasárnap 2 előadás 4 és 1/28 órákor

Constantin

az óriás

2 méter 48 cm. magas, 170 kg. nehéz, 19 éves a
 mai naptól kezdve nem az állatkertben,
 hanem a

kerepesi-ut 63. szám alatt

látható reggel 9-től este 10-ig.

de csak rövid ideig
Belépő-díj 10 kr.

Major I. Gyula

zene- és énekakadémiája

VII. Akácfa-utca 63. és V. Váci-kört 42.

Negyedik évfolyam.

Beiratások mindkét helyen naponta.

XIV. évfolyam. **Magyar Zeneiskola.** XIV.
 évfolyam.

VII. ker., Dobány-utca 2. sz. II. emelet.

(Károly-kört és Dob-utca sarkok).

Beiratási díj az előkészítő és a négy rendes osz-
 tályba 3 forint. Havi tandíj: 4 forint.

Beiratási díj a kiművelési-, szinpadí és ének-osztá-
 lyokba 5 frt. Havi tandíj 7 frt. — Az ének tanszak
 szinpadra képzéssel egyúttal havi 10 frt. Fűtés és
 világításért egész évre 2 frt fizetendő.

Beiratkozhatni naponként d. u. 3—5-ig. Felmentés szá-
 mára külön esti tanfolyam. Tájékoztató értesítő ki-
 vánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Schnöller Lajos, székelyfő. Káldy Gyula, a m. kir. opera
 tanár, igazgató.

igazgatója, elnök.

Zongora

termeinkben

Kossuth Lajos-utca 22.

(Károly-kört sarkán.)
 Zenepalota.

a legjobb zongorák
 hírv

Állandó dús választékban

ERARD

hires párisi és londoni zongoragyár (szállítója az an-
 gol királynőnek és az egész királyi családnak)

egyedüli képviselője

valamint a

FEURICH
 (a szász király udv. száll-
 ítója)

világhíri zongoráknak

mely gyártmány minden
 más zongorát messzeszül-
 szárnyal — kizárólagos
 képviselője.

Sternberg Armin
 és Testv.

hangszer-gyár
 cs. és kir. udv. szállítók

Zongora-termek:
 Kossuth Lajos-utca 22. sz.
 (Károly-kört sarkok).

Zenepalota

Altenburger János

m. kir. operaházi tag

budapesti zeneconservatoriumában

Erzsébet-kört 4. szám.

A beiratások augusztus hó 26-tól naponta 10—12 és
 délután 3—6 óráig eszközölhetők, zongora, hegedű, cim-
 balom, citera és az összes vonós és fuvó hangszerekre.

Beiratási díj 2 frt. Tandíj 5 frt.

A fehérneműk tisztításra
 saját kocsijánkon háztól
 elvitetnek és haza is száll-
 ítattatnak költségmentesen.

Budapest
 egyedüli
 szakszerű intézete.

Saját var-
 roda a fe-
 hérneműk kijavítására.

„Hattyu“

gőzmosoda és

művasaló-intézet

Budapest, VII., Óvoda-utca 19.

Elvállal legszebb kivitelre fehér-
 nemű mosást és vasalást **magá-
 nosok, szállodások, kávékók,
 vendéglősök és üzletek** részére.

A. n. é. közönség szives pártfogá-
 sáért esd

Sebestyén és Társa

Telefon: „Hattyu-mosoda.“

Vidéki megrendelések
 pontosan és lelkimere-
 tetesen eszközöltetnek.

A mosás minden kém.
 vegyszerek nélkül tör-
 ténik.

Most jelent meg!

Jukker-
 leány.

Irta
**PEKÁR
 GYULA.**

Ára 1 kft 50 kr.

Megrendel-
 hető: a
 „Budapesti
 Napló“ kiadó-
 hivatalában.
 Budapest,
 József-kört
 18. szám.

Metternich herceg-féle

Richard forrás.

Legjobb asztali víz a világon. Gyógyhely és
 acélfürdő Königsward, Csehország.

Magyarországi főraktár:
 Budapest, VIII., József-kört 9. sz.

A kőbányai Királysörfőző

Goliát Malátasöre

Gyógyhatása mellett a legkellemebb üdítő ital.
 Ajánlások: Dr. Korányi, Dr. Kétyl budapesti,
 és Dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár uraktól.

Ez a legszebb, leg-
 olcsóbb a legkedvel-
 tebb **ALKALMI**

ajándék.

Videkre postai bermentes
 küldéssel 1 frt 60 kr., ha
 ez összeg előre kifizetett.
 Kapható a „BUDAPESTI
 NAPLÓ“ kiadóhivatalában

Kiss József
 összes költeményei.

Első teljes kiadás, mely a
 Jehova és mese a varrógép-
 ről című hosszabb költe-
 ményeket is tartalmazza.
 Ára a költő aorközelével dí-
 szes vászonkötésben 1 frt
 50 krajcár.

Stahel és Lenner

trieurgyár,

Budapest,

V., Katona József-utca 8. sz.

Ajánljuk
trieurjeinket

minden gabona
 tisztítására.

5 kiló nyerstermény
 beküldése mellett
 speciális

trieur

készítünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal
 cserélünk. Kívánatra képes árjegyzékkel bérmentve
 szolgálunk. Jutalék mellett szolid elárusítók alkal-
 mazást nyerhetnek.

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

nyomtatás-hivatalában Budapesten, Andrásy-ut 21-ik sz. a. megjelent és a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi minisztérium által engedélyezett

gimnáziumi és reáliskolai tankönyvek.

Magyar nyelv

Magyar nyelv tan. mondattani alapon. Deme K.-tól az I.-II. o. sz. 4. kiad. 60 kr.
 Rendszeres magyar nyelv tan. és hangsúlyos verselés, Deme K.-tól, a III. o. sz. 3. kiad. 50 kr.
 Ködszeres magyar nyelv tan. az I. osztály számára Dr. Gulyás Istvántól 48 kr.
 Ugyanaz a II. oszt. számára.
 Rendszeres magyar nyelv tan. Dr. Gulyás Istvántól 1 frt, kötet 20 kr.
 Magyar nyelv tan. Dr. Halász Ign.-tól I. 40 kr., kötet 60 kr. II. 40 kr., 60 kr.
 Rendszeres magyar nyelv tan. Dr. Halász I.-tól. 60 kr. kötet 80 kr.

Magyar nyelv és olvasókönyv az I.-II. oszt. szám.
 Dr. Horváth Cyrilltól. 1 frt 80 kr.
 Magyar nyelv tan. Inácz Gáboról, átdolgozta Barabás Róbert, 29. kiadás, az I., II. és III. oszt. számára 1 frt.
 Magyar nyelv tan. Imre Sándortól, átdolgozta Dr. Balassa József 80 kr.
 Magyar nyelv tan. Mártony Márton és Dr. Wesszely Ödöntől. 2. kiadás. 80 kr.
 Rendszeres magyar nyelv tan. Dr. Wesszely Ödöntől, 60 kr.
 Magyar olvasókönyv. Dr. Badics Ferencről, I. kötet 16 ábrával, 3. kiadás 1 frt, kötet 20 kr.
 Ugyanaz II. kötet 18 ábrával 1 frt 20 kr., kötet 1 frt 40 kr.
 Ugyanaz III. kötet 28 ábr. 1 frt 20 kr., kötet 1 frt 40 kr.
 Magyar olvasókönyv. Tomor Ferenc és Dr. Várady Antaltól, az I. o. szám. 8. kiad. 90 kr.
 Ugyanaz a II. oszt. számára 5. kiadás 1 frt.
 Ugyanaz a III. oszt. számára 6. kiadás 1 frt 20 kr.
 Irálytan. 4. kiadás. Dr. Koltai Virgiltől, a IV. oszt. számára 1 frt 20 kr.
 Szerkesztés tan. Dr. Koltai Virgiltől. II. kiadás, az V. oszt. számára 1 frt 30 kr.
 Stilisztika. Dr. Négyesy Lászlótól, 2. kiad. 1 frt 20 kr., kötet 1 frt 40 kr.
 Szerkesztés tan. Dr. Négyesy Lászlótól, 1 frt 30 kr., kötet 1 frt 50 kr.
 Rhetorika és retorikai olvasók. Dr. Riedl Gr.-tól 3. kiadás 1 frt 30 kr.
 Poetika és poetikai olvasókönyv. Dr. Riedl Fr.-tól. 3. kiad. 1 frt 40 kr.
 Magyar verstan. Bekacs Ignációl a IV.-VIII. o. sz. (Segédkönyv) 60 kr., kötet 80 kr.
 Költői olvasmányok. Románcok, balladák és lírai költemények, elméleti bevezetéssel, rendszeres verstanal és magyarázatokkal, Toncs Gusztáv és Loós Istvántól 1 frt 20 kr.
 Magyar helyesírás szabályai, összeállította Hoffmann Mór (Segédkönyv) 20 kr.
 Parainesis. Kölesey Ferencről 40 kr.
 Német nyelv tan. Felsmann J.-tól, 4. kiadás 90 kr.
 Német nyelv tan. I. Endrei A.-tól 1 frt, kötet 1 frt 20 kr.
 Ugyanaz II. rész. 1 frt 20 kr., kötet 1 frt 40 kr.
 Rendszeres német nyelv tan. középisk. számára Irta Grets József, átdolgozta Dr. Schnabl Róbert 3. kiad. 1 frt.
 Gyakorlati német nyelv tan. Ney F.-tól. I. r. ára 1 frt, II. r. 90 kr., mindkét rész egybekötve 1 frt 80 kr.
 Német olvasókönyv. Felsmann J.-tól, gimnásiumok és reáliskolák számára
 I. rész 18. kiadás 80 kr.
 II. " 10. " 90 kr.
 III. " 6. " 90 kr.
 IV. " 5. " 1 frt
 Német olvasókönyv. középisk. szám. Dr. Heinrich G.-tól:
 I. rész 5. kiadás 90 kr.
 II. " 3. " 1 frt
 III. " 2. " 1 frt
 Német tan- és olvasókönyv. Dr. Heinrich G.-tól:
 I. rész 6. kiadás, az V. oszt. számára 1 frt 40 kr.
 II. " 9. " a VI. " 1 frt 40 kr.
 III. " 5. " a VII. és VIII. o. sz. 1 frt 80 kr.
 Német olvasókönyv. Dr. Katona L.-tól, gimnásiumi III. o. számára 1 frt
 Német olvasókönyv. Dr. Katona L.-tól, gimnásiumi IV. o. számára 1 frt 20 frt
 Német stílusgyakorlatok. Endrey Á.-tól. 3. kiad. 1 frt 20 kr.
 Deutsche Stilübungen. Endrei és Bournaztól. Endrei Stílusgyakorlatok fordítása tanárok számára 1 frt 60 kr.
 (Ezen kules csak a kiadóhivatalban kapható és tanulónak nem adatik el.)
 A német helyesírás. Szabályok és szójegyzék, Dr. Kemény Ferencről 25 kr.
 Német írók iskolai tára.
 I. Goethe, Hermann und Dorothea. Magy. Dr. Harrach J., a VII. osztály számára, 2. kiadás 30 kr.
 II. Herder. Dr. Cid. Magy. Hoffmann Fr. a VI. oszt. számára 50 kr.
 III. Goethe. Iphigenie auf Tauris. Magy. Dr. Haraszti Gy., a VII. osztály számára 30 kr.
 IV. Schiller. Die Jungfrau von Orleans. Magyarazta Dr. Bauer Simon. A VII. és VIII. o. szám. 50 kr.
 V. Hebel. Schatzkästlein. Magy. Bartos Fülöp 30 kr.

Francia nyelv

Francia nyelv tan. a felsőbb osztályok számára. Dr. Kemény Ferenc közreműködésével Kilmó Mihálytól. (Segédkönyv.) 60 kr., kötet 80 kr.
 Francia nyelv tan. és olvasókönyv. Mébold Frigyes és Ujvári Bélától, kezdők számára 90 kr., kötet 1 frt 10 kr.
 Ugyanaz haladóknak számára 1 frt, kötet 1 frt 20 kr.
 Francia nyelv tan. Noel K.-tól. 10. kiadás, átdolgozta Bartos F. és dr. Chovanosák J., I. r., 1 frt, kötet 1 frt 20 kr.
 II. rész, 7. kiadás 1 frt, kötet 1 frt 20 kr.
 Kis francia nyelv tan. Irta Theisz Gy., 80 kr. kötet 1 frt
 Petite Gram. Française. Theisz Gyulától, 80 kr. kötet 1 frt
 Latin nyelv tan. I. Alaktan. Dr. Csengery Jánostól, 70 kr. kötet 1 frt.
 Latin nyelv tan. II. Mondattan. Dr. Csengery Jánostól 90 kr., kötet 1 frt 10 kr.
 Latin olvasó- és gyakorlókönyv az I.-II. o. sz. Dr. Csengery Jánostól. 1 frt 20 kr., kötet 1 frt 40 kr.
 Ugyanaz a III. o. számára 1 frt, kötet 1 frt 20 kr.
 Rövid latin nyelv tan. Dávid Istvántól. 90 kr., kötet 1 frt 10 kr.
 Rövid latin olvasó- és gyakorlókönyv az I.-II. o. szám. 1 frt. kötet 1 frt 20 kr.
 Ugyanaz a III.-IV. o. számára. (Sajtó alatt).
 Latin nyelv tan. Dr. Némethy Géza és Dr. Pozder KÁ. rolytól. 80 kr.
 Kiseb latin nyelv tan. Schultz F. és Dávid I.-tól. 9. kiad. 1 frt 20 kr.
 Latin olvasó- és gyakorlókönyv. Dávid Istvántól, Schultz Dávid latin nyelv tan.ához. 9. kiadás, I. rész 90 kr., II. rész 50 kr.
 Latin olvasókönyv. Dávid Istvántól. Livius, Ovidius Phaedrus műveiből és más költők gnomáiból. 6. kiad. 1 frt

Latin nyelv

Latin nyelv tan. I. Alaktan. Szepeffi Imre—Dr. Tóth Györgytől. 14. kiadás. 1 frt 20 kr.
 Latin nyelv tan. II. Mondattan. Szepeffi Imre—Dr. Tóth Györgytől. 14. kiadás. 1 frt 60 kr.
 Gyakorló- és olvasókönyv Szepeffi latin alaktanhoz. Szerkesztette: dr. Tóth György. 1 frt 20 kr.
 Latin olvasókönyv a III.-IV. oszt. szám. Szerkesztette dr. Tóth György. 70 kr.
 Betűrendes szórajstrom. Dávid Istvántól. 3. kiad. 44 kr.
 Magyar-latin szótár. Veress I.-tól 2. kiad. 1 frt 80 kr. kötet 1 frt 10 kr.
 Latin-magyar szótár. Veress I.-tól. 2. kiad. 1 frt 80 kr. kötet 2 frt 10 kr.
 A két rész egy vászonkötésben 4 frt.
 Görög nyelv tan. (alaktan és mondattan). Curtius—Ábelől, átdolgozta dr. Pozder Károly. 3. kiadás. 1 frt 60 kr.
 Görög elemi és olvasókönyv. Schenk K.—Ábel J.-tól átdolgozta dr. Pozder Károly. 3. kiad. 1 frt 40 kr.
 Görög magyar és magyar-görög szótár. Lévy J.—Vida A.-tól, két rész, 2. kiadás, egy-egy rész 1 frt 80 kr., kötet 2 frt 10 kr.
 A két rész egybekötve 4 frt.

Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum in usum scholarum edita curante Aemilio Thewrewk de Ponor.
 (A külföldön megjelent szövegkiadások helyett szives használatra ajánlva.)
 Ciceronis. Orationes selectae XIII. edidit St. Dávid 80 kr.
 — Epistolae ed J. Csengery 70 kr.
 — De finibus Bonorum et Malorum edidit G. Némethy 60 kr.
 Cicerone de officiis. Libri tres ed J. Csengery 48 kr.
 Morali Flacii. Carmina ed. C. Pozder 80 kr.
 Livius. Ab urbe condita Libri ed. St. Dávid, Vol. I. Lib. XX.—XXXV. 80 kr.
 Livius. Vol. II. Lib. XXVI.—XXX. ed. St. Dávid 80 kr.
 Sallusti Bellum Catilinae, et Bellum Jugurthinum edidit G. Pez. 40 kr.
 Sophocles Antigone ed. G. Kassay 30 kr.
 Taciti ab excessu divi Augusti. Annalium Lib. 1—6 ed. G. Némethy 65 kr.
 Vergili Maronis Aeneis. Ed. G. Némethy 80 kr.

Görög és latin remekírók szövegkiadásai magyar jegyzetekkel.
 Anthologia latina. Magyarazta Dávid I. és Pozder K. 2. kiadás 1 frt
 Caesar de bello Gallico. Magy. Gyurits Á. I. 70. kr., II. 60 kr., III. 60 kr.
 Cicerone orationes I. Sergius Catilina elleni 4 beszéd. Magy. Gyurits Á., 3. kiadás 50 kr.
 Cicerone 3. beszéde. Pro S. Roscio Amerino. De imp. Pompei és pro B. Licinio Archia poeta. Magyarazta Dr. Köpésdy Sándor, 4. kiad. 90 kr.
 Cicerone vá. levelei. Magy. Dr. Köpésdy S., 3. kiad. 84 kr.
 Cicerone Cato maior. Magy. Dr. Heinrich Gusztáv 60 kr.
 Cicerone Laelius. Magy. Dr. Heinrich Gusztáv 60 kr.
 Herodotus műveiből való szemelvények. Magyarazta Dávid István. 3. kiadás 90 kr.
 Homer Odüsszeája. Magy. Veress I. I. füz., 1—3. ének. 90 kr.
 Ugyanaz. Magy. Veress Ignáci, II. füz., 4—6. ének 70 kr.
 Homer Illiás. Magyar jegyzetekkel Veress Ignációl I. füz. 1—3. ének 90 kr.
 Ugyanaz II. füz., 4—6. ének 90 kr.
 Horác ódái. Nauc műve után értelmezi Gyurits Antal. I. füz., 60 kr.
 T. Livii ab urbe condita partes selectae. Magyarazta Iványi I. 2. kiadás 70 kr.
 T. Livii ab urbe condita libri XXI—XXII. Magyarazta Iványi és Vebel 1 frt
 Ovidius vá. költeményei. Szótárral ellátta Veress I. 3-ik kiadás 1 frt 20 kr.
 Plato Socrates védelme és Critója. Magy. Horváth Zs. 2. kiadás 60 kr.
 Plautus Captivus. Magy. Gerevics Gusztáv 84 kr.
 Fabi Quintilianus institutionis oratoriae. Magy. Holub M. 60 kr.
 Sallusti Crispi Catilinae. Magyarazta Holub Mátyas után Kempf J. 60 kr.
 Sallusti Crispi Jugurtha. Magyarazta Holub Mátyas után Kempf J. 70 kr.
 Tacitus Germániaja Magy. Ring Mihály 40 kr.
 Tacitus műveiből való szemelvények. Magy. Dávid I. és Pozder K. 1 frt.
 Vergilius Aeneis. Magy. Veress I. I. füz., 1—3. ének. 2. kiadás 80 kr.
 Ugyanaz II. füz., 4—6. ének 80 kr.
 Chrestomatia Xenophen Cyropaediaja. Anabasis és Sokrates nevezetességeiből. Magy. Schenk K., fordította Elischer József 1 frt 50 kr.

Cicerone orationes selectae. Ed. H. Nohl. Vol. I. Oratio pro Sex. Roscio Amerino. Szövegkiadás 20 kr.
 Homerii Iliadis Carmina. Ed. A. Pzsch. Pars. pr. Lib. I.—XII. Szövegkiadás 80 kr.
 Horatii Flacii Carmina. Ed. M. Petschenig. Szövegkiadás. 84 kr.
 T. Livii ab urbe condita libri. Ed. Zingerle. Pars III. Lib. XXI—XXV. Szövegkiadás 82 kr.
 Ovidii Wasonis Carmina Selecta. Ed. S. Sedmayer. Szövegkiadás 54 kr.
 Platonis Apologia et Critó. Ed. I. Kral. Accedunt Phaedonius. C. LXIV.—LXVII. Szövegkiadás 28 kr.
 Sallusti Crispi Bellum Catilinae Bellum Jugurthinum. Ed. A. Scheindler. Szövegkiadás 66 kr.
 Sophocles Antigone Ed. Fr. Schubert. Szövegkiadás 28 kr.

Magyar irodalmi olvasmányok a görög nyelv pötiásául.
 dr. Janosó Benedekről I. kötet 2. kiadás 80 kr.
 II. kötet 1 frt 40 kr.
 III. kötet 1 frt 40 kr.
 IV. kötet 1 frt 40 kr.

Magyar olvasmányok a gymnasium V. osztály számára.
 Endrői Sándortól, kötet 1 frt.
 Ugyanaz a VI. oszt. számára, kötet 1 frt.
 Szemelvények Thukydidesből. Fordította dr. Szilasi Mór, kötet 1 frt 60 kr.
 Összefüggő részek Thukydides műveiből. Ford. dr. Hegedűs I. 1 frt 50 kr.
 Homeros Illiás, fordította Kempf József, kötet 1 frt 60 kr.
 Homeros Odüsszeája, ford. Kempf József, kötet 1 frt 60 kr.
 Euripidesz Iphigenia Aulisban. Fordította dr. Radó Antal 60 kr.

Római irodalomtörténet. Leffler Sámueltól 1 frt 20 kr.
 Római régiségek és a római irodalomtörténet vázlat. Wagnier József és dr. Horváth Balázstól 1 frt 40 kr., kötet 1 frt 80 kr.

Görög állami régiségek a gymnasiumok V. oszt. szám.
 Szerlemlhegyi Tivadartól, kötet 68 kr.
 Görög hitéleti- és magánrégiségek a gymnasiumok VI. o. szám, Szerlemlhegyi Tivadartól, kötet 1 frt 20 kr.

Földrajz a középiskolák I. osztály számára, írta dr. Brózik Károly 60 kr.
 Egyetemes földrajz tankönyv. Dr. Cherven F.—Sohnéider J.-tól. középiskolák sz. I. rész, 5. kiadás 80 kr.
 Ugyanaz II. rész, 5. kiadás 80 kr.
 Az osztrák-magyar monarchia földrajza. Dr. Cherven F.-tól, 6. kiadás a IV. osztály számára 70 kr.
 Az osztrák-magyar monarchia földrajza Csuday J.-tól, 5. kiadás 50 kr.
 Földrajz a középiskolák I. oszt. számára, írta dr. Demkó Kálmán 80 kr.
 Földrajz I. rész, Körösi Albintól. Középiskolák I. osztály számára. 3. kiadás. Füzve 70, kötet 90 kr.
 Földrajz II. rész, Körösi Albintól. Gymnasiumok II. oszt. sz., 150 képpel. 2. kiad., 1 frt 20 kr., kötet 1 frt 40 kr.
 Földrajz a középisk. I. o. sz., írta Lasz Samu 1 frt
 Földrajz a középiskolák I. oszt. számára, Löczy Lajos utmutatása szerint, írta Vitális István
 Európa államainak rövid ismertetése, az osztrák-magyar monarchia kivételével, Schneider J.-tól, IV. oszt. számára. 3. kiadás 24 kr.
 Atlasz Lange H.—Dr. Cherven Fl.-tól. 16. kiadás, 37 színezett lapon, 80 kr., kötet 1 frt
 Magyarország térképe. Hatsék I.-tól 20 kr.
 Magyarország hely- és vízrajzi térképe. Szerkesztéi Pokorny Tódor. Mérték=1:800.000 50 kr.
 Az osztrák-magyar moa. térképek. Hatsék I.-tól 2. k. 20 kr. dombornyomású térkép, 20 kr.

Fizika és fizikai földrajz. Dr. Schmidt Ágostól. 9. kiadás, a III. osztály számára 90 kr.
 Természettan. Dr. Schmidt Ágostól, a VII—VIII. osztály számára, 195 ábrával. 2 frt
 A chemia elemi. Dr. Hankó V. és Dr. Sztéryny H.-tól, a IV. oszt. számára. 2. kiadás, 53 ábrával 30 kr.
 Számítan a középiskolák I. osztály számára. Arany Dániel és Szijártó Miksától 75 kr.
 Számítan. Mocnik F.—Dr. Schmidt Á.-tól, a középiskolák I—III. oszt. számára, 25., a koronaérték sz. áldoi. kiadás 1 frt 20 kr.
 Számítan a középiskolák I—III. oszt. számára, Dr. Suták Józseftől 1 frt 20 kr. Vázonkötésben 1 frt 50 kr.
 Algebra. Mocnik F.—Dr. Schmidt Á.-tól, 10. kiadás, a IV.—VIII. oszt. számára 1 frt 60 kr.
 Arányszámok. Mocnik F.—Dr. Szabóky A.-tól 2. kiad. 1 frt
 Az elemi mennyiség tan. Dr. Schmidt Á.-tól 40 kr.
 Rajzoló geometria. Dr. Hornischoek Henrikől, középiskolák I. Egy színyomott lappal, 4 tábl. és 137 ábrával 1 frt 10 kr., kötet 1 frt 40 kr.
 Ugyanaz II. 5 színes táblával és 86 ábrával 1 frt, kötet 1 frt 20 kr.
 Ugyanaz III. 176 ábrával és 4 színes táblával 1 frt, kötet 1 frt 20 kr.
 Ugyanaz IV. 6 színyomatu táblával és 113 ábrával 90 kr., kötet 1 frt 10 kr.
 Rajzoló geometria. Kreybig Lajostól. I. 3. táblával és 148 ábrával 70 kr.
 Rajzoló geometria. Mendlik F. és Dr. Schmidt Á.-tól I. és II. o. szám. 3-ik kiad., 8 tábl., 75 ábr. 1 frt 20 kr.
 Rajzoló geometria. Mendlik F. és Dr. Schmidt Á.-tól III., IV. rész a gym. III. és IV. o. szám., 2. kiadás. 82 ábr. 1 frt.
 Geometria felsőbb oszt. szám., Mocnik—Schmidtől 2 frt.
 Vezérfonal a mértani szabadekzi rajzolásban, reálisk. számára Schröder K.-tól, az I. és II. oszt. számára 2 frt.
 Mértani szerkesztés tan. reálisk. szám. Schröder K.-tól 2 frt.
 Mértan középiskolák felsőbb osztályai számára, írta Ábel Károly, I. r. 1 frt 40 kr.
 Ugyanaz II. rész. 1 frt 60 kr.

Magyarország története, a III. oszt. számára. Dr. Baróti L.—Dr. Csenki D.-tól, 5. kiadás, 2 színes, 1 fekete térképpel és 56 képpel, 1 frt, kötet 1 frt 20 kr.
 A magyarok történelme. a III. oszt. számára. Csuday Jenőtől, 2. kiadás. 80 kr.
 Magyarország története felsőbb osztályok számára Király Páltól. 1 frt 80 kr.
 Magyarország története. Tankó Jánostól, 4. kiadás, a III. osztály számára 1 frt.
 Magyarország történelme. Visontay J.-tól, 4. kiadás, a III. oszt. számára 1 frt.
 Világtörténelem. Csuday Jenőtől I. kötet 1 frt.
 II. kötet 1 frt 20 kr.
 III. kötet 1 frt 40 kr.
 IV. kötet 70 kr.
 Világtörténet, Szögyény Jánostól, I. rész. Ó-kor 1 frt.
 II. rész. Középkor 1 frt.
 III. rész. Újkor 1 frt.

Világtörténelem, Vaszary Kolostól:
 I. kötet. Ó-kor, 9-ik kiadás, a IV. oszt. számára, 4 színes történelmi térképpel, 1 fönnyomatu képpel és 27 ábrával 1 frt 30 kr.
 II. kötet. Ó-kor. (3. korszak). Középkor. 7. kiadás, az V. oszt. számára 77 ábr., 4 színes térk. 1 frt 50 kr.
 III. kötet. Új-kor. 5. kiadás, a VI. oszt. számára 40 művelődéstörténeti ábrával 1 frt 50 kr.

Állat- és növénytan. Báthory Nándortól, a középisk. szám. I. kötet az I. oszt. szám., 8 kiadás, füzve 1 frt 80 kr., kötet 1 frt 40 kr.
 II. kötet a II. oszt. szám., 2. kiadás, füzve 1 frt 20 kr., kötet 1 frt 40 kr.
 Természettan a középiskolák I. oszt. számára. Az új középiskolai tanterv szerint, írta Körösi Albin. Ára füzve 90 kr., kötet 1 frt 10 kr.
 Természettan a középiskolák I. oszt. szám. Az új középiskolai tanterv szerint. Irta Dr. Sztéryny Hugó, 80 kr., kötet 1 frt 10 kr.
 Állattan. Báthory Nándortól. A középiskolák felső oszt. használatára. 6 színyomatu táblával és 294 ábrával 2 frt, kötet 2 frt 20 kr.
 Növénytan. Dr. Sztéryny Hugótól a középiskolák felső oszt. számára. 2. kiadás, 1 színes melléklettel és 189 rézben színes ábrával. 1 frt 50 kr., kötet 1 frt 70 kr.
 Ásványtan. Dr. Sztéryny H.-tól, a gymnasium IV. oszt. számára, 2. kiadás, 1 frt 20 kr., kötet 1 frt 40 kr.

Rajz Stillerl rajzmaték. Balló E.-tól 1 frt 50 kr.

Minden sző egyszeri beiktatása... botikból 2 kr. Cimmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levelbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számlát a kiadóhivatallal mindig közölni kell

APRÓHIRDETÉSEK és ELŐFIZETÉSEK felvételnek a

BUDAPESTI NAPLÓ

részére a kiadóhivatalban József-körút 18.,

valamint a következő dohányszékhelyben:

Breuer nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkon.

Nemesek-féle tőzsde Peltő-tér.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagy-tőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 35.

Menyecske 24.

Mely vívmány! Oh asszonyom nem képzeli mily boldogdá telt kijelentésével, hogy én bármely irányban is hatni tudok valakire. Nem tűnt föl bosszas hallgatása...

30 frtért

adok teljes ellátást (kifűtő reggeli, ebéd, vacsora) és küllőbejárta utcai szobát fürdőszobával két intelligens urnak vagy hölgynek egyenként, szeptember 15-től kezdve. Rendes kiszolgálás biztosítva. Cim a kiadóhivatalban. 2496

Egy nagy

elegánsan burtozott garçon lakás, mely áll két utcai szoba (szalon, hálószoba) és fürdőszobából, külön lépcsőházból a felmenet. Egy gyermektelen úri házaspárnál egy vagy két ur részére azonnal kiadó. Tudositást itt a kiadóhivatalban. 4846

Balesetbiztosítás.

Ügyes, a baleset rizikójában jártas urak főképpen próbaidő után fix fizetéssel s napidíjjal felvételnek. A szakmában nem járta-sok kellőgőbeiktatásnak. Vidéki főügynökök az ország minden részéről előnyös feltételek mellett keresetnek. Bővebb felvilágosítást ad a Bajor jelzőlog s pénz-váltóbank, Váci-utca 2. sz., II. emelet.

Hölgyek figyelmebe.

Dívtos ruha-szövet és selem-szövet maradványok hallatlan olcsó áron! Csak rövid ideig! Budapest, Csillag, VI., Új-utca 34. ajtó 28. Megrendelések vidékre utánvét mellett.

Csemege szálló

5 kilós postaköz rakban 1.46 - 1.70 és 1.96, valamint nemes fajú gyümölcsök: őszibarack, körte, dinnye stb. megrendelhető Tomcsányi Gyulánál Budapest, József-körút 41. Telefon 60-77. 4825

Szép kisebb és nagyobb lakások

augusztus-kiadó. Nagy-dófa-utca 15 és Nyár-utca 18 sz. keresztljáró házban. Ugyanúgy két lóra való istállóberendezés eladó és pinchehelyiség kiadó. 4826

Könyvkötés

leányok azonnal felvételnek. Cim a kiadóhivatalban. 2498

Szülők figyelmébe.

Két gimnáziumot vagy polgári iskolát végzett fiú tanulókat felvételnek biztos jövőjü művészeti pályára.

Legjobb torta

a Megay Bohém tortája kapható minden előkelő csemege-üzletben, ára 1 frt 25 kr.

Másodéves,

egyetemi tanulmányait igazolmányosan végző izr. foghallgató, bármilyenü szolgalkozás keres. Rendkívül hálás lenne, ha alkalmaztatás mellett egyetemi előadásokat is hallgathatna. Szives ajánlatokat „Szorgalmas” alatt a kiadóhivatalba kér. 2500

Találmányok,

szabadalmazatlanok is. külföldi vállalat részére beszerzetnek. Cim a kiadóhivatalban. 2498

Elegánsan

burtozott utcai szoba I. emelet, közvetlen az Andrássy-ut közelében 1-2 ur vagy hölgy részére azonnal kiadó. Esetleg teljes ellátás is kapható jutányos árban. Cim a kiadóhivatalban. 2499

Lakást és ellátást

keres fővárosi tanítónő. Ajánlatok „Kellemes Otthon” címen e laphoz kéretnek. 2477

1-2 gyermek

tanítását előkelő családnál elvállal fővárosi tanítónő, lakás és ellátással. Ajánlatok kéretnek „Tanítónő” címen e laphoz. 2476

30 frtért

adok teljes ellátást (kifűtő reggeli, ebéd, vacsora) és küllőbejárta utcai szobát fürdőszobával két intelligens urnak vagy hölgynek egyenként, szeptember 15-től kezdve. Rendes kiszolgálás biztosítva. Cim a kiadóhivatalban. 2496

Egy nagy

elegánsan burtozott garçon lakás, mely áll két utcai szoba (szalon, hálószoba) és fürdőszobából, külön lépcsőházból a felmenet. Egy gyermektelen úri házaspárnál egy vagy két ur részére azonnal kiadó. Tudositást itt a kiadóhivatalban. 4846

Balesetbiztosítás.

Ügyes, a baleset rizikójában jártas urak főképpen próbaidő után fix fizetéssel s napidíjjal felvételnek. A szakmában nem járta-sok kellőgőbeiktatásnak. Vidéki főügynökök az ország minden részéről előnyös feltételek mellett keresetnek. Bővebb felvilágosítást ad a Bajor jelzőlog s pénz-váltóbank, Váci-utca 2. sz., II. emelet.

Hölgyek figyelmebe.

Dívtos ruha-szövet és selem-szövet maradványok hallatlan olcsó áron! Csak rövid ideig! Budapest, Csillag, VI., Új-utca 34. ajtó 28. Megrendelések vidékre utánvét mellett.

Csemege szálló

5 kilós postaköz rakban 1.46 - 1.70 és 1.96, valamint nemes fajú gyümölcsök: őszibarack, körte, dinnye stb. megrendelhető Tomcsányi Gyulánál Budapest, József-körút 41. Telefon 60-77. 4825

Szép kisebb és nagyobb lakások

augusztus-kiadó. Nagy-dófa-utca 15 és Nyár-utca 18 sz. keresztljáró házban. Ugyanúgy két lóra való istállóberendezés eladó és pinchehelyiség kiadó. 4826

Könyvkötés

leányok azonnal felvételnek. Cim a kiadóhivatalban. 2498

Ménesi csemege

szőlő nemesfajú róza, valamint legfinomabb kevert arad-hegy aljai csemegefajok 5 kigrmos postakosarankint bérmetve bármely állomáshoz - 2 frt 30 kr-ért kapható - utánvét mellett Ring Zsigmondnál Aradon.

Köhögésnél,

rekedséknél vegyen 30 kr-ért Réthy-féle pemotefüccukortát.

4 polgári és kereskedelmi

tanfolyamot végző kiaszonny, ki lapkiadóhivatalban alkalmas volt, szerény fizetéssel alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2490

Bonnet keresek,

a ki magyarul s németül folyékonyan beszél. (Videki nagy varnaba.) Levelbeli ajánlközások a Budapesti Napló kiadóhivatalába cimmzendők J. P. jellege alatt. 2491

Kerestetik

három kis gyermek mellé egy felsőbb leányiskola vagy ipariskolába járó kisasszony, tanításért teljes ellátást esetleg kis fizetést is adok. Cim a kiadóhivatalban. 2494

Elárúsítónői

vagy ehhez hasonló foglalkozást elvállal szolid üzletben egy fiatal leány, aki a fehérvarrásba és a szabásban is teljesen járta-s. Tízetési igényei szerények. Cime a Budapesti Napló kiadóhivatalában megduhadó, uyanide intéződnök „B. K.” jellege alatt az esetleges írásbeli megkeresések. 2485

Midervarráshoz

varrólanók, valamint tanuló lányok fizetés mellett felvételnek. Cim a kiadóhivatalban. 2470

Kitűnően végzett,

tanítónő állást keres akár helyben akár vidéken mint nevelőnő, szives megkereséseket „Szorgalmas” címen továbbít a kiadóhivatal. 2462

!!A zsidó ünnepekhez!!

Bak Izrael dr. Imádságos könyv zsidó hajadonoknak, fülsze 1 frt és díszkötésben 1 frt 50 kr, 2 frt és selemkötésben 4 frt-ért kapható a Budapesti Napló kiadóhivatalában. Eladóknek tanítóknakketemes árengedmény.

Fűszerüzlet eladó.

Egy 30 év óta fennálló jó forgalmu fűszerüzlet más vállalat miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2487

Tanoncnak

ajánlközök egy 4 polgári iskolát végzett jó házból való fiú. Cime megduhadó a kiadóhivatalban. 2425

Szülők figyelmébe

Egy fővárosi int-lligens izr. hivatalnok-család elvállal 2-3 tanuló teljes ellátására. Lakás valamennyi tanítéztől közlebebe. Gondos felügyelet és tanulmányok utbaigazítás. Ajánlatok F. A. alatt a kiadóba kéretnek. 2473

Vasalónő

ki igen szépen és jutányosan vasal, elfogad férfi- és női fehérműt vasalására. Cim a kiadóban. 2483

Fénykép készütlék

13-18 cm. állvány. kazetták, kendők és fényfóggal igen olcsón eladó. Cim a kiadóban. 2480

Utcai lakást

keresek a Teréz- vagy Lipótvaros valamelyik főbb utcáján, mely áll négy szobából s megfelelő mellékhelyiségekkel. Azonnali behurcolkodásra alkalmas új ház előnyben részesül. Ajánlatokat „Azonnali” jelleggel a kiadóhivatalba kérek. 2460

12 frtért

csinosan burtozott külön bejárta szoba szeptember hó 1-re kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Kiadó szoba.

A Kerepesi-uton a Nép-színház mellett egy csinosan burtozott két lakatos teljesen férgemlenes utcai és egy ugyanolyan udvari szoba, mindkettő teljesen külön bejárattal a lépcsőházból jutányosan kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2409

English lessons.

Angolul tanulni óhajtoknak kintünő gyakorlati bíró született angol tanító áll rendelkezésre mérésrelt áron. Methodusa igen egyszerű és érdekes, miáltal tanítványai nagyon rövid idő alatt alaposan elsajátítják említett nyelvet. Próba leckét is ad. Leveleket „Mr. Scott” jelleggel kér e laphoz. 6725

4000 - 51

telkek, -üle 3 forintjával a keletkező vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozók ajánlatát „Br. V.” jellege alatt e lap kiadóhivatala továbbít.

MIRJAM

Irtá: Dr. KISS ARNOLD veszprémi főrabbi. Remek nyelvzetelt nők számára írott magyar nyelvű zsidó

Imádságos Könyv.

ÁRA: Vászonnkötésben 2 frt 50 kr. Bőrökötés 3 frt 50 kr. Csontvázlatu díszes kötés 5 frt. Legfinomabb bőrökötés 6 frt.

Lant és Biblia.

Hevess Kornél (szolnoki rabbi) verses könyve. Ára 1 frt 20 kr. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18.

Zálogházi

cédlülakat veszek. Eladok 13 latos ezüst evőkészlethez, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, hálatalakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészlethez 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészlethez 138 frt-ért kezdve, dvs. vas-laszték mindennemű ezüst műtővessz tárgyakban, arany férfilancok köllőggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 kr-ért, tula remontoir órák 6 frt. Grünberger Armin Béla Örköshézi Budapest, IV., Városház-tér 9., I. em. 23. Harisbázár. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Köznap-osztály,

Frakk 5 frt. Nadrag 3 frt. Mellény 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt Jaquet 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

Nevelőnők

Két német nevelőnő tökélyvel bírják az angol és francia nyelvet és kintünő zongoristák, azonnali alkalmazást keresnek keresztény urházaknál. Okleveles magyar tanítóknak zene és nyelvismerettel vagy a nélkül sürgősen keresek.

Szagehóné S. Lujza

most Budapest, Erzsébet-körút 30.

Hyacintben

(Jött az új évszázad!) Prachtortiment v. 10. Sort. f. Töpfe 3.-. - Rk., f. Gläser 4.-. - Rk., empfehlit als Specialität. Hyacinthen-Huck, Erfurt (Kultur-Anleitungsgratise.)

Most jelent meg!

Második bővített kiadásban, csinos kiváltságban és tetszetős alakban

MIRJAM

Irtá: Dr. KISS ARNOLD veszprémi főrabbi. Remek nyelvzetelt nők számára írott magyar nyelvű zsidó

Imádságos Könyv.

ÁRA: Vászonnkötésben 2 frt 50 kr. Bőrökötés 3 frt 50 kr. Csontvázlatu díszes kötés 5 frt. Legfinomabb bőrökötés 6 frt.

Az országos magyar gyorsíró egyesület

Báthori Dezső középiskolai tanár ur vezetése alatt új magyar és német-nyelvű gép-és gyorsírászat tanfolyamot nyit. Jelentkezéseket felvesz a „YOST” írógép részvénytársaság Erzsébet-körút 9-11. New-York palota.

M. k. államv. igazgatóság.

113869/CI. sz. Hirdetmény. Osztrák-magyar vasuti kötelék.

Közvetlen díjtételek

cu-korrépára, valamint repászteleit. Az osztrák-magyar vasuti kötelék II. rész, 2-ik díjzabási füzetéhez 1899. évi január 1-től érvényes füzettel 67., 68., 69. és 71. füzetében az alatt magyar feladási állomásokról osztrák leadási állomásokra szállítandó cu-korrépára, valamint a fordított viszonylatban szállítandó repászteletr és mérsziszapra foglalt rovatolási díjtételek 1899. évi szeptember hó 1-ével érvényen kívül helyeztetnek.

Ezen díjtételek helyett

a fenti füzetlethez kiadandó 1899. évi szept. hó 1-ével érvényen I. példák után új díjtételek lesznek életbe léptetve. Budapest, 1899. aug. 5. Magy. kir. államvasutak a részves vasutak nevében is. (Utányomat nem díjaztatik.)

85 százalék

pénzfelvétel mindenféle sorsjegyre: József, Baniha, magyar, osztrák, olasz, véreke-reztor-sorsjegyre olcsó kamatokra 3-6 hónapra.

WOHL, banktársulat

osztályjegyekfelvétel Budapest, V., Dianafürdő.

Ertelmes takarékpénztári tisztviselő

délután foglalkozást keres, esetleg üzletekben könyvelést és levelezést elvállal, szerény díjazás ellenében. Szives megkereséseket „Török” címen továbbít a kiadóhivatal. 2430

M. k. államvasutak igazg.

125835/C IV. Hirdetmény. (Nemzetközi új személy-és podgyász díjzabás életbeléptetése.)

A magy. kir. államvasutak

igazgatóságától vett értesítés szerint f. évi szeptember hó 1-én magy. kir. államvasutak vonatkozó határozmányokat tartalmazza. Ezen díjzabás által az abban egyenként felsorolt külföldi díjzabások a m. kir. államvasutak vonalait illetőleg egyidejűleg érvényen kívül helyeztetnek. Ezen díjzabás a m. k. államvasutak díjzabás elárúsító irodájában Budapest, VI., Csengery-utca 33. sz. a hozzártartozó aziznetett térképpel együtt I. koronáért kapható. Budapest, 1899. évi augusztus 12. Az igazgatóság. (Utány. nem díjaztatik)

Jó könyvek

melýen leszállított áron: Babos közhasznu magyar-aráz szótár köteve (2 frt) ... 1.50 Benedek Elek. A sziv könyve (1.80) ... 1.20 Betyárlegendák, az alföldi rablólég-történetei 1.-Kározag Vilmos Lemondás, regény (1.20) 60 kr., köteve (2 frt) ... 1.-Kossutány Géza, nevezetesebb bűnesetek I., II., III., IV. egybeteve (4.80) ... 2.-Mihályi Imre, Francia zászló alatt. Elmenyek és kalandok az Aquatoron (2 frt) 1.-, ugyanez köteve (3 frt) ... 1.50 Mokány Berci viselt dolgai (2 frt) 1.-, ugy anez köteve (2.50) ... 1.40 Murger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., köteve (1.50) ... .80 Sztrano Miklós, Karam, boljáték (2 frt) 1.-, köteve (3 frt) ... 1.50 Tóvölgyi Titusz, Van-e más világ? (A szellemelek országából) (1.50) 1.-, ugyanez köteve (2 frt) ... 1.40 Zola Emil, Pascal orvos, regény (1.80) 80 kr., köteve (2 frt) ... 1.20 (A bekerített árak a volt bolti árakat jelzik.) Megrendelhetők a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18.

10 frttal

1 millió korona nyerhető a m. kir. szabad. osztály-sorsjáték szeptember 13-ától okt. 11-ig megejtendő húzánál. 30.000 nyeremény 9 millió 550.000 korona készpénzben sorsoltatik ki. 1/5 sorsjegy ára 10 frt, 1/4 " " " 20 " 1/2 " " " 40 " 1/1 " " " 80 " Asorsjegyek megrendelhetők vagy a pénz előzetes beklidése, vagy utánvétellel Beifeld József felárúsítónál Budapest, Károly-körút Alapított. I. 1874.